Przegląd Europolu

Sprawozdanie ogólne z działalności Europolu

Haga, dnia 7 maja 2012 r.

Nr akt: 1423-74r2

Spis treści

Przedmowa

Streszczenie

1. O Europolu

1.1 Misja, wizja i priorytety
1.2 Zasoby
1.3 Nowa siedziba główna Europolu

2. W jaki sposób działa Europol

2.1 Jednostki krajowe Europolu
2.2 Zarząd Europolu
2.3 Bezpieczna infrastruktura komunikacyjna
2.4 System informacyjny Europolu
2.5 Aplikacja sieci bezpiecznej wymiany informacji
2.6 Analiza przestępczości
2.7 Unijne centrum specjalistycznej wiedzy UE w zakresie egzekwowania prawa
2.8 Inspektor ochrony danych

3. Działalność operacyjna Europolu

3.1 Narkotyki
3.2 Handel ludźmi
3.3 Ułatwianie nielegalnej imigracji
3.4 Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością prowadzone przez Europol
3.5 Przestępstwa przeciwko własności intelektualnej
3.6 Przemyt papierosów
3.7 Fałszowanie euro
3.8 Nadużycia finansowe związane z podatkiem VAT
3.9 Pranie pieniędzy i wykrywanie mienia
3.10 Mobilne zorganizowane grupy przestępcze
3.11 Przestępcze gangi motocyklowe
3.12 Terroryzm

4. Zasięg Europolu

4.1 Organy ścigania państw członkowskich UE
4.2 Współpraca zewnętrzna Europolu
4.3 Europejska Konwencja Szefów Policji

5. Dalsze działania

5.1 Strategia i cele
5.2 Spojrzenie w przyszłość

Załącznik 1: Ośrodki działalności przestępczej w UE

Przedmowa

Działania zorganizowanych siatek przestępczych są obecnie bardziej niż kiedykolwiek złożone, zróżnicowane i w większym stopniu międzynarodowe. Terroryści są coraz częściej inspirowani wydarzeniami, do których doszło daleko od nich, i spiskują ponad granicami, aby przygotowywać ataki. Ułatwiona dzięki Internetowi przestępczość zorganizowana będzie nadal rosnąć wraz z popularyzacją Internetu szerokopasmowego i urządzeń przenośnych, znajdując nowych i przestępców i nowe ofiary w tych częściach świata, w których dostęp do Internetu był wcześniej ograniczony. Mimo najlepszych starań lokalnych i krajowych organów ścigania w całej UE nie mogą one może odnieść sukcesu w oderwaniu. Nieodzowne jest tu wielostronne podejście. Coraz częściej dostrzega się decydującą rolę Europolu.

Przegląd Europolu za 2011 r.[1] stanowi okazję do podsumowania jego osiągnięć, ale także do rozważenia wyzwań i możliwości, które przed nim stoją. Mam wrażenie, że Europol nabiera rozpędu wraz z rosnącym zaangażowaniem naszych partnerów operacyjnych i z rosnącą uwagą ze strony naszych strategicznych zainteresowanych stron.

Otwarcie nowej siedziby głównej w Hadze było jednym z najważniejszych momentów w 2011 r. Ten fantastyczny nowy budynek został specjalnie wybudowany, aby zapewniać najnowocześniejsze obiekty, w tym na potrzeby naszego centrum operacyjnego, które odpowiada za koordynowanie wymiany danych z wywiadu kryminalnego z naszymi partnerami będącymi międzynarodowymi organami ścigania. Nasze nowe obiekty przeszły swój pierwszy prawdziwy test, kiedy tragiczne lipcowe ataki w Norwegii skłoniły nas do uruchomienia sieci szybkiego reagowania i zwołania ekspertów antyterrorystycznych z ośmiu państw członkowskich, aby zapewnili specjalistyczne wsparcie w norweskim dochodzeniu.

Był to tylko jeden z przykładów podstawowej działalności Europolu: zapewniania organom ścigania w UE całodobowego wsparcia operacyjnego. W 2011 r. udzieliliśmy wsparcia w ponad 13 500 sprawach transgranicznych, co stanowi wzrost o ponad 17% w porównaniu z 2010 r. Ścisła współpraca z naszymi partnerami będącymi międzynarodowymi organami ścigania zaowocowała wieloma udanymi operacjami i zlikwidowaniem zorganizowanych siatek przestępczych. O części z nich będzie można przeczytać w niniejszym przeglądzie.

Termin inauguracyjnej Europejskiej Konwencji Szefów Policji, która zgromadziła ministrów, wyższych rangą funkcjonariuszy organów ścigania, ekspertów i przedstawicieli partnerskich agencji, był tak zaplanowany, aby zbiegła się ona w czasie z otwarciem naszej nowej siedziby. Po szeroko zakrojonej debacie uzgodniono wspólne wnioski i przyszłe wytyczne w zakresie zwalczania poważnej przestępczości zorganizowanej i terroryzmu w Europie oraz zapobiegania im. Zostały one w znacznym stopniu odzwierciedlone we wnioskach i zaleceniach zawartych w ocenie zagrożenia przestępczością zorganizowaną w UE (OCTA). Stanowiła ona podstawę pierwszego zestawu priorytetów uzgodnionych poprzez nowy cykl polityki UE w zakresie poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej, w którym Europol odgrywa ważną rolę. W styczniu 2012 r. państwa członkowskie UE i partnerskie agencje UE rozpoczęły wdrażanie wielostronnego operacyjnego planu działania, aby uwzględnić te priorytetowe obszary przestępczości.

Komisja Europejska w najbliższym czasie zaproponuje nowy status prawny Europolu, oparty na art. 88 traktatu lizbońskiego. Uważam, że jest to świetna okazja, aby jeszcze bardziej zwiększyć odpowiedzialność demokratyczną Europolu, a także zwiększyć jego skuteczność jako agencji. Obecnie realizowany jest pierwszy krok - niezależna ocena wykonania aktualnej podstawy prawnej Europolu, decyzji Rady w sprawie Europolu. W ocenie tej należy wyciągnąć niezbędne wnioski z wykonania decyzji Rady w sprawie Europolu i określić dalsze możliwości poprawy pracy Europolu.

[1] Publikacja *„Przegląd Europolu - sprawozdanie ogólne z działalności Europolu"* prezentowana jest zgodnie z art. 37 ust. 10 lit. c) decyzji Rady w sprawie Europolu. Sprawozdanie przedkładane jest Radzie Unii Europejskiej do zatwierdzenia, a następnie Rada przekazuje ten dokument do wiadomości Parlamentu Europejskiego.

Bez względu na to, co przyniesie przyszłość, podstawową działalnością Europolu pozostaje rozbijanie międzynarodowych siatek przestępczych i terrorystycznych. Informacje zawarte w Przeglądzie Europolu za 2011 r. pokazują, że obecnie lepiej niż kiedykolwiek możemy sprostać wyzwaniom stojącym przed organami ścigania, a tym samym lepiej przygotować się do stawienia czoła tym, które pojawią się w przyszłości.

Rob Wainwright
Dyrektor Europolu

Streszczenie

Rolą Europolu jest wspieranie organów ścigania UE przy zapewnianiu platformy wymiany i analizy danych z wywiadu kryminalnego w celu zapewnienia bezpieczniejszej Europy wszystkim obywatelom UE.

Roczny Przegląd Europolu dostarcza szerokiej społeczności zainteresowanych stron Europolu informacje o działaniach i osiągnięciach tej agencji. Obejmują one wspieranie państw członkowskich i instytucji UE w osiąganiu celów politycznych, rozwój Europolu jako organizacji i, co najważniejsze, rozbijanie działań zorganizowanych przestępców i terrorystów.

1. O Europolu

Z perspektywy organizacji najważniejszym wydarzeniem w 2011 r. było przeniesienie się do nowej siedziby głównej. W niniejszym sprawozdaniu odnotowane jest przeniesienie personelu i operacji Europolu do nowego budynku – była to potężna operacja obejmująca szeroko zakrojone planowanie logistyczne i zarządzanie w celu utrzymania pełnej zdolności operacyjnej w trakcie przeprowadzki. Nowe obiekty i profesjonalne wyposażenie będące do dyspozycji są zgodne z przyjętym przez Europol wymogiem perspektywicznego myślenia i aktywnego działania na polu technologii i innowacji, co może spowodować zmianę sytuacji organów ścigania.

2. W jaki sposób działa Europol

Specjalistyczna wiedza w zakresie egzekwowania prawa

W niniejszym sprawozdaniu przedstawiono w skrócie opracowane w Europolu nowe narzędzia współpracy, takie jak Platforma Europolu dla Ekspertów, która stanowi internetowe platformy dla ekspertów w takich obszarach, jak ochrona świadków, porwania i zabójstwa. Takie narzędzia umożliwiają współpracę i wymianę pomysłów przez Internet. W niniejszym sprawozdaniu wymieniono również obecnie opracowywane nowe internetowe platformy w innych dziedzinach wiedzy specjalistycznej.

Europejska Sieć Zespołów Doradczych (EuNAT) Europolu zapewnia stałe połączenie z organami ścigania, aby umożliwić natychmiastową współpracę w odpowiedzi na sytuacje nadzwyczajne. Takie zespoły obejmują takie obszary, jak: porwania, postępowanie z informatorami, ochrona świadków itd. Więcej szczegółowych informacji można znaleźć w niniejszym przeglądzie.

24/7

Całodobowe centrum operacyjne Europolu jest ośrodkiem wymiany danych między Europolem, państwami członkowskimi i osobami trzecimi. Niniejsze sprawozdanie zawiera dalsze szczegółowe informacje na temat tego centrum i nowych pomieszczeń operacyjnych Europolu.

Wszystkie operacyjne usługi Europolu i z zakresu ICT są stale dostępne dla państw członkowskich. Ponadto na potrzeby wspierania na miejscu operacji państw członkowskich dostępne jest mobilne biuro, które zapewnia aktywne połączenie z bazami danych Europolu i platformami dla ekspertów.

W 2011 r. wskaźnik udzielania usług wsparcia operacyjnego wzrósł o 17% w stosunku do poprzedniego roku. Europol otrzymał znakomite informacje zwrotne od śledczych, którzy uczestniczyli w operacjach wspieranych przez Europol. Szczegółowe informacje i dane

statystyczne odnoszące się do wsparcia operacyjnego można znaleźć w sekcji 3 niniejszego sprawozdania.

Komunikacja

Najważniejsze platformy, za pośrednictwem których państwa członkowskie i partnerzy operacyjni mogą się połączyć z Europolem, to system informacyjny Europolu i aplikacja sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA). Niniejszy przegląd zawiera wyjaśnienie sposobów, w jakie różne narzędzia komunikacyjne zapewniane przez Europol wspomagają państwa członkowskie w wypełnianiu ich celów w zakresie egzekwowania prawa.

Analiza

Zdolności analityczne Europolu oparte są na wysoko wykwalifikowanych analitykach wykorzystujących najlepsze dostępne technologie. Pomoc tych analityków udostępniana jest organom ścigania na terenie całej UE i poza nią. Niniejszy przegląd obejmuje system analityczny Europolu i sieć informatyki śledczej - główne składniki zestawu narzędzi operacyjnych analityków.

Podstawą podejścia Europolu jest również analiza strategiczna. Najważniejsze sprawozdania to sprawozdanie dotyczące sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE (TE-SAT), które zapewnia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacje na temat sytuacji pod względem terroryzmu, oraz ocena zagrożenia przestępczością zorganizowaną (OCTA), która jest kluczowym składnikiem modelu europejskiego wywiadu kryminalnego i stanowi podstawę określania priorytetów UE w zakresie przestępczości. OCTA w swojej obecnej formie została opublikowana po raz ostatni w 2011 r. Obecnie rozpoczęły się prace nad zmienioną metodyką na potrzeby oceny zagrożenia poważną i zorganizowaną przestępczością (SOCTA) jako części nowego cyklu polityki UE w odniesieniu do poważnej i zorganizowanej przestępczości.

3. Działalność operacyjna Europolu

W 2011 r. Europol wspierał organy ścigania w całej UE w działaniach w zakresie zwalczania przestępczości we wszystkich obszarach objętych jego mandatem. W rozdziale 3 niniejszego sprawozdania przedstawiono wyniki i szczegółowe informacje na temat rodzaju udzielonego wsparcia oraz rezultaty wielu operacji policyjnych przeprowadzonych w Europie, a czasem poza nią.

3.1 Narkotyki

Wsparcie operacyjne Europolu obejmuje koordynowanie i wszczynanie dochodzeń, a także udzielanie organom ścigania UE pomocy na miejscu podczas likwidowania miejsc nielegalnej produkcji narkotyków oraz zestawiania materiału dowodowego. Prowadzone przez Europol system porównawczy nielegalnych laboratoriów (EILCS) oraz system narkotyków syntetycznych (ESDS) to dwa z narzędzi wykorzystywanych na potrzeby tych operacji. Wymieniono je w niniejszym sprawozdaniu. Do narkotyków skonfiskowanych przez organy należą: kokaina, amfetamina, konopie indyjskie, ecstasy i heroina.

Znaczące sukcesy operacyjne w walce z narkotykami są bardziej szczegółowo opisane w niniejszym przeglądzie, w tym **operacja „De-Bads”** (amfetaminy, konopie indyjskie, ecstasy), **operacja „Aigle 35/Vortice Due”** (kokaina), **operacja „Salonica”** (kokaina i konopie indyjskie), **podprojekt „Watani”** (heroina) i **operacja „Mango”** (konopie indyjskie i podrobione euro).

3.2 Handel ludźmi

W 2011 r. Europol aktywnie wsparł 22 ważne dochodzenia w sprawie handlu ludźmi. W niektórych z tych spraw wsparcia operacyjnego udzielono poprzez biuro mobilne. Jednym z godnych uwagi przykładów była **operacja „Veerde”** z udziałem Czech i Wielkiej Brytanii, której wynikiem było 11 aresztowań.

3.3 Ułatwianie nielegalnej imigracji

W 2011 r. Europol wsparł dziewięć dużych europejskich operacji przeciwko siatkom przestępczym ułatwiającym nielegalną imigrację. Należały do nich **operacja „Cestia”**

(przemyt obywateli afgańskich), **operacja „Schwarz/White”** (obywatele wietnamscy) oraz **operacja „Truck”** (obywatele chińscy). Ponadto Europol należy do dwóch wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych ds. ułatwiania nielegalnej imigracji. Więcej szczegółów można znaleźć w niniejszym przeglądzie.

3.4 Centrum ds. walki z cyberprzestępczością prowadzone przez Europol

Centrum ds. Przestępczości Zaawansowanej Technologicznie zostało utworzone w Europolu w 2002 r., a następnie poszerzone, aby można było włączyć do niego wiedzę ekspercką z kolejnych specjalistycznych obszarów, dzięki czemu w 2011 r. utworzono **centrum ds. walki z cyberprzestępczością prowadzone przez Europol**. Posunięcie to umożliwia specjalistom w dziedzinie przestępczości internetowej zapewnienie bardziej ukierunkowanych i skuteczniejszych środków zaradczych w obszarach seksualnego wykorzystywania dzieci, oszustw z wykorzystaniem kart płatniczych i cyberprzestępczości – obszarach przestępczości, w których Internet odgrywa kluczową rolę. W 2011 r. Europol wsparł ważne operacje dotyczące zwalczania cyberprzestępczości – „**Crossbill**" (malware – złośliwe oprogramowanie) i „**Mariposa II**" (botnet Butterfly). W obszarze seksualnego wykorzystywania dzieci Europol wsparł **operację „Rescue"** w udanej próbie wyłączenia międzynarodowej siatki pedofilskiej. Była to szeroko nagłośniona sprawa obejmująca 14 krajów. Nadal prowadzone są dochodzenia w jej ramach. Kolejną tego rodzaju operacją, obejmującą 23 kraje, była **operacja „Icarus"**.

3.5 Przestępstwa przeciwko własności intelektualnej

Europol bierze udział we wspieraniu, szkoleniu i poszerzaniu wiedzy państw członkowskie w dziedzinie przestępstw przeciwko własności intelektualnej, która obejmuje takie obszary, jak podrobiona żywność i podrobione pestycydy. W niniejszym przeglądzie opisano sukces **operacji „Opson"** (z udziałem 10 krajów), która obejmowała podrobioną żywność i napoje. **Operacja „Leatherface"** (Hiszpania) również otrzymała wsparcie Europolu.

3.6 Przemyt papierosów

Europol wspiera organy ścigania w zwalczaniu nielegalnej produkcji i dystrybucji papierosów i wyrobów tytoniowych, które kosztują UE około 10 mld EUR rocznie w postaci utraconych dochodów. **Operacja „Tsar"** (6 krajów) zakończyła się rozbiciem dużej siatki przestępczej przemycającej podrobione papierosy z Ukrainy do Wielkiej Brytanii.

3.7 Fałszowanie euro

Europol ma mandat do zapobiegania fałszowaniu pieniędzy i do zwalczania tego procederu. W tym celu oferuje szeroki wybór produktów i usług, które opisano w niniejszym przeglądzie. Wynikiem **operacji „Gazeta"** (Polska) było zlikwidowanie jednej z największych drukarni fałszywych banknotów w Europie, a **operacja „Chipmunk"** zakończyła się sukcesem organów belgijskich. Europol uczestniczył również we wspólnym zespole dochodzeniowo-śledczym „**Limón**", którego celem było zwalczanie fałszowania euro i pozyskiwania danych z kart płatniczych.

3.8 Nadużycia finansowe związane z podatkiem VAT

Szacuje się, że nadużycia finansowe związane z podatkiem od wartości dodanej (VAT) kosztują państwa członkowskie UE około 60 mld EUR rocznie. Wewnątrzwspólnotowe oszustwo podatkowe polegające na bezpodstawnym zwrocie naliczonego VAT jest zorganizowanym oszustwem podatkowym atakującym systemy podatku VAT państw członkowskich. Projekt analityczny Europolu dotyczący wewnątrzwspólnotowych oszustw podatkowych polegających na bezpodstawnym zwrocie naliczonego VAT jest na poziomie UE jedyną bazą danych, w której gromadzi się dane związane z tym zjawiskiem. W 2011 r. Europol wsparł **operację „Jacquo"** dotyczącą nadużyć finansowych związanych z podatkiem VAT.

3.9 Pranie pieniędzy i wykrywanie mienia

Przestępczość zorganizowana generuje ogromne nielegalne dochody. Europol zapewnia państwom członkowskim wsparcie w zakresie zapobiegania praniu pieniędzy i zwalczania tego procesu, jak również w zakresie wykrywania mienia pochodzącego z działalności przestępczej. Jedną z takich operacji, w których Europol w 2011 r. udzielił wsparcia, była **operacja „Spectre II"**. Wymieniono ją w niniejszym sprawozdaniu.

3.10 Mobilne zorganizowane grupy przestępcze

Mobilne zorganizowane grupy przestępcze w 2011 r. coraz częściej zwracały uwagę opinii publicznej i były przede wszystkich zaangażowane w przestępstwa przeciwko mieniu i

oszustwa. W 2011 r. Europol wsparł cztery transgraniczne operacje wymierzone w mobilne zorganizowane grupy przestępcze w państwach członkowskich UE oraz poza nią. Szczegółowe informacje na ten temat można znaleźć w niniejszym przeglądzie.

3.11 Przestępcze gangi motocyklowe

Prowadzony przez Europol specjalistyczny projekt Monitor pomaga zapobiegać przestępczej działalności gangów motocyklowych i zwalczać ją. Europol wspiera partnerskie organy ścigania w działaniach policyjnych związanych z najważniejszymi zdarzeniami motocyklowymi, takimi jak 2011 HAMC World Run (światowy zlot Klubu Motocyklowego „Anioły Piekieł") w Laconii, w Stanach Zjednoczonych.

3.12 Terroryzm

Terroryzm nadal stanowi poważne zagrożenie dla Unii Europejskiej. W 2011 r. Europol wciąż pomagał państwom członkowskim w ich walce z terroryzmem poprzez zapewnienie im szeregu produktów i usług. Dostępne wsparcie ma postać analizy i produktów analitycznych, ocen zagrożenia, wymiany informacji i corocznych sprawozdań dotyczących sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE (TE-SAT), w których prezentowane są fakty i dane liczbowe na temat aresztowań w związku z terroryzmem w UE, a także nowych tendencji w działalności terrorystów.

Niniejszy przegląd zawiera więcej informacji na temat sieci szybkiego reagowania Europolu, europejskiej sieci niszczenia amunicji wybuchowej (EODC) i unijnego systemu informacji o bombach (EBDS). Dodatkowe obszary specjalistyczne obejmują program śledzenia środków finansowych należących do terrorystów (TFTP) i portal „Check the Web".

4. Zasięg Europolu

Europol posiada całodobowe połączenie z jednostkami krajowymi Europolu we wszystkich 27 państwach członkowskich UE i organizuje regularne wydarzenia służące poszerzaniu świadomości i szkoleniu, działania promocyjne i seminaria, aby poszerzyć wiedzę o swoich usługach i wiedzy specjalistycznej.

Ponadto Europol współpracuje zewnętrznie z 18 państwami nienależącymi do UE, dziewięcioma organami i agencjami UE oraz trzema innymi organizacjami międzynarodowymi (wszystkie wymieniono w niniejszym sprawozdaniu). Współpraca z Interpolem i agencjami UE, takimi jak Eurojust, CEPOL i FRONTEX, znacznie poszerza ogólny zasięg Europolu.

5. Dalsze działania

Strategia Europolu na lata 2010-2014 nadal będzie stanowić ramy odniesienia dla jego codziennych działań, zapewniając najlepsze wsparcie współpracy w zakresie egzekwowania prawa w UE.

Europol systematyczniej uczestniczy w realizacji unijnej polityki bezpieczeństwa wewnętrznego ze względu na zmiany spowodowane Traktatem z Lizbony, jego nowy status prawny jako agencji UE od 2010 r., ale także dzięki jego własnej strategii i poprawie zdolności.

W 2011 r. pod nadzorem zarządu zainicjowano ocenę wykonania decyzji Rady w sprawie Europolu oraz działań Europolu. Po zakończeniu tej oceny w 2012 r. posłuży ona do sporządzenia oceny skutków przez Komisję Europejską i ostatecznie do opracowania wniosku dotyczącego przyszłego rozporządzenia w sprawie Europolu, które zastąpi decyzję Rady.

Niezależnie od nowych możliwości politycznych podstawowym celem Europolu pozostaje wspieranie środowiska organów ścigania UE w celu powstrzymywania i likwidowania poważnych zorganizowanych grup przestępczych i terrorystycznych. Cała społeczność organów ścigania musi dalej unowocześniać politykę, narzędzia i taktykę, aby dotrzymywać kroku rozwojowi sytuacji na całym świecie i mieć przewagę nad przestępcami.

Biorąc pod uwagę stale rosnący poziom zaawansowania działalności przestępczej, samodzielne lokalne czy nawet krajowe wysiłki w zakresie zwalczania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i terroryzmu mogą mieć tylko ograniczone powodzenie. Europol – wraz z państwami członkowskimi UE i organizacjami partnerskimi – może jednak odgrywać coraz ważniejszą rolę w chronieniu wewnętrznego bezpieczeństwa UE.

Silniejszy Europol oznacza większą skuteczność dochodzeń i lepszą ochronę obywateli UE przed zagrożeniami ze strony poważnej międzynarodowej przestępczości i terroryzmu.

1. O Europolu

1.1 Misja, wizja i priorytety

Misja Europolu jako unijnego organu ścigania polega na wspieraniu państw członkowskich w zapobieganiu wszelkim formom poważnej przestępczości międzynarodowej i terroryzmowi oraz w ich zwalczaniu. Jego rolą jest pomaganie w kształtowaniu bezpieczniejszej Europy z korzyścią dla wszystkich obywateli UE poprzez wspieranie unijnych organów ścigania w drodze wymiany i analizy danych wywiadu kryminalnego.

Rozległe siatki przestępcze i terrorystyczne stanowią poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego UE oraz dla bezpieczeństwa i bytu jej obywateli. Największe zagrożenia dla bezpieczeństwa wiążą się z terroryzmem, międzynarodowym handlem narkotykami, handlem ludźmi, fałszowaniem towarów, euro i kart płatniczych, nadużyciami finansowymi, korupcją i praniem pieniędzy, jak również z innymi działaniami związanymi z obecnością zorganizowanych grup przestępczych w gospodarce. Narastają również nowe niebezpieczeństwa w postaci cyberprzestępczości, nadużyć finansowych związanych z VAT i innych wyrafinowanych przestępstw, w których wykorzystuje się nowoczesną technologię i wolności, jakie oferuje rynek wewnętrzny UE. Wiele z tych niebezpieczeństw Rada Unii Europejskiej uznała za obszary priorytetowe, a Europol wprowadza nowych odpowiedzi na nie.

Europol zamierza przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa Europy poprzez zapewnienie jak najlepszego wsparcia organom ścigania w państwach członkowskich UE. Europol osiągnie ten cel poprzez zapewnienie unikalnego zestawu usług operacyjnych na potrzeby Unii Europejskiej, rozwijając przede wszystkim:

- centrum wspierające operacje w zakresie egzekwowania prawa;
- ośrodek informacji na temat przestępczości; oraz
- centrum specjalistycznej wiedzy w zakresie egzekwowania prawa.

Strategia bezpieczeństwa wewnętrznego UE jest dla Europolu istotnym dokumentem kształtującym długoterminową politykę UE w dziedzinie egzekwowania prawa. Ważne jest również stosowanie się do priorytetów cyklu polityki unijnej. W strategii bezpieczeństwa wewnętrznego określono różne aspekty polityki bezpieczeństwa wewnętrznego Europy oraz wymieniono strategiczne kierunki działań. Uzupełnieniem strategii jest komunikat Komisji Europejskiej[2], który ma ułatwić jej realizację. Określono w nim pięć celów w obszarze bezpieczeństwa. Trzy z nich, mianowicie rozbijanie siatek przestępczych, zwalczanie terroryzmu i bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni, są w dużej mierze objęte mandatem Europolu.[3] Działania proponowane przez Komisję na rzecz osiągnięcia tych celów odzwierciedlają ugruntowane obszary wiedzy specjalistycznej Europolu. W obydwu wymienionych dokumentach przyznaje się Europolowi istotną funkcję wykonawczą i zapewnia rozległe możliwości dalszego rozwoju w nadchodzących latach, przy czym jedną z wiodących koncepcji stanowi ochrona porządku publicznego z wykorzystaniem danych wywiadowczych.

Wspólnie z agencjami FRONTEX i Eurojust Europol przyczynił się do pierwszego rocznego przeglądu strategii bezpieczeństwa wewnętrznego, przedstawionego w listopadzie 2011 r.

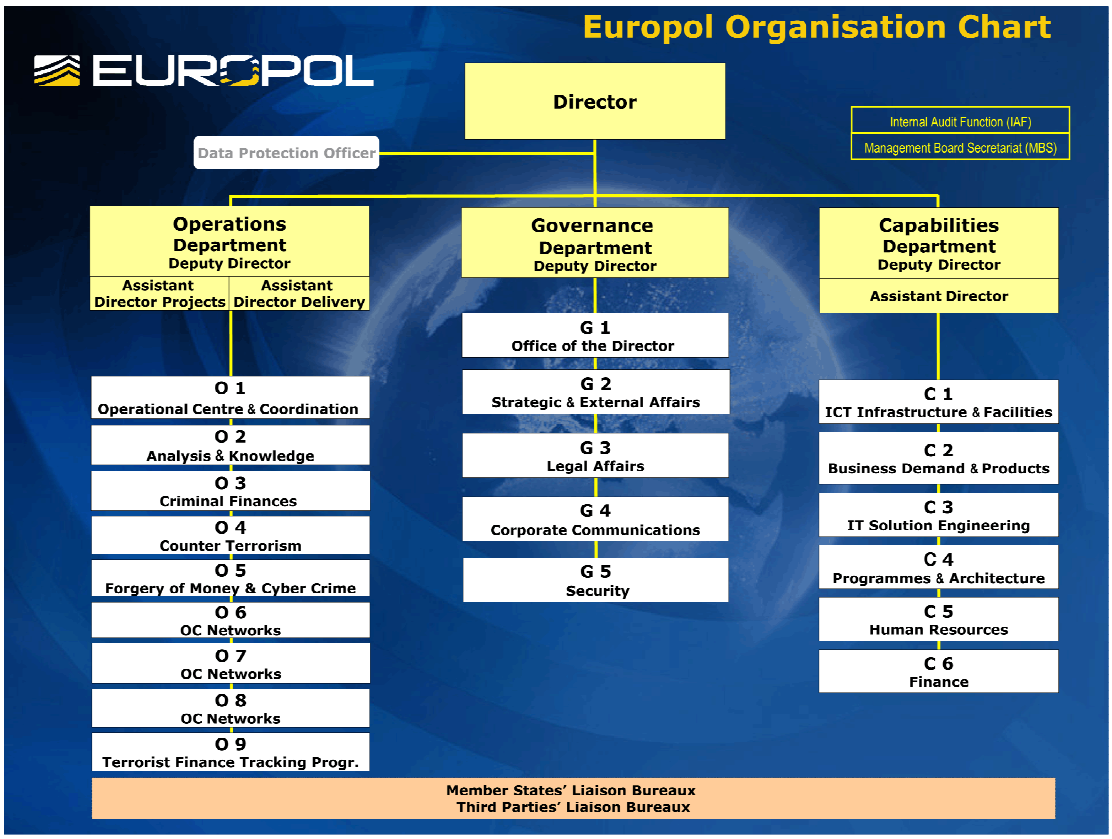
[2] Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Strategia bezpieczeństwa wewnętrznego UE w działaniu: pięć kroków w kierunku bezpieczniejszej Europy". COM (2010) 673 wersja ostateczna.

[3] Wymieniono je w załączniku do decyzji Rady z dnia 6 kwietnia 2009 r. ustanawiającej Europejski Urząd Policji (Europol) (2009/371/WSiSW).

1.2 Zasoby

Europol wykorzystuje jedyne w swoim rodzaju zdolności informacyjne i wiedzę specjalistyczną 777 pracowników, w tym 92 analityków, do celów identyfikacji i śledzenia najniebezpieczniejszych siatek przestępczych i terrorystycznych w Europie. Organy ścigania, reprezentowane w Europolu przez 145 oficerów łącznikowych Europolu pracujących w połączeniu z całodobowym centrum usług operacyjnych wysokiego bezpieczeństwa i jego bezpiecznymi bazami danych, osiągają sukcesy na wielu polach, m.in. rozbiły wiele siatek przestępczych i terrorystycznych, aresztowały tysiące niebezpiecznych przestępców, odzyskały miliony euro i uratowały setki ofiar przestępczości, w tym dzieci, które padły ofiarą handlu lub niegodziwego traktowania.

Europol jest finansowany z budżetu UE. Rada Unii Europejskiej i Parlament Europejski ustalają wysokość budżetu Europolu na podstawie wniosków otrzymanych od Komisji Europejskiej i zarządu Europolu. W 2011 r. budżet Europolu wynosił 84,8 mln EUR.

Schemat organizacyjny Europolu		
Inspektor ochrony danych	Dyrektor	Kontrola wewnętrzna
		Sekretariat zarządu
Wydział ds. Operacji Zastępca dyrektora	Wydział ds. Nadzoru Zastępca dyrektora	Wydział ds. Zasobów
Zastępca dyrektora ds. projektów	G 1 Biuro dyrektora	C 1 Infrastruktura TIK
Zastępca dyrektora ds. realizacji	G 2 Sprawy strategiczne i zewnętrzne	C 2 Zamówienia i produkty
O 1 Centrum operacyjne i	G 3 Sprawy prawne	C 3 Rozwiązania informatyczne

koordynacyjne		
O 2 Analiza i zasoby wiedzy	G 4 Komunikacja	C 4 Programy i architektura
O 3 Środki ze źródeł przestępczych	G 3 Bezpieczeństwo	C 5 Zasoby ludzkie
O 4 Walka z terroryzmem		C 6 Finanse
O 5 Fałszerstwa, pieniędzy i cyberprzestępczość		
O 6 Zorganizowane siatki przestępcze		
O 7 Sieci PZ		
O 8 Sieci PZ		
O 9 Program śledzenia środków finansowych należących do terrorystów		
Biura łącznikowe państw członkowskich		
Biura łącznikowe stron trzecich		

Podstawowe fakty dotyczące Europolu (2011 r.)

Siedziba: Haga, Holandia

Personel: 777 pracowników w siedzibie,
w tym 145 oficerów łącznikowych Europolu

Budżet: 84,8 mln EUR

Odbiorcy usług: 27 państw członkowskich UE, 500 mln obywateli UE

Wsparcie: 13 697 transgranicznych dochodzeń w zakresie egzekwowania prawa

1.3 Nowa siedziba główna Europolu

W dniu 1 lipca 2011 r. Jej Wysokości Królowa Holandii Beatrix oficjalnie otworzyła nową siedzibę główną Europolu w Hadze. W ceremonii otwarcia uczestniczyły setki wyższych rangą funkcjonariuszy organów ścigania, ważnych osobistości i dygnitarzy wraz z pracownikami Europolu i innymi zaproszonymi gośćmi.

Królowa Beatrix odsłoniła tablicę upamiętniającą oficjalne otwarcie i została oprowadzona po nowej siedzibie przez dyrektora Europolu, Roba Wainwrighta. Zwiedziła laboratorium badania narkotyków i dział ds. walki z cyberprzestępczością.

Nowa siedziba znajduje się jest w międzynarodowej strefie Hagi, sąsiadując m.in. z Międzynarodowym Trybunałem Karnym ONZ dla byłej Jugosławii i Organizacją ds. Zakazu Broni Chemicznej. Budynek o powierzchni 32 000 m2 został zamówiony przez holenderską Agencję Obiektów Rządowych i zaprojektowany przez firmę Quist Wintermans Architects.

Obiekty i najnowocześniejsze wyposażenie w nowej siedzibie Europolu są zgodne z jego dążeniem do bycia nowoczesną i dynamiczną organizacją, utworzoną w celu udzielania pomocy i służenia obywatelom UE poprzez wsparcie, jakie zapewnia swoim partnerskim organom ścigania.

Pomnik upamiętniający europejskie organy ścigania

Funkcjonariusze organów ścigania UE, którzy zginęli na służbie, zostali uhonorowani w 2011 r. w Europolu nowym pomnikiem upamiętniającym europejskie organy ścigania.

Stalową rzeźbę, usytuowaną w widocznym miejscu w nowej siedzibie głównej, wykonała węgierska artystka, Apolka Erős, i ofiarowała Europolowi za pośrednictwem węgierskiej policji krajowej podczas węgierskiej prezydencji Rady UE.

Pomnik odsłonięto w trakcie Europejskiej Konwencji Szefów Policji zorganizowanej przez Europol. Po odsłonięciu nastąpiła minuta ciszy. W uroczystości tej uczestniczyło około 250 szefów policji i wyższych rangą funkcjonariuszy policji z całej Europy oraz pracownicy Europolu.

2. W jaki sposób działa Europol

Międzynarodowe grupy przestępcze i terrorystyczne działają na całym świecie, wykorzystując najnowszą technologię. Aby zapewnić skuteczną i skoordynowaną reakcję, Europol musi być równie elastyczny i innowacyjny oraz musi dbać o to, aby jego metody i narzędzia były aktualne. Europol korzysta z najnowocześniejszych baz danych i kanałów łączności, oferując szybkie i bezpieczne rozwiązania do przechowywania, wyszukiwania, wizualizacji, analizy i łączenia kluczowych informacji. Gromadzenie, analizowanie i rozpowszechnianie takich informacji pociągają za sobą wymianę dużych ilości danych osobowych. Przy wywiązywaniu się z tych obowiązków Europol przestrzega najbardziej rygorystycznych norm ochrony i bezpieczeństwa danych.

Wszystkie bazy danych i usługi Europolu są dostępne całodobowo przez siedem dni w tygodniu. Na wniosek państwa członkowskiego Agencja wysyła również ekspertów oraz udostępnia swoje usługi za pośrednictwem mobilnego biura na miejscu.

Całodobowe centrum operacyjne Europolu jest ogólnym punktem wymiany danych między Europolem, państwami członkowskimi UE i osobami trzecimi. Centrum operacyjne spełnia pięć podstawowych funkcji:

- usługa scentralizowanej weryfikacji: przychodzące dane są szybko porównywane z wszystkimi istniejącymi danymi. Informacje operacyjne są przetwarzane w ramach systemu Europolu wykorzystującego pliki robocze do celów analizy, które skupiają się na określonym obszarze przestępczości. Jeżeli pojawiają się wyniki, informacje takie konsoliduje się w jedno sprawozdanie analityczne i strona dostarczająca szybko otrzymuje informacje zwrotne, z zaznaczonymi powiązaniami, tak aby można było identyfikować nowe tendencje i zmiany w sytuacji w zakresie przestępczości w UE. Około jednej czwartej wniosków operacyjnych wysyłanych do Europolu wymaga już przetworzenia przez centrum operacyjne;
- w centrum operacyjnym można przez ograniczony okres przechowywać pewne dane w celu ustalenia, czy takie dane mają znaczenie z punktu widzenia zadań Europolu i czy mogą być uwzględnione w systemie informacyjnym Europolu lub w plikach roboczych do celów analizy;
- wsparcie analityczne w sprawach „tematycznych”: Europol może teraz szybko analizować dane wywiadowcze, które dotyczą jednocześnie kilku prowadzonych projektów analitycznych;
- komunikacja z osobami trzecimi: centrum operacyjne przetwarza wszystkie przypadki wymiany informacji z osobami trzecimi, zapewniając przekazanie danych do odpowiedniego projektu do celów dalszego przetwarzania oraz terminowe udzielenie dokładnej odpowiedzi stronie pierwotnie przekazującej dane;
- wsparcie dla działań policyjnych w związku z ważnymi wydarzeniami: centrum operacyjne koordynuje wsparcie, jakie Europol może udzielać w działaniach policyjnych w związku z ważnymi wydarzeniami, tj. znaczącymi wydarzeniami rangi międzynarodowej o charakterze sportowym, gospodarczym, politycznym lub kulturalnym, które stanowią cel lub okazję dla przestępczości i terroryzmu. W 2011 r. obejmowało to zapewnienie wsparcia w związku z Mistrzostwami Świata w hokeju na lodzie na Słowacji, Mistrzostw Europy w koszykówce na Litwie oraz przygotowaniami do zbliżających się mistrzostw Europy w piłce nożnej UEFA Euro 2012 w Polsce i na Ukrainie i do Igrzysk Olimpijskich w Londynie.

Nowe pomieszczenia operacyjne

Zaledwie dwa tygodnie po przeniesieniu się personelu do nowej siedziby Europolu, co nastąpiło w dniu 1 lipca, jedno z nowych pomieszczeń operacyjnych zajęło centrum koordynacji operacji „Truck”. Celem tej operacji była chińska siatka ułatwiająca nielegalną

imigrację do Wielkiej Brytanii. Funkcjonariusze z Francji, Portugalii i Eurojust dołączyli do pracowników Europolu w zupełnie nowym środowisku pracy w jednym z trzech specjalnie wybudowanych pomieszczeń operacyjnych, które zapewniają Europolowi większą zdolność organizacji operacji i umożliwiają inne wsparcie operacyjne.

W trakcie operacji we Francji przeprowadzono sześć aresztowań, a w Portugalii przeszukano lokale, pozyskano cenny materiał dowodowy i również dokonano sześciu aresztowań. Skonfiskowane mienie obejmowało dokumenty, pieniądze, wyciągi bankowe, telefony komórkowe i inne dowody potwierdzające.

Później w pomieszczeniach operacyjnych Europolu goszczono znacznie więcej operacji. Być może najbardziej ambitną jak dotąd operacją była operacja „Night Clone", dowodzona przez Włochy i wspierana przez Bułgarię, Polskę, Hiszpanię i USA. Operacja ta była wymierzona w zorganizowaną grupę przestępczą zlokalizowaną w Bułgarii, ale działające na skalę globalną, która była odpowiedzialne za nadużycia finansowe o szacunkowej wartości około 50 mln EUR.

W dniu 6 lipca Europol gościł zespół dowodzący operacją w dniu akcji. Udział w nim wzięło ponad funkcjonariuszy policji rozmieszczonych w całej Europie. Personel Europolu wyposażony w biuro mobilne Europolu znajdował się w Bułgarii, aby ułatwić szybką i bezpieczną wymianę danych wywiadowczych. W trakcie dnia akcji **organy bułgarskie aresztowały podejrzanych o popełnienie przestępstw, przeszukały pojazdy i mieszkania oraz zebrały materiał dowodowy**. Aresztowano ponad 60 osób, a zorganizowana grupa przestępcza, która działała w całej Europie, Ameryce i Afryce, została rozbita.

2.1 Jednostki krajowe Europolu

Każde państwo członkowskie UE ma wyznaczoną jednostkę krajową Europolu, która jest organem pośredniczącym w kontaktach między Europolem a właściwymi organami państw członkowskich UE. Szefowie krajowych jednostek Europolu regularnie odbywają posiedzenia, aby doradzać Europolowi i zarządowi Europolu w sprawach operacyjnych i innych kwestiach.

Każda jednostka krajowa Europolu deleguje do Europolu co najmniej jednego oficera łącznikowego, który pracuje w siedzibie głównej Europolu w biurze łącznikowym. Biura łącznikowe stanowią część jednostki krajowej danego kraju i reprezentują w Europolu interesy swojego kraju zgodnie z prawem krajowym państwa członkowskiego, które oddelegowało do nich pracowników.

Oficerowie łącznikowi państw członkowskich zapewniają całodobową, bezpośrednią łączność między siedzibą Europolu w Hadze a 27 jednostkami krajowymi Europolu w stolicach państw członkowskich UE. Ta unikalna sieć 145 oficerów łącznikowych odgrywa ważną rolę w codziennych działaniach z zakresu egzekwowania prawa poprzez ułatwianie wymiany informacji, a także zapewnianie wsparcia i koordynowanie prowadzonych dochodzeń.

Europol gości również oficerów łącznikowych z 10 państw nienależących do UE i organizacji, które współpracują z Europolem na podstawie porozumień o współpracy.[4]

Wspomnianą sieć wspierają bezpieczne kanały komunikacji zapewniane przez Europol. Ponadto Europol oddelegował dwóch oficerów łącznikowych do Waszyngtonu i jednego do siedziby Interpolu w Lyonie, we Francji.

[4] Albania, Australia, Kanada, Kolumbia, Chorwacja, Islandia, Norwegia, Szwajcaria, Interpol i następujące organy ścigania ze Stanów Zjednoczonych: Biuro ds. Alkoholu, Tytoniu, Broni Palnej oraz Materiałów Wybuchowych (ATF), Agencja ds. Walki z Narkotykami (DEA), Tajna Służba Stanów Zjednoczonych (USSS), Federalne Biuro Śledcze (FBI), Służby Imigracyjne i Celne (ICE) i Urząd podatkowy USA (IRS).

2.2 Zarząd Europolu

Zarząd Europolu wydaje strategiczne wytyczne i nadzoruje wyniki działalności dyrektora, a także realizację zadań Europolu. Składa się z wysokich rangą przedstawicieli z każdego państwa członkowskiego i Komisji Europejskiej. Podejmuje decyzje większością dwóch trzecich głosów, przy czym każdy członek posiada jeden głos.

Zarząd spotyka się kilka razy do roku, aby omówić wiele zagadnień związanych z obecną działalnością Europolu i jego przyszłym rozwojem. Co roku zarząd przyjmuje ostateczną wersję budżetu Europolu, program prac dotyczący przyszłych działań i niniejsze ogólne sprawozdanie z działań przeprowadzonych w roku poprzednim. Wszystkie te dokumenty są przedkładane Radzie w celu zatwierdzenia, a następnie Parlamentowi Europejskiemu w celach informacyjnych.

2.3 Bezpieczna infrastruktura komunikacyjna

W celu wsparcia swoich operacji i świadczenia coraz szerszego zakresu usług operacyjnych i strategicznych na rzecz państw członkowskich, państw nienależących do UE i osób trzecich Europol nieustannie utrzymuje i rozwija zaawansowaną pod względem technicznym, niezawodną, wydajną i bezpieczną infrastrukturę telekomunikacyjną.

Trzonem tej infrastruktury jest bezpieczna sieć Europolu. Łączy ona organy ścigania we wszystkich państwach członkowskich, a także coraz więcej krajów spoza UE i osób trzecich, z którymi Europol zawarł porozumienia o współpracy. W 2011 r. nawiązano nowe bezpieczne połączenia sieci z Interpolem, Kolumbią i Szwajcarią.

Bezpieczeństwo infrastruktury sieci ma podstawowe znaczenie dla Europolu, ponieważ najnowocześniejsze zabezpieczenia są podstawą do utrzymania zaufania pomiędzy wszystkimi stronami, które wymieniają informacje i dane wywiadowcze z Europolem i za pośrednictwem Europolu.

2.4 System informacyjny Europolu

Zgodnie z podstawowym celem systemu informacyjnego Europolu ma on stanowić system referencyjny dotyczący przestępstw, zaangażowanych osób i innych powiązanych danych, który ma wspierać państwa członkowskie, Europol i współpracujących z nim partnerów w ich walce ze zorganizowaną przestępczością, terroryzmem i innymi formami poważnej przestępczości.

SYSTEM INFORMACYJNY EUROPOLU
Grudzień 2011 r.

Zawartość:

183 240 obiektów

41 193 jednostek „osobowych”

Wzrost o **5%** w porównaniu z 2010 r.

Główne obszary przestępczości:

handel narkotykami, 25% wszystkich obiektów

handel ludźmi, 23%

fałszowanie pieniędzy, 18%

kradzież, 10%

nadużycia finansowe i oszustwa, 5%

Wykorzystanie:

W 2011 r. przeprowadzono
111 110 przeszukań w systemie

Najwięcej danych do systemu informacyjnego Europolu dostarczyły Niemcy, a w dalszej kolejności Belgia, Francja, Hiszpania i Europol (w imieniu osób trzecich). Należy zaznaczyć, że przeważająca większość danych w systemie informacyjnym Europolu jest wprowadzana za pośrednictwem automatycznych systemów wprowadzania danych. W 2011 r. podejście do

gromadzenia danych przez państwa członkowskie uległo zmianie – w większym stopniu skupiono się na obiektach, które można krzyżowo zestawiać (np. osobach, środkach komunikacji, środkach transportu). Zmiana ta miała swoje odzwierciedlenie również w sprawozdaniach dotyczących jakości zaktualizowanych danych i poprawiła ogólną jakość zawartości systemu informacyjnego Europolu. Przykładem może być duży pakiet danych wysłany przez Wielką Brytanię w sierpniu 2011 .r., który doprowadził do stosunkowo dużej liczby trafień (1 trafienie na 200 obiektów).

Nową wersję systemu informacyjnego Europolu opracowano w 2011 r. Najważniejszą funkcją systemu informacyjnego Europolu jest możliwość wyszukiwania przez wyznaczone właściwe organy według kryterium wyniku pozytywnego/negatywnego, tj. trafienia lub braku trafienia. Jest to pierwszy raz, gdy dostępu do systemu informacyjnego Europolu można udzielić funkcjonariuszom organów ścigania na pierwszej linii poza jednostkami krajowymi Europolu w poszczególnych państwach członkowskich.

Ponadto poczyniono postępy we wspieraniu państw członkowskich we wdrażaniu automatycznych systemów wprowadzania danych. W 2011 r. automatyczny system wprowadzania danych wdrożono na Litwie, dzięki czemu łączna liczba państw członkowskich, które mają obecnie możliwość automatycznego wprowadzania danych do systemów Europolu, wzrosła do 13. Kilka innych państw przygotowuje się do wdrożenia tego narzędzia.

Znaczną poprawę uzyskano również pod względem interoperacyjności podstawowych systemów zarządzania informacjami. W październiku 2011 r. wprowadzono nową funkcję - administrowania powiązaniami Europolu. W granicach ram prawnych Europolu funkcja ta umożliwia automatyczne krzyżowe sprawdzanie plików roboczych do celów analizy, repozytorium 10.4, systemu informacyjnego Europolu oraz rozwiązania dotyczącego podmiotów o podwyższonym poziomie ryzyka. Ten ostatni element stanowi repozytorium zawierające dane dostępne ze źródeł jawnych, które Europol kupuje od komercyjnych dostawców danych wywiadowczych. W porównaniu z wcześniejszym sposobem krzyżowego sprawdzania funkcja administrowania powiązaniami Europolu poszerza zakres źródeł danych, zwiększa użyteczność i elastyczność, a także uwzględnia kilka ważnych zagadnień związanych z ochroną danych.

KODY OBSŁUGI

Kody obsługi stanowią sposób zabezpieczenia źródła informacji. Kody zapewniają bezpieczeństwo informacji oraz ich bezpieczne i odpowiednie przetwarzanie zgodnie z życzeniem właściciela informacji i przy pełnym poszanowaniu krajowych zasad prawnych państw członkowskich. Kody obsługi wskazują, co można zrobić z daną informacją i kto będzie miał do niej dostęp w przyszłości.

Policja City of London, operacja „Theo”

W marcu 2011 r. rozpoczęto operację „Theo”, której celem było zwalczanie rosnącej liczby przestępstw z użyciem bankomatów w City of London. Operacja wkrótce przyniosła sukces - dokonano szybkich aresztowań i skonfiskowano wyposażenie wykorzystywane do manipulacji bankomatów.

W miarę realizacji operacji „Theo” nadal jednak pojawiały się ataki – poniekąd sprzecznie z jej celem. W ciągu trzech tygodni noc w noc przeprowadzano ataki w różnych lokalizacjach – doprowadziło to do aresztowania i postawienia w stan oskarżenia 29 obywateli rumuńskich. Częścią procesu postępowania z każdym podejrzanym było sprawdzenie dotyczących nich informacji w szereg baz danych wywiadowczych, w tym w systemie informacyjnym Europolu, w korzystaniu z którego policja została niedawno przeszkolona.

Szkolenie to wkrótce dowiodło swojej wartości - odkryto, że trzech spośród zatrzymanych w trakcie operacji „Theo" widniało „tytularnie" w systemie informatycznym Europolu. Byli oni powiązani z podobnymi przestępstwami w innych krajach europejskich. Jeden z nich był również podejrzewany o udział w handlu ludźmi w celu prostytucji, a inny za kradzieże w wielu krajach. Wszyscy byli członkami międzynarodowych zorganizowanych grup przestępczych.

Dane wywiadowcze dostarczone przez system informacyjny Europolu były niezwykle przydatne dla zespołów operacyjnych i umożliwiły prokuraturze przygotowanie dobrze uzasadnionych wniosków o pozostawienie zatrzymanych w areszcie tymczasowym. Zdolność systemu informacyjnego Europolu do zapewnienia dobrej jakości danych wywiadowczych oraz jednoczesnego ich publikowania w postaci sprawozdania pisemnego i wykresu ułatwia funkcjonariuszom zrozumienie i określenie powiązań ze wspólnikami i innymi przestępstwami.

Policja City of London obecnie sprawdza w systemie informacyjnym Europolu dane wszystkich zatrzymanych obywateli europejskich. Od czasu operacji „Theo" odniosła kilka innych sukcesów, które byłyby niemożliwe przed przeszkoleniem funkcjonariuszy i zapewnieniem im dostępu do tego systemu.

Informacje dostarczone przez policję City of London

2.5 Aplikacja sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA)

Aplikacja sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA) jest narzędziem nowej generacji, które ma umożliwiać szybką, bezpieczną i przyjazną użytkownikom komunikację oraz wymianę operacyjnych i strategicznych informacji związanych z przestępczością oraz informacji wywiadowczych między Europolem, państwami członkowskimi i osobami trzecimi, które zawarły porozumienia o współpracy z Europolem.

Przy projektowaniu aplikacji SIENA i jej funkcjonowania położono duży nacisk na ochronę i poufność danych, aby zapewnić zgodność ze wszystkimi wymogami prawnymi. Bezpieczeństwo jest również uważane za kwestię podstawową i podjęto wszelkie niezbędne środki, aby umożliwić bezpieczną wymianę informacji opatrzonych klauzulą „restricted". Ponadto uwzględniono najlepsze praktyki w zakresie wymiany informacji dotyczących egzekwowania prawa – takie, które charakteryzują się niezawodnością oraz wykorzystywaniem kodów obsługi i oceny określających warunki stosowania. W 2011 r.:

- SIENA została wprowadzona u następujących partnerów współpracujących z Europolem, z którymi zawarto porozumienie operacyjne: w Australii, Chorwacji, Islandii i Norwegii;
- W kontekście europejskiego paktu w sprawie narkotyków Europol otrzymał zadanie udostępnienia SIENA platformom regionalnych w Afryce Zachodniej. W tym celu opracowano rozwiązania i obecnie regionalne platformy w Akrze (Ghana) i Dakarze (Senegal) posiadają urządzenia umożliwiające zdalny dostęp do aplikacji SIENA. Aplikację tę udostępniono również na potrzeby wymiany informacji z misją Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie (EULEX);
- aplikację SIENA dostosowano tak, aby obsługiwała uzupełniające wyszukiwanie w systemie informacyjnym Europolu przez wyznaczone właściwe organy. Obecnie przekazywanie danych do systemu analitycznego Europolu również odbywa się automatyczne, co pozwala analitykom Europolu zaoszczędzić dużo czasu, a także znacznie poprawia bezpieczeństwo;
- aplikację SIENA dostosowano również w taki sposób, aby można ją było rozszerzyć na współpracujących z Europolem partnerów związanych porozumieniami strategicznymi, takich jak: Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Serbia i Turcja;
- odbyły się przygotowania do rozszerzenia dostępu do SIENA na te kraje w 2012 r. Obejmowały one szkolenie i rozszerzenie sieci bezpieczeństwa. Trwają również przygotowania do przyłączenia Szwajcarii w 2012 r.

Ponadto trwają prace nad połączeniem SIENA bezpośrednio z krajowymi systemami zarządzania sprawami, co umożliwi funkcjonariuszom policji korzystanie z jednego systemu zarówno w sprawach krajowych, jak i w sprawach, które wymagają komunikacji międzynarodowej.

Wymiana informacji za pośrednictwem aplikacji SIENA w 2011 r.

rozpoczęto **13 697 nowych spraw**
średnia miesięczna: 1141
(**wzrost o 17%** w porównaniu z 2010 r.)

30% nowych spraw dotyczyło narkotyków,
na kolejnych miejscach znalazły się nadużycia finansowe i oszustwa (14%),
terroryzm (10%), fałszowanie pieniędzy (9%) i kradzież (9%)

przetworzono **330 633 wiadomości operacyjnych**
między państwami członkowskimi, Europolem a osobami trzecimi
średnia miesięczna: 27 553

103 właściwe organy skonfigurowano w SIENA
na wniosek państw członkowskich,
dzięki czemu ogólna liczba skonfigurowanych właściwych organów wzrosła do 287

2.6 Analiza przestępczości

2.6.1 Analiza operacyjna

Analiza jest podstawą wszystkich współczesnych działań policyjnych z wykorzystaniem danych wywiadowczych i ma decydujące znaczenie dla wszystkich działań Europolu. Zdolności analityczne Europolu opierają się na zaawansowanej technologii dostosowanej do potrzeb pod względem egzekwowania prawa. Analitycy pracujący w Europolu korzystają z najnowocześniejszych metod i technik w celu zidentyfikowania brakujących ogniw w transgranicznych dochodzeniach na poziomie UE. Pracują z tematycznymi plikami roboczymi do celów analizy, aby zapewnić informacje na potrzeby prowadzonych operacji w państwach członkowskich UE. Takie informacje często stanowią punkt zwrotny w wielu dochodzeniach międzynarodowych.

System analityczny Europolu jest operacyjnym systemem informacyjnym, w którym przechowuje się dane dostarczone Europolowi przez zainteresowane strony.

Różne elementy składowe tego systemu zapewniają następujące korzyści:

- centralizację informacji i zarządzanie informacjami;
- zdolności analityczne dzięki szerokiemu wyborowi narzędzi analitycznych.

Europol stale ocenia swoje zdolności analityczne i technologię, aby zagwarantować, że analitycy Europolu mają w swojej pracy najlepsze możliwe wsparcie techniczne.

Sieć informatyki śledczej

Europol znajduje się na końcowym etapie wdrażania najnowocześniejszej funkcji mającej na celu pozyskiwanie i analizowanie informacji związanych z przestępczością z danych w formie cyfrowej – sieci informatyki śledczej.

Możliwość efektywnego rozpoznawania istotnych informacji spośród ogromnych ilości danych komputerowych przy jednoczesnym zachowaniu ich ważności sądowej staje się ważną bronią w zwalczaniu przestępczości.

Dzięki temu nowemu rozwiązaniu technicznemu Europol może obecnie zaoferować wysokiej jakości usługi środowisku organów ścigania w Europie, które identyfikuje i przetwarza te informacje, przy czym ilość danych, które można uzyskać, jest zdecydowanie większa.

Tę centralnie świadczoną usługę uzupełnia możliwość udzielania wsparcia na miejscu poprzez lokalne wprowadzenie mobilnego zestawu obsługiwanych przez ekspertów narzędzi z zakresu informatyki śledczej. Sieć informatyki śledczej tworzy solidną platformę techniczną dla działań prowadzonych przez istniejące przy Europolu Centrum ds. Walki z Cyberprzestępczością.

2.6.2 Analiza strategiczna

Analiza strategiczna jest kolejnym ważnym aspektem działalności analitycznej Europolu. Dzięki produktom Europolu z zakresu analizy strategicznej, takim jak: OCTA, ROCTA, OCTA-

WA i TE-SAT [5], decydenci otrzymują większe wsparcie w identyfikowaniu określonych priorytetów w złożonej dziedzinie przestępczości zorganizowanej i terroryzmu. W oparciu o wytyczne o charakterze politycznym funkcjonariusze organów ścigania mogą wówczas dostosować swoje działania operacyjne na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Mogą również skorzystać z istniejących mechanizmów współpracy regionalnej, takich jak Grupa Zadaniowa ds. Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej w Regionie Morza Bałtyckiego.[6]

Zgodnie z traktatem lizbońskim znaczenie wyczerpujących ocen ryzyka stale rośnie, co sprawia, że Europol wnosi ważny wkład w proces kształtowania polityki.

Sprawozdanie dotyczące sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE (TE-SAT)

W 2011 r. Europol przygotował swoje piąte roczne sprawozdanie dotyczące sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE (TE-SAT). Od 2007 r. ta seria sprawozdań dostarcza Parlamentowi Europejskiemu i Radzie informacji na temat zjawiska terroryzmu w UE z perspektywy egzekwowania prawa.

TE-SAT jest publicznie dostępnym dokumentem opartym na informacjach przekazanych przez państwa członkowskie UE i kraje spoza UE oraz organizacje partnerskie, takie jak: Eurojust, SitCen and Interpol.

W sprawozdaniu z 2011 r. wskazano na stały spadek liczby ataków związanych z terroryzmem w UE, ale ostrzeżono, że poziom zagrożenia terrorystycznego pozostaje w UE wysoki i jest zróżnicowany pod względem zasięgu i wpływu. Szczegółowo opisano też zacieśnianie się współpracy międzynarodowej pomiędzy grupami terrorystycznymi i ekstremistycznymi na terytorium UE i poza nią. Ponadto w sprawozdaniu dotyczących sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE (TE-SAT) stwierdzono, że wiele różnych podmiotów stanowi zagrożenie - od zorganizowanych grup terrorystycznych do radykalistów działających w pojedynkę, jak pokazał atak w Norwegii w 2011 r.

Inna tendencja przedstawiona w sprawozdaniu TE-SAT za 2011 r. dotyczy tego, że profesjonalizm propagandy prawicowych grup ekstremistycznych wskazuje na to, że będą się one rozrastać, szerzyć swoją ideologię i nadal stanowić zagrożenie w państwach członkowskich UE.

Ocena zagrożenia przestępczością zorganizowaną (OCTA)

OCTA jest najważniejszym dokumentem z zakresu analizy strategicznej opracowywanym przez Europol. Jest to dokument, na podstawie którego Rada Unii Europejskiej kształtuje swoje priorytety i zalecenia dotyczące zwalczania zorganizowanej przestępczości w Europie. OCTA sporządzana jest zgodnie z zasadami ochrony porządku publicznego z wykorzystaniem danych wywiadowczych i uznawana jest za pionierski projekt. Od początku jej opracowywania, tj. od 2006 r., wprowadzano w niej takie innowacyjne koncepcje, jak ośrodki działalności przestępczej i typologia zorganizowanych grup przestępczych. W sprawozdaniu z 2011 r. przedstawiono następujące najważniejsze wnioski:

- przestępczość zorganizowana zmienia się, a jej metody, struktury grup i wpływ na społeczeństwo stają się coraz bardziej zróżnicowane;

[5] Ocena zagrożenia przestępczością zorganizowaną w UE (OCTA); ocena zagrożenia rosyjską przestępczością zorganizowaną (ROCTA); ocena zagrożenia przestępczością zorganizowaną w Afryce Zachodniej (OCTA-WA); sprawozdanie dotyczące sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE (TE-SAT).

[6] Grupa Zadaniowa ds. Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej w Regionie Morza Bałtyckiego to sieć krajów i organizacji biorących udział w inicjatywach z zakresu współpracy organów ścigania w celu zwalczania zorganizowanej przestępczości w regionie Morza Bałtyckiego. Kraje uczestniczące w tej grupie to: Dania, Estonia, Finlandia, Niemcy, Islandia, Łotwa, Litwa, Norwegia, Polska, Rosja i Szwecja. Oprócz tego w skład grupy wchodzą stali przedstawiciele Europolu, Eurojustu, Fronteksu, Interpolu i Komisji Europejskiej.

- działania grup przestępczych coraz częściej dotyczą wielu różnych towarów i wielu obszarów przestępczości;
- pomiędzy różnymi zorganizowanymi grupami przestępczymi rozwija się atmosfera współpracy, która wykraczająca poza różnice narodowościowe, etniczne i biznesowe, przy czym nasila się praktyka handlu wymiennego;
- grupy przestępcze powszechnie wykorzystują infrastrukturę handlową i służącą do przewozu pasażerów, zwłaszcza przesyłki kontenerowe;
- znana współpraca specjalistów jest istotnym czynnikiem ułatwiającym zorganizowaną przestępczość;
- trwające skutki światowego kryzysu ekonomicznego zbliżyły obywateli UE do zorganizowanej przestępczości;
- na rynku nielegalnych narkotyków zmienne ceny i poziomy czystości kokainy i heroiny wraz z brakami syntetycznych prekursorów doprowadziły do pojawienia się „dopalaczy" oraz innych substytutów;
- technologia internetowa stała się obecnie kluczowym czynnikiem ułatwiającym przeważającą większość działań w zakresie zorganizowanej przestępczości prowadzonych poza Internetem;
- grupy przestępcze nigeryjskie, albańskojęzyczne, tureckie i pochodzące z krajów byłego Związku Radzieckiego starają się rozszerzyć swoją działalność w UE, wykorzystując możliwe sposobności;
- północno-wschodni ośrodek działalności przestępczej [7] nadal zachowuje swoją rolę głównego ośrodka koordynującego dystrybucję narkotyków. Północno-wschodni ośrodek działalności przestępczej wciąż pozostaje centrum przewozu nielegalnych towarów do byłego Związku Radzieckiego i w odwrotnym kierunku oraz stanowi bazę dla brutalnych grup przestępczych zajmujących się wieloma obszarami przestępczości i mających zasięg międzynarodowy. Południowo-zachodni ośrodek działalności przestępczej utrzymuje swoją wiodącą rolę pod względem przewozu i dystrybucji kokainy i haszyszu oraz obecnie służy również jako strefa tranzytu ofiar handlu ludźmi w celu wykorzystywania seksualnego. Południowy ośrodek nadal jest wiodącym ośrodkiem działalności przestępczej, ponieważ stanowi centrum fałszowania pieniędzy i towarów, strefę tranzytu ofiar handlu ludźmi i nielegalnych imigrantów, a także bazę pewnych grup przestępczych, które posiadają największe zasoby w Europie. W ciągu ostatnich lat na południowym-wschodzie doszło do największej ekspansji, która wynikała z nasilenia przemytu przez Morze Czarne, rozwoju licznych bałkańskich szlaków przemytu nielegalnych towarów do UE i w odwrotnym kierunku, znacznego wzrostu nielegalnej imigracji przez Grecję, a także powstania bałkańskiej osi przemytu do UE, obejmującej Bałkany Zachodnie i Europę Południowo-Wschodnią.

Ocena zagrożenia przestępczością zorganizowaną stanowi już kluczowy składnik europejskiego modelu wywiadu kryminalnego. Zyskała ona na znaczeniu po przyjęciu konkluzji Rady w sprawie opracowania i realizacji cyklu polityki unijnej dotyczącej poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej. W tym cyklu polityki OCTA uznano za podstawę wyznaczania priorytetów UE w zakresie przestępczości, a następnie spójnej reakcji UE na te priorytety. Za priorytety polityczne na lata 2011-2013 uznano:

- zachodnioafrykańską przestępczość zorganizowaną przestępczość zorganizowaną
- zachodniobałkańską
- nielegalną imigrację
- narkotyki syntetyczne
- przemyt przesyłkami kontenerowymi
- handel ludźmi
- mobilne zorganizowane grupy przestępcze
- cyberprzestępczość

[7] Zob. definicja ośrodka działalności przestępczej w załączniku 1.

W 2011 r. Europol zorganizował trzydniowe warsztaty, które zgromadziły ogółem 164 delegatów reprezentujących wszystkie 27 państw członkowskich, Sekretariat Rady, CEPOL, Komisję Europejską, EMCDDA, Eurojust, FRONTEX i Interpol. Osiem grup omówiło wyżej wymienione priorytetowe obszary przestępczości, łącząc pomysły i sugestie w celu opracowania spójnego planu przyszłych prac. Personel Europolu ułatwił przeprowadzenie tych warsztatów oraz zapewnił wkład operacyjny na temat zakresu różnych obszarów przestępczości i asortymentu produktów i usług Europolu pomagających państwom członkowskim w ich przeciwdziałaniu tym przestępstwom.

Skanowanie, analiza i powiadamianie

Zespół Europolu ds. skanowania, analizowania i powiadamiania (SCAN) dostarcza właściwym organom krajowym w UE dodatkowego produktu strategicznego w zakresie przestępczości zorganizowanej: wczesnych ostrzeżeń o nowych zagrożeniach z zakresu przestępczości zorganizowanej. W 2011 r. zespół wydał cztery powiadomienia o zagrożeniach OC-SCAN[8], które obejmowały następujące tematy:

- **nielegalny handel odpadami i nielegalne unieszkodliwianie odpadów.** [9] Transgraniczny nielegalny handel odpadami i nielegalne unieszkodliwianie odpadów, napędzane poczuciem wyjątkowo niskiego ryzyka i wysokiego zysku oraz wywoływane przez wzrost gospodarczy i globalizację, stały się jednym z najszybciej rozwijających się obszarów przestępczości zorganizowanej w UE. Przestępcy i zorganizowane grupy przestępcze wykorzystują wysokie koszty związane z legalnym gospodarowaniem odpadami i osiągają znaczne zyski z nielegalnego handlu i unieszkodliwiania z ominięciem przepisów dotyczących ochrony środowiska;
- **nielegalny handel kradzionymi rogami nosorożców.**[10] Służby wywiadowcze Europolu zidentyfikowały członków grup przestępczych nielegalnie sprzedających rogi nosorożców, będące rzadkim i cennym towarem. Kradzione sprzedawcom antykami, z domów aukcyjnych, galerii sztuki, muzeów, prywatnych kolekcji i ogrodów zoologicznych rogi nosorożców mogą być warte od 25 000 EUR do 200 000 EUR w zależności od rozmiaru i jakości okazu. Rogi nosorożców są wykorzystywane do dekoracji, produkcji wyrobów luksusowych, a także stosowane w tradycyjnej medycynie, pomimo tego, że dowiedziono ich nieskuteczności;
- **handel gatunkami zagrożonymi.**[11] Zorganizowane grupy przestępcze w UE nielegalnie handlują zagrożonymi gatunkami fauny i flory, osiągając na całym świecie niezwykle wysokie zyski. Przy pomocy fałszywych dokumentów egzotyczne i rzadkie zwierzęta i ptaki, korale, cenne rośliny, tygrysie skóry itd. są przemycane do Europy, często szlakami wykorzystywanymi również do nielegalnej imigracji i handlu narkotykami;
- **rozwijający się handel podrobionymi pestycydami.**[12] W całej Europie wykrywa się zjawisko rozwijającego się handlu nielegalnymi i podrobionymi pestycydami, zorganizowanego przez wysoce wyrafinowane siatki przestępcze, które opracowały złożone światowe łańcuchy dostaw i wykorzystują legalne przedsiębiorstwa do zamaskowania swoich działań. Szacuje się, że ponad 25% pestycydów znajdujących się w obrocie w niektórych państwach członkowskich UE pochodzi z tego nielegalnego rynku. Takie chemikalia zagrażają zdrowiu rolników i konsumentów, a także stanowią zagrożenie dla środowiska naturalnego. Wskutek braku wykrywalności istnieje również zagrożenie, że te nielegalne pestycydy mogą zostać wykorzystane jako prekursory materiałów wybuchowych domowej roboty.

---

8 Dostępne do pobrania ze strony internetowej Europolu.

9 Powiadomienie o zagrożeniach opracowane na wniosek węgierskiej prezydencji Rady Unii Europejskiej i na podstawie danych zebranych w trakcie realizacji projektu „Augias" pod przewodnictwem prezydencji belgijskiej.

10 Powiadomienie o zagrożeniach opracowane przez ekspertów Europolu współpracujących z irlandzkimi organami ścigania.

11 Powiadomienie o zagrożeniach będące rezultatem wspólnych wysiłków ekspertów Europolu i Interpolu.

12 Powiadomienie o zagrożeniach opracowane w następstwie wspólnej oceny przez ekspertów Europolu i Komisję Europejską.

Poza wydaniem w 2011 r. powyższych powiadomień o zagrożeniach zespół SCAN uruchomił internetowy system współpracy E-SCAN[13], który służy jako punkt odniesienia dla obszarów takich jak przestępstwa związane z ochroną przyrody i cyberprzestępczość.

Współpracując z ekspertami Europolu, zespół SCAN opracował również trzy profile ryzyka dla celów polskiej prezydencji Rady UE, wspierając ogólnoeuropejską wspólną operację policji w zakresie przestępstw związanych z pojazdami silnikowymi. Organy ścigania z 14 krajów UE wraz z Europolem, agencją FRONTEX i Interpolem wzięły udział w operacji „EuroCar".

2.6.3 Szkolenie w zakresie analizy

Europol oferuje dwutygodniowe szkolenie w zakresie analizy pod nazwą „szkolenie w zakresie operacyjnej zintegrowanej analizy". Aby odpowiedzieć na rosnącą liczbę zapytań z państw członkowskich, zespół ds. szkolenia w zakresie analizy opracował dwie odrębne wersje szkolenia - jedną dla analityków i specjalistów pracujących w Europolu oraz jedną przeznaczoną dla osób prowadzących szkolenie. Ta ostatnia przeznaczona jest w szczególności dla osób potencjalnie prowadzących szkolenie w państwach członkowskich. Ma ona uwzględniać niezbędne elementy cyklu wywiadowczego i skupiać się w szczególności na analizie.

Europol zorganizował już sześć szkoleń dla łącznie 68 osób prowadzących szkolenie z 28 różnych państw Europy, a także dla szkoleniowców z Australii i Stanów Zjednoczonych. Wiele państw członkowskich korzystało z materiałów, metod i ćwiczeń ze szkolenia Europolu, aby opracować własne szkolenia w zakresie analizy operacyjnej. W 2011 r. szkolenia w zakresie analizy finansowej i analizy strategicznej, opracowane w nowym kształcie, przeprowadzono wśród personelu operacyjnego Europolu i analityków w państwach członkowskich UE. Ponadto opracowano nowe pięciodniowe szkolenie w zakresie analizy sieci społecznościowych. Pięć takich kursów przeprowadzono wśród 50 analityków operacyjnych i zaplanowano, że więcej takich szkoleń odbędzie się w 2012 r.

W 2011 r. w nowym, trzydniowym kursie Europolu – szkoleniu w zakresie analizy strategicznej na potrzeby zdolności wczesnego ostrzegania (SAT-EWC) – wzięło również udział ponad 50 oficerów łącznikowych Europolu i ponad 120 funkcjonariuszy organów ścigania z państw członkowskich UE i krajów spoza UE.

[13]E-SCAN: ang. environmental scanning, analysis, notification and early warning - skanowanie środowiskowe, analiza, powiadamianie i wczesne ostrzeganie.

2.7 Unijne centrum specjalistycznej wiedzy UE w zakresie egzekwowania prawa

W celu umocnienia swojej pozycji jako platformy dotyczącej specjalistycznych obszarów oraz aby ułatwić wymianę wiedzy i komunikację między różnymi społecznościami ekspertów, Europol utworzył **Platformę Europolu dla Ekspertów (EPE)**. Ma ona zapewniać bezpieczne środowisko dla specjalistów z różnych obszarów egzekwowania prawa, umożliwiające im wymianę – w ramach danej społeczności – wiedzy, najlepszych praktyk i nieosobowych danych dotyczących przestępczości. Została ona opracowana nie tylko na potrzeby publikowania dokumentów, ale także w celu zachęcania upoważnionych użytkowników do współpracy online za pośrednictwem szeregu narzędzi.

W 2011 r. Europol uruchomił następujące internetowe platformy dla ekspertów:

- taktyki specjalne:
    - ochrona świadków;
    - EuNAT (porwania, branie zakładników i wymuszenia);
    - grupa robocza Europolu ds. zabójstw;
- E-SCAN;
- europejskie szkolenie w zakresie walki z korupcją;
- EnviCrimeNet;
- europejska platforma ekspertów w zakresie gangów;
- konflikty w Afryce Północnej i na Bliskim Wschodzie;
- europejska platforma komunikacji organów ścigania;
- UMF2 (uniwersalny format wiadomości).

Trwają prace nad kilkoma dodatkowymi platformami, które dotyczą:

- cyberprzestępczości (I-FOREX);
- wykorzystywania seksualnego dzieci;
- specjalnej taktycznej obserwacji transgranicznej i przesyłek niejawnie nadzorowanych, a także ISLE[14];
- fałszowania pieniędzy i oszustw z wykorzystaniem kart płatniczych (PaySafe);
- wdrożenia ustaleń z Prüm.

Przygotowywane jest również przeniesienie trzech istniejących doraźnych stron internetowych na platformę Europolu dla ekspertów, a mianowicie:

- centrum informacji o przestępstwach finansowych;
- platformy komunikacyjnej ATLAS na platformę Europolu dla ekspertów w odniesieniu do operacji specjalnych i jednostek antyterrorystycznych;
- strony internetowej „Crime Scene" sieci ENFSI.

2.7.1 Europejska Sieć Zespołów Doradczych

Europejska Sieć Zespołów Doradczych (EuNAT) składa się z zespołów doradczych i jednostek ds. zarządzania kryzysowego z organów ścigania. Ma na celu zapewnianie strategicznego lub taktycznego doradztwa, koordynacji i wsparcia w śledztwach dotyczących porwań, brania zakładników i wymuszeń.

[14] International Special Law Enforcement - europejska grupa ekspertów wysokiego szczebla ds. infiltracji.

EuNAT trwale wiąże zespoły doradcze z Europolem, aby ułatwić niezwłoczną międzynarodową współpracę w odpowiedzi na zagrożenia dla życia. W ramach tej sieci w całej UE wymieniane są dobre praktyki i opracowywane są standardy w tej określonej dziedzinie. W tym kontekście Europol opracowuje obecnie tłumaczenie broszury dotyczącej zapobiegania porwaniom, braniu zakładników, wymuszeniom i aktom przemocy oraz strategii postępowania w przypadku takich przestępstw, a także przygotowuje się do jej rozpowszechniania. Celem tej broszury jest dostarczanie informacji organizacjom i przedsiębiorstwom delegującym pracowników na obszary wysokiego ryzyka.

2.7.2 Najlepsze praktyki w zakresie postępowania z informatorami

Korzystanie z usług informatorów jest niezmiernie ważnym aspektem działalności policji. Udział informatorów na wczesnym etapie procesu gromadzenia danych wywiadowczych może prowadzić do powodzenia dochodzenia. Jakość zebranych danych wywiadowczych jest wprost proporcjonalna do jakości informatorów.

Poważna przestępczość zorganizowana nie jest ograniczona granicami krajowymi, więc informatorzy mogą zapewniać wsparcie wywiadowcze organom ścigania w kilku krajach. Obecna sytuacja prawna w UE w odniesieniu do korzystania z usług informatorów nie jest jednolita, chociaż współpraca z informatorami jest powszechną praktyką.

- Europol koordynuje sieć ekspertów ds. postępowania z informatorami lub z niejawnym ludzkim źródłem informacji wywiadowczych (Covert Human Intelligence Source, CHIS) w celu wymiany najlepszych praktyk i doświadczeń na tym delikatnym polu.
- Europol udostępnia również (z klauzulą restricted/zastrzeżone) podręcznik na temat korzystania z informatorów i postępowania z nimi, który jest dokumentem wspólnie opracowanym i wykorzystywanym przez europejskie jednostki ds. CHIS w celu opracowywania i harmonizowania związanych z tym zagadnień w swoich krajach.
- We współpracy z CEPOL[15] Europol prowadzi coroczne szkolenie na temat postępowania z informatorami w oparciu o doświadczenia i potrzeby państw członkowskich.
- Dla platformy Europolu dla ekspertów opracowywana jest specjalna platforma na potrzeby specjalistycznych jednostek ds. postępowania z informatorami, która umożliwi tym jednostkom bezpośrednią wymianę wiedzy i komunikowanie się z ich odpowiednikami w europejskich organach ścigania.

2.7.3 Najlepsze praktyki w zakresie obserwacji transgranicznej i przesyłek niejawnie nadzorowanych

Korzystanie z niejawnego nadzoru jest jednym z najważniejszych nowoczesnych narzędzi dochodzeniowych na potrzeby uzyskiwania decydujących informacji na temat struktur przestępczych. Ze względu na transgraniczny charakter współczesnych zorganizowanych grup przestępczych organy ścigania coraz częściej stykają się jednak z przypadkami transgranicznej obserwacji i nadzoru, co powoduje problemy zarówno na poziomie prawnym, jak i operacyjnym.

Europol jest członkiem Grupy Roboczej ds. Nadzoru Transgranicznego, której celem jest promowanie współpracy międzynarodowej i zapewnienie forum na potrzeby opracowywania bezpiecznych i efektywnych technik obserwacji stosowanych przez organy ścigania.

Innym ważnym narzędziem dochodzeniowym jest wprowadzenie i systematyczne wykorzystywanie w operacjach metod nadzoru niejawnego w połączeniu z przesyłkami

[15] Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL).

niejawnie nadzorowanymi. Dostępne jest - na płycie CD - opracowanie prawodawstwa różnych państw członkowskich w zakresie przesyłek niejawnie nadzorowanych, które ma dostarczać ekspertom informacji o problemach, które mogą wystąpić przy współpracy transgranicznej.

2.7.4 Najlepsze praktyki w zakresie ochrony świadków

Ochrona świadków jest jednym z podstawowych elementów walki z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem, a sieć ochrony świadków Europolu jest największa na świecie. Usługi Europolu w zakresie ochrony świadków obejmują:

- harmonizację różnych programów krajowych,
- opracowywanie nowych jednostek i programów ochrony świadków,
- normalizację takich procesów, jak przemieszczanie świadków, oraz
- kształcenie funkcjonariuszy ds. ochrony świadków, w tym realizowanie jedynych w swoim rodzaju, dwutygodniowych szkoleń na poziomie szkolnictwa wyższego, które to działanie rozpoczęto w 2011 r.

2.7.5 Grupa robocza Europolu ds. zabójstw

Celem grupy roboczej Europolu ds. zabójstw jest wymiana wiedzy eksperckiej na temat dochodzeniowych i kryminalistycznych aspektów zabójstw. Skupia się ona na zacieśnieniu w tej dziedzinie międzynarodowej współpracy pomiędzy europejskimi organami ścigania, a także uwzględnia morderstwa związane ze zorganizowaną przestępczością, zabójstwa seryjne, zabójstwa transgraniczne lub morderstwa związane ze szczególnym sposobem działania, takie jak zabójstwa honorowe lub o podłożu etnicznym, kulturowym lub religijnym.

Grupa robocza Europolu ds. zabójstw, której przewodniczy metropolitalna policja Wielkiej Brytanii, jest organem eksperckim ds. transgranicznych kwestii związanych z zabójstwami i zapewnia wsparcie europejskim śledczym do spraw zabójstw poprzez:

- zapewnienie forum na potrzeby dyskusji i rozwijania specjalistycznej wiedzy na temat procedur śledczych, a także metod technicznych i kryminalistycznych związanych z morderstwami popełnianymi przez zorganizowane grupy przestępcze, seryjnymi zabójstwami lub zabójstwami transgranicznymi;
- ułatwianie międzynarodowej współpracy i zachęcanie do niej, wymianę najlepszych praktyk i zapewnianie bliskich stosunków roboczych na tym polu z Europolem, Eurojustem i Interpolem;
- badanie i analizowanie strategicznych danych i informacji wywiadowczych na temat transgranicznych zabójstw w celu wykrywania nowych tendencji lub opracowywania nowych praktyk i narzędzi śledczych lub kryminalistycznych;
- odgrywanie roli źródła porad dla organów ścigania na temat śledczych, kryminalistycznych lub sądowych aspektów związanych z transnarodowymi dochodzeniami w sprawach zabójstw.

W ramach swojej wspierającej roli Europol w 2012 r. we współpracy z CEPOL przeprowadzi konferencję wyższych rangą śledczych do spraw zabójstw. Poza tym Europol we współpracy z brytyjskim Christ Church University w Canterbury kompiluje szczegółowe informacje dotyczące krajowych praktyk stosowanych w dochodzeniach w sprawach zabójstw, mając na uwadze potencjalne opracowanie europejskiego podręcznika na ten temat.

2.8 Inspektor ochrony danych

Europol posiada jeden z najsolidniejszych systemów ochrony danych w dziedzinie egzekwowania prawa. Inspektor ochrony danych Europolu w niezależny sposób zapewnia zgodność prawną z ramami ochrony danych, w tym w odniesieniu do przetwarzania danych dotyczących personelu Europolu. Jego głównym zadaniem jest nadzorowanie dostosowanych ram prawnych, które służą potrzebom jednostek operacyjnych i jednocześnie chronią prawa podstawowe osób, których dotyczą dane. Ponadto inspektor ochrony danych pełni funkcję głównego punktu kontaktu ze wspólnym organem nadzorczym oraz pomaga w kontrolach prowadzonych przez ten organ.

Ramy działań kontrolnych określone są w polityce Europolu w dziedzinie kontroli ochrony danych. Ponadto w tym kontekście inspektor ochrony danych wprowadził „Politykę kontroli wyszukiwania danych", która zawiera szczegółowe informacje na temat mechanizmów zapewniających zgodność z prawem w odniesieniu do wyszukiwania danych osobowych w systemach Europolu. Jak przewidziano w art. 18 decyzji Rady w sprawie Europolu, w ramach tej polityki określone są dokładne wymogi dotyczące dzienników kontroli ochrony danych i ścieżek audytu. Na podstawie tej polityki inspektor ochrony danych przeprowadził kontrole i przygotował odpowiednie sprawozdania na potrzeby systemu informacyjnego Europolu, plików roboczych do celów analizy i innych systemów przetwarzających dane osobowe.

W ubiegłym roku inspektor ochrony danych uczestniczył we wszystkich ważnych projektach związanych z przetwarzaniem danych osobowych, opracowując wymogi w zakresie ochrony danych lub koordynując w razie potrzeby współpracę ze wspólnym organem nadzorczym. W 2011 r. jeden z najważniejszych projektów polegał na opracowaniu nowej koncepcji pliku roboczego do celów analizy.

Inspektor ochrony danych kontynuował przygotowywanie sprawozdań dotyczących ochrony danych na potrzeby osób trzecich, z którymi Europol zamierza zawrzeć porozumienia o współpracy operacyjnej. Europol przeprowadził dwie wizyty dotyczące ochrony danych (w Albanii i Serbii) w celu skontrolowania praktyk administracyjnych w krajach kandydujących.

Jeżeli chodzi o dane dotyczące personelu, inspektor ochrony danych skoncentrował się na operacjach przetwarzania, które mogą powodować szczególne zagrożenie w odniesieniu do praw i wolności pracowników, w szczególności pod kątem kwestii związanych z personelem i bezpieczeństwem. Inspektor ochrony danych wspierał jednostki Europolu w opracowywaniu powiadomień dotyczących ochrony danych oraz w ubiegłym roku zwrócił szczególną uwagę na systemy bezpieczeństwa w nowej siedzibie Europolu. Ponadto inspektor ochrony danych w dalszym ciągu informował wspólny organ nadzorczy o operacjach przetwarzania, które podlegają wstępnej kontroli przeprowadzanej przez ten organ.

Jak przewidziano w decyzji Rady w sprawie Europolu, inspektor ochrony danych przedstawił zarządowi i wspólnemu organowi nadzorczemu swoje roczne sprawozdanie.

3. Działalność operacyjna Europolu

Jednym z najważniejszych celów Europolu jest zapewnianie organom ścigania UE całodobowego wsparcia operacyjnego. Wsparcie to jest udzielane jest w obszarach objętych mandatem Europolu[16], a także w przypadkach dotyczących kilku obszarów przestępczości.

Wsparcie operacyjne może również być rozszerzone poprzez biuro mobilne Europolu, posiadające wyspecjalizowanych analityków i ekspertów, aby zapewniać w państwach członkowskich pomoc na miejscu.

Mobilne biuro Europolu

aktywne połączenie ze scentralizowanymi bazami danych i platformami ekspertów Europolu

Europol utworzył potężne biuro mobilne, które umożliwia funkcjonariuszom Europolu korzystanie z dostępu do pełnego zakresu wyszukiwania informacji i narzędzi analitycznych z dowolnego miejsca przy zachowaniu najwyższych norm bezpieczeństwa.

W 2011 r. z mobilnego biura Europolu korzystano 84 razy, aby wspierać funkcjonariuszy organów ścigania w UE, co stanowi wzrost o ponad 150% w stosunku do 2010 r. (31 razy).

Europol odgrywa istotną rolę w realizacji cyklu polityki UE w zakresie zorganizowanej i poważnej przestępczości międzynarodowej. Ten wieloletni cykl ma w spójny sposób uwzględniać najważniejsze zagrożenia poważną przestępczością w UE.

Europol opracował ocenę OCTA 2011, na podstawie której Rada określiła osiem strategicznych priorytetów. Po ustaleniu celów strategicznych dla każdego z priorytetów Europol zorganizował warsztaty na potrzeby opracowania operacyjnych planów działania, które służą przełożeniu celów politycznych na konkretne działania operacyjne. Europolowi powierzono dział wsparcia EMPACT [Europejska Multidyscyplinarna Platforma przeciwko Zagrożeniu Przestępczością], który wspiera i monitoruje wszystkie projekty realizowane w ramach EMPACT.[17]

Wspólnie z agencjami FRONTEX i Eurojust Europol przyczynił się do pierwszego rocznego przeglądu strategii bezpieczeństwa wewnętrznego, przedstawionego w listopadzie 2011 r.

Rok 2011 w danych liczbowych

- Europol wykorzystywał swoje zdolności informacyjne i operacyjną wiedzę specjalistyczną we wspieraniu organów w państwach członkowskich UE w 13 697 sprawach transgranicznych, czyli w liczbie spraw o 17% wyższej w stosunku do 2010 r.
- W celu wspierania dochodzeń prowadzonych w państwach członkowskich Europol opracował:

[16] Wymieniono je w załączniku do decyzji Rady z dnia 6 kwietnia 2009 r. ustanawiającej Europejski Urząd Policji (Europol) (2009/371/WSiSW).

[17] EMPACT (Europejska Multidyscyplinarna Platforma przeciwko Zagrożeniu Przestępczością), instytucje i agencje UE, państwa trzecich i organizacje (publiczne i prywatne), które zajmują się problemem ogólnoeuropejskiego lub regionalnego zagrożenia poważną przestępczością międzynarodową i zorganizowaną, traktowaną priorytetowo przez Radę w oparciu o ocenę zagrożenia powazną i zorganizowaną przestępczością (od 2013 r.). Odbywa się to za pośrednictwem wieloletniego planu strategicznego lub celu strategicznego opracowanego przez grupy ekspertów *ad hoc* wspomnianych podmiotów, którzy opracowują rozwiązania konkretnych problemów, aby skuteczne przeciwdziałać zagrożeniom stanowiącym priorytet.

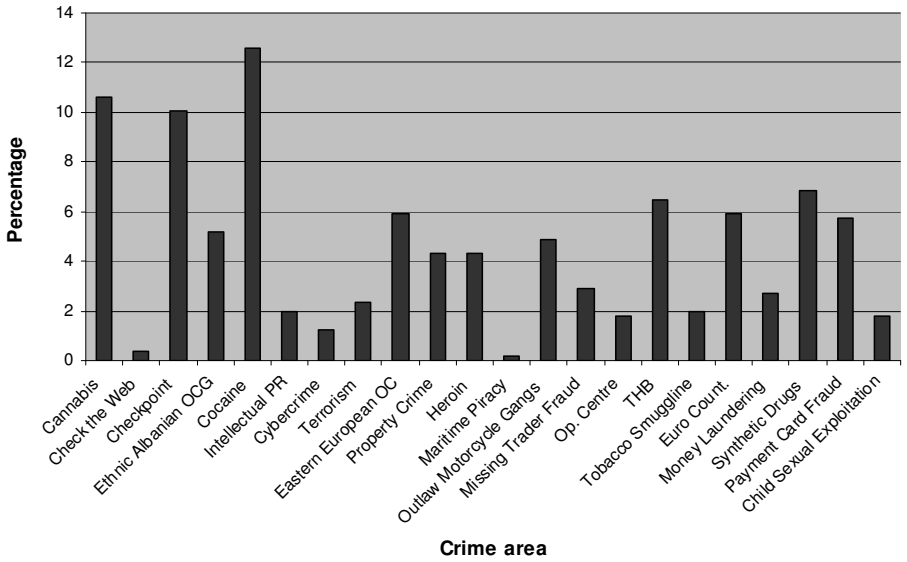
- 716 powiadomień o trafieniu;
- 984 sprawozdań dotyczących zestawień krzyżowych;
- 376 produktów w zakresie wiedzy;
- 340 sprawozdań z analizy operacyjnej.

Usługi wsparcia operacyjnego udzielane w ramach dochodzeń prowadzonych przez państwa członkowskie przedstawiono w ujęciu liczbowym i w podziale na rodzaje w tabeli 1 poniżej. W większości obszarów w 2011 r. odnotowano duży wzrost liczby przypadków świadczenia tych usług w stosunku do poprzedniego roku. Potwierdza to ogólną tendencję - wynikającą ze strategii Europolu - do koncentrowania się na działalności operacyjnej i wpływie.

Tabela 1: Rodzaj wsparcia operacyjnego udzielonego państwom członkowskim w 2011 r.

Rodzaj wsparcia operacyjnego (liczba przypadków udzielenia danego rodzaju wsparcia)	Ogółem w 2011 r.	Ogółem w 2010 r.
Wsparcie kryminalistyczne/techniczne	594	543
Wsparcie finansowe posiedzeń operacyjnych	142	60
Wsparcie finansowe dochodzeń (dotyczących fałszowania euro)	28	35
Goszczone posiedzenia operacyjne/koordynacyjne	214	56
Mobilne biuro (analiza na miejscu)	84	31
Całodobowa dostępność	26	-

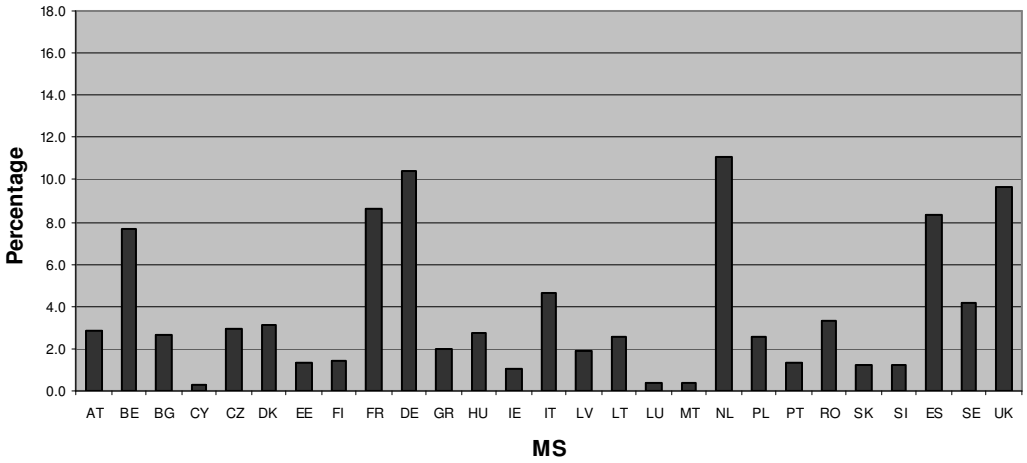
Tabela 2: Wsparcie operacyjne udzielone przez Europol w 2011 r. w ujęciu procentowym w podziale na obszary przestępczości

Odsetek	Percentage	Obszar przestępczości	Crime area
Konopie indyjskie	Cannabis	Przestępcze gangi motocyklowe	Outlaw Motorcycle Gangs
„Check the Web”	Check the Web	Oszustwa karuzelowe	Missing Trader Fraud
Checkpoint	Checkpoint	Centrum operacyjne	Op. Centre
Etniczne albańskie zorganizowane grupy	Ethnic Albanian OCG	Handel ludźmi	THB

przestępcze			
Kokaina	Cocaine	Przemyt tytoniu	Tobacco Smuggline
Prawa własności intelektualnej	Intellectual PR	Fałszowanie euro	Euro Count.
Cyberprzestępczość	Cybercrime	Pranie pieniędzy	Money Laundering
Terroryzm	Terrorism	Narkotyki syntetyczne	Synthetic Drugs
Wschodnioeuropejska przestępczość zorganizowana	Eastern European OC	Oszustwa z wykorzystaniem kart płatniczych	Payment Card Fraud
Przestępstwa przeciwko mieniu	Property Crime	Wykorzystywanie seksualne dzieci	Child Sexual Exploitation
Heroina	Heroin		
Piractwo morskie	Maritime Piracy		

Tabela 3: Odsetek operacji wspieranych przez Europol w 2011 r. w ujęciu procentowym w podziale na państwa członkowskie

Odsetek	**percentage**
Państwo członkowskie	**MS**

Badanie poziomu zadowolenia

W 2011 r. Europol ponownie poprosił głównych śledczych, którzy uczestniczyli w operacjach wspieranych przez Europol, o przekazanie bezpośrednich informacji zwrotnych. Informacje otrzymane w ramach tego procesu wskazują na to, że ceniono sobie produkty analityczne Europolu. Przedstawiono m.in. następujące uwagi:

„Sprawozdania z działań wywiadowczych były fantastyczne - zarówno treść, jak i format były doskonałe".

„... sprawozdania z analizy są już bardzo dobre pod względem terminowości i kompletności. Struktura i treść sprawozdań umożliwiały ich łatwe zrozumienie i wykorzystywanie przez śledczych".

Respondenci stwierdzili również, że cenią sobie jakość wiedzy specjalistycznej i porad udzielonych przez Europol i że są bardzo zadowoleni z różnych rodzajów udzielonej pomocy operacyjnej, w tym analizy technicznej i kryminalistycznej, finansowego wsparcia badań i wiedzy specjalistycznej na temat narkotyków syntetycznych i cyberprzestępczości.

Wysoko oceniono również infrastrukturę Europolu w Hadze, dni akcji, wsparcie finansowe na potrzeby udziału w posiedzeniach operacyjnych i analizę na miejscu. Uwagi ankietowanych śledczych wyraźnie wskazują na to, że najbardziej cenionymi usługami Europolu były komunikacja, koordynacja i analiza operacyjna.

„Wsparcie techniczne było bardzo cenione przez śledczych w Lille - pozwoliło im zaoszczędzić czasu i wysiłku. Sprawozdania techniczne opracowane przez specjalistów Europolu były bezpośrednio i niezwłocznie wykorzystywane przez śledczych podczas przesłuchiwania podejrzanych".

„Udzielona pomoc techniczna była bardzo dobre i stanowiła ważny czynnik w zidentyfikowaniu ponad 69 000 podejrzanych związanych ze stroną internetową. Ponadto należy zwrócić uwagę na skuteczny sposób, w jaki Europol mógł rozpowszechnić przekazania do państw członkowskich".

„Uważam, że specjalistyczna pomoc ze strony Europolu podczas analizy technicznej pras drukarskich może okazać się bardzo cenna przy wysuwaniu oskarżenia przeciwko osobom zatrzymanym".

Respondenci zasugerowali pewne udoskonalenia wsparcia operacyjnego i w zakresie analizy, w tym bardziej terminowe sprawozdania analityczne oraz wcześniejsze angażowanie Europolu w dochodzenia.

Tabela 4: Wyniki badania poziomu zadowolenia głównych śledczych w 2011 r.

Rodzaj udzielonego wsparcia operacyjnego	Średni wynik (na 10)
Inne: „Plik roboczy do celów analizy „Synergia" – pod względem wiedzy specjalistycznej na temat wyposażenia" „oprócz umiejętności zawodowych chciałbym podkreślić dostępność współpracowników z Europolu, który uczestniczyli w dniu akcji we Francji," „w tym przypadku członków pliku roboczego do celów analizy „Twins". Stale pozostawali w kontakcie z funkcjonariuszami organów ścigania nadzorującymi dochodzenia"	9,5
Analiza techniczna/kryminalistyczna (np. kart kredytowych)	9,1
Dochodzenia techniczne w sprawie surowców i urządzeń (fałszowanie pieniędzy)	9,0
Wsparcie finansowe dochodzeń (dotyczących euro)	9,0

Korzystanie z **infrastruktury Europolu** w Hadze	8,8
Dni akcji (koordynowane przez Europol)	8,8
Wsparcie finansowe na potrzeby udziału w posiedzeniach	8,5
Analiza na miejscu	8,2
Pomoc w likwidacji nielegalnego laboratorium	8,0
Pomoc w likwidacji drukarni	6,0

3.1 Narkotyki

Zjawisko narkotyków jest ważnym problemem dla obywateli Europy, ponieważ ma wpływ za zdrowie i bezpieczeństwo zarówno zbiorowe, jak i indywidualne. Zwalczanie przestępczości związanej z narkotykami było od samego początku priorytetem dla Europolu. W 2011 r. ponad jedna czwarta operacji, w których Europol udzielił wsparcia, była związana z narkotykami.

3.1.1 Narkotyki syntetyczne

Unia Europejska pozostaje ważnym regionem pod względem nielegalnej produkcji narkotyków syntetycznych, zwłaszcza amfetaminy i ecstasy. Co roku identyfikowanych i likwidowanych jest ok. 60-90 miejsc, w których narkotyki produkowane są na wielką skalę.

W trakcie dochodzeń prowadzonych w państwach członkowskich często wykrywane są również miejsca przechowywania potencjalnie niebezpiecznych chemikaliów będących prekursorami stosowanymi w procesie produkcji narkotyków. Chemikalia będące prekursorami są przemycane z Azji lub są samodzielnie produkowane w UE.

Chociaż produkcja amfetaminy pozostaje na poziomie stabilnym, lecz wysokim, produkcja ecstasy w UE wzrosła w 2011 r. po znacznym spadku w latach ubiegłych. Wyłaniającą się tendencją w UE jest szybkie rozprzestrzenianie się nowych substancji psychoaktywnych. W opublikowanym w 2011 r. wspólnym sprawozdaniu[18] Europolu i Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA) szczegółowo opisano, że obu tym agencjom oficjalnie zgłoszono łącznie 41 nowych substancji psychoaktywnych. Jest to największa liczba substancji, jaką kiedykolwiek zgłoszono w ciągu jednego roku. Obejmuje syntetyczne kannabinoidy, syntetyczne katynony i syntetyczne pochodne innych szeroko rozpowszechnionych narkotyków.

Wsparcie operacyjne Europolu obejmuje koordynowanie i wszczynanie dochodzeń w sprawie przestępstw związanych z narkotykami, a także udzielanie organom ścigania UE pomocy na miejscu podczas bezpiecznego likwidowania miejsc nielegalnej produkcji narkotyków oraz w trakcie gromadzenia niezbędnego materiału dowodowego. Europol przeprowadza także dochodzenia techniczne dotyczące wykonanego na zamówienie i przemysłowego sprzętu skonfiskowanego w miejscach produkcji i przechowywania narkotyków.

Prowadzony przez Europol system porównawczy nielegalnych laboratoriów zawiera szczegółowe informacje fotograficzne i techniczne dotyczące miejsc produkcji, przechowywania i składowania narkotyków syntetycznych. Umożliwia to określenie pasujących trafień między skonfiskowanym sprzętem, materiałami i chemikaliami. Oprócz tego **system narkotyków syntetycznych prowadzony przez Europol** zawiera informacje o sposobach działania i znaczących konfiskatach. Umożliwia to określenie pasujących trafień między konfiskatami i pomaga w tworzeniu profili i określaniu grup przestępczych.

[18] Sprawozdanie EMCDDA i Europolu za 2010 r. na temat wykonania decyzji Rady 2005/387/WSiSW w sprawie wymiany informacji, oceny ryzyka i kontroli nowych substancji psychoaktywnych.

Operacja „De-Bads”

Główny obszar przestępczości produkcja ecstasy, amfetaminy, konopi indyjskich i kokainy oraz handel tymi narkotykami

Kraje uczestniczące Belgia, Holandia

Wkład Europolu

- zorganizowanie posiedzeń operacyjnych na potrzeby wymiany informacji;
- analitycy Europolu opracowali osiem sprawozdań analitycznych, w których określono powiązania operacyjne.

Zakres operacji

Belgijska policja [19] rozpoczęła dochodzenie w sprawie belgijsko-holenderskiej grupy przestępczej, która bardzo aktywnie zajmowała się produkcją narkotyków syntetycznych i handlem nimi.

Kiedy policja skonfiskowała 62 kg amfetaminy w Gandawie, w Belgii, stało się jasne, że narkotyki te były przeznaczone dla lokalnego gangu motocyklowego zajmującego się przestępczością zorganizowaną. W ścisłej współpracy z holenderską policją[20] dwie organizacje zidentyfikowały następnie możliwe miejsce produkcji w Tilburgu, w Holandii. W wyniku tej współpracy przeprowadzono aresztowania i skonfiskowano duże ilości narkotyków.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- przeprowadzono 12 aresztowań: 9 w Belgii i 3 w Holandii w celu ekstradycji do Belgii;
- przeprowadzono rewizje mieszkań w Belgii i znaleziono 36 kg amfetaminy;
- skutkiem kolejnych 10 rewizji mieszkań było zlikwidowanie dwóch szkółek konopi indyjskich i skonfiskowanie 1 kg amfetaminy, 100 tabletek ekstazy i 5 litrów oleju amfetaminowego;
- holenderska policja skonfiskowała pół kilograma kokainy, 30 kg tabletek ekstazy (150 000 tabletek), 5 kg ekstazy w proszku i 720 litrów chemikaliów do produkcji tabletek ecstasy.

3.1.2 Kokaina

Kokaina jest drugą po konopiach indyjskich najczęściej używaną substancją nielegalną w Europie. Według doniesień około czterech milionów Europejczyków używało kokainy w zeszłym roku[21] i szacuje się, że około 14,5 milionów osób dorosłych (w wieku 15-64 lat) użyło kokainy przynajmniej raz w życiu. Odzwierciedla to szybko rozwijający się handel i rozpowszechnianie się używania kokainy w Europie. Unia Europejska pozostaje drugim - po Stanach Zjednoczonych - największym konsumentem kokainy na świecie.

Główne kraje, z których pochodzi kokaina, to Kolumbia, Peru i Boliwia. Narkotyk ten wprowadzany jest na terytorium UE głównie w Hiszpanii i Portugalii oraz w innych państwach zachodnioeuropejskich, jednak coraz większe ilości wprowadzane są do UE przez Bałkany Zachodnie i Europę Południowo-Wschodnią. Afryka Zachodnia jest wykorzystywana do

[19] Belgijska federalna policja sądowa z Dendermonde.
[20] Holenderska policja Nationale Recherche.
[21] Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA), Sprawozdanie roczne 2011 – Stan problemu narkotykowego w Europie.

przeładunku i przechowywania pochodzącej z Ameryki Łacińskiej kokainy przeznaczonej na rynek europejski.

Nie jest to jednak jedyna europejska siatka przestępcza zajmująca się handlem kokainą i wprowadzaniem tego narkotyku na terytorium UE. Grupy przestępcze z Kolumbii (w tym FARC), Dominikany, Afryki Zachodniej, Bałkanów Zachodnich, Meksyku, Rosji i krajów byłego ZSRR (np. Ukrainy, Gruzji i Mołdawii) także są aktywne na tym polu.

W Europolu zorganizowane siatki przestępcze związane z kokainą wchodzą w zakres specjalnego projektu. Działania realizowane w ramach tego projektu obejmują:

- świadczenie scentralizowanych usług w zakresie szybkiego i efektywnego przetwarzania i analizowania danych związanych z siatkami przestępczymi handlującymi kokainą;
- rozpowszechnianie sprawozdań analitycznych w celu wspierania dochodzeń prowadzonych w państwach członkowskich, czego efektem było aresztowanie osób będących celami o dużym znaczeniu i skonfiskowanie ton kokainy;
- ustalanie możliwości utworzenia wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych oraz prowadzenia wspólnych operacji i dochodzeń równoległych, umożliwiających ogólnoeuropejską współpracę organów ścigania;
- dostarczanie państwom członkowskim taktycznych i strategicznych informacji na temat najważniejszych podejrzanych i ich wspólników;
- śledzenie przepływów pieniędzy pochodzących z handlu kokainą i pomaganie państwom członkowskim w zamrażaniu i zajmowaniu tych nielegalnych dochodów, przyczyniając się w ten sposób do osłabienia pozycji grup przestępczych produkujących kokainę i handlujących tym narkotykiem;
- inicjowanie i wzmacnianie współpracy operacyjnej i strategicznej, a także wymianę informacji między państwami należącymi do UE a państwami spoza UE, skupiając się rozbijaniu siatek przestępczych.

W ramach tego specjalnego projektu prowadzony jest **system Europolu do identyfikacji logo kokainy** (Europol Cocaine Logo System), który składa się z baz danych dotyczących logo kokainy, matryc do tłoczenia wzorów na paczkach kokainy i określonych sposobów ukrywania tego narkotyku.

Operacja „Aigle 35/Vortice Due”

Główny obszar przestępczości handel kokainą

Kraje uczestniczące Belgia Francja Niemcy Włochy Holandia

Wkład Europolu

- ułatwienie organizacji posiedzeń operacyjnych;
- skoordynowanie szeregu operacji policji;
- zebranie dużych ilości informacji i danych wywiadowczych;
- wsparcie odpowiednich zespołów śledczych w państwach członkowskich wraz z opracowaniem licznych sprawozdań z działań wywiadowczych;
- w wielu przypadkach prawidłową identyfikację głównych podejrzanych oparto na danych wywiadowczych Europolu.

Zakres operacji

Europol i Eurojust wsparły środki mające na celu postawienie przed sądem prawie 100 albańskojęzycznych handlarzy kokainą, którzy działali w pięciu krajach UE.

Włoskie dochodzenie, które początkowo koncentrowało się na klanach Camorry i „rodzinach 'Ndrangheta", ukierunkowano na albańskojęzyczne grupy przestępcze. Działanie to doprowadziło do zidentyfikowania i przekazania do lokalnych organów sądowych 76 podejrzanych. 40 z nich było aresztowanych, podczas gdy inni pozostawali na wolności. Ponadto w związku z handlem kokainą we Włoszech i Belgii schwytano czterech ważnych albańskich przestępców. W 2011 r. najważniejsi aresztowani przestępcy usłyszeli poważne wyroki.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- zlikwidowano znaczącą sieć przestępców zajmujących się handlem kokainą, głównie albańskojęzycznych;
- w ramach włoskiego dochodzenia aresztowano 40 osób i skonfiskowano 6 kg heroiny, 2,5 kg kokainy oraz różne substancje do rozcieńczania narkotyków, opakowania i wyposażenie;
- w związku z handlem kokainą we Włoszech i Belgii aresztowano czterech ważnych przestępców albańskich;
- francuska policja aresztowała 22 albańskojęzycznych podejrzanych oraz skonfiskowała 3,2 kg heroiny i 127 000 EUR w gotówce;
- holenderskie dochodzenie doprowadziło do skonfiskowania 20 kg konopi indyjskich oraz zajęcia broni palnej i innej;
- W Niemczech 7 osób objęto dochodzeniem, z czego 3 zatrzymano;
- dochodzenie w Belgii doprowadziło do aresztowania 3 osób oraz skonfiskowania 30 kg konopi indyjskich, substancji do rozcieńczania narkotyków, opakowań i wyposażenia.

Operacja „Salonica"

Główny obszar przestępczości produkcja kokainy i konopi indyjskich oraz handel tymi narkotykami

Kraje uczestniczące Albania Austria Belgia Niemcy Włochy była jugosłowiańska republika Macedonii Serbia Hiszpania

Wkład Europolu

- koordynowanie wsparcia analitycznego udzielanego na potrzeby operacji;
- ułatwienie organizacji posiedzeń operacyjnych;
- zebranie informacji i danych wywiadowczych na potrzeby analizy operacyjnej;
- Europol ułatwił przeprowadzenie międzynarodową operację monitorowania, która miała na celu śledzenie pojazdu przewożącego przesyłkę przez Europę i wreszcie do Albanii, gdzie narkotyki przechwycono.

Zakres operacji

Efektem tej międzynarodowej operacji policji była likwidacja organizacji przestępczej złożonej z obywateli Hiszpanii, Maroka i Albanii, którzy importowali do Europy duże przesyłki kolumbijskiej kokainy i marokańskiego haszyszu oraz rozprowadzali te narkotyki w Europie. Siatki przestępcze współpracowały z kartelem narkotykowym w celu uzyskania kokainy na

skalę przemysłową i posiadały infrastrukturę dystrybucji narkotyków w kilku krajach europejskich.

Ogromną przesyłkę kokainy rozcieńczonej w 13 tonach oleju palmowego, którą wysłano z Kolumbii przez Antwerpię w Belgii, organy ścigania ostatecznie skonfiskowały w Albanii.

Grupa przestępcza zajmowała się także różnymi innymi narkotykami. Jeden oddział organizacji uprawiał konopie indyjskie, a inny organizował dostawę haszyszu z różnych źródeł. Grupa ta przewoziła również haszysz z Hiszpanii do Włoch i Holandii za pośrednictwem komercyjnego transportu drogowego, ukrywając narkotyki w kabinach ciężarówek.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- skonfiskowano prawie tonę kokainy i 160 kg haszyszu;
- po aresztowaniu 22 osób, w tym niektórych kluczowych postaci, zlikwidowano międzynarodową siatkę przestępczą zajmującą się narkotykami;
- zlikwidowano również grupę przestępczą w Albanii, która zajmowała się przetwarzaniem oleju palmowego w celu uzyskania rozcieńczonej kokainy.

3.1.3 Heroina

Unia Europejska jest również ważnym rynkiem zbytu opiatów. Chociaż popyt na opiaty, głównie heroinę, i ich podaż są stosunkowo niewielkie w porównaniu z innymi nielegalnymi narkotykami, takimi jak konopie indyjskie i narkotyki syntetyczne, problemy społeczne, gospodarcze i zdrowotne związane z używaniem opiatów są ogromne. Narkotyki te pozostają poważnym zagrożeniem dla bezpieczeństwa i zdrowia społeczeństwa europejskiego.

Światowy handel heroiną jest zdominowany przez znaczne uprawy i produkcję w Afganistanie, który do tej pory pozostaje głównym źródłem heroiny występującej w UE. Znaczna część tej heroiny wywożona jest z Afganistanu przez granice z Pakistanem i Iranem, czyli przez najkrótsze i najbardziej bezpośrednie szlaki.

Chociaż odnotowano wzrost bezpośredniego handlu drogą powietrzną z Pakistanu do niektórych państw europejskich, duże ilości heroiny przybywają również drogą morską po tranzycie w portach w Afryce. Istnieją wyraźne oznaki, że w ostatnich latach Afryka stała się głównym ośrodkiem handlu heroiną przeznaczoną na rynek europejski, co niewątpliwie ma na celu uniknięcie ściślej monitorowanych i kontrolowanych granic wzdłuż tradycyjnych szlaków przemytniczych.

Z Iranu heroina jest przemycana przez granicę do Turcji i dociera do Europy tzw. szlakami bałkańskimi, które oferują niezliczone możliwości przemytu przez ten region. Chociaż zróżnicowanie wzorców przemytu do Europy rośnie ze względu na zmiany w polityce regionalnej, infrastrukturze i działaniach organów ścigania, szlak bałkański nadal jest preferowaną drogą transportu. Szacuje się, że przez Bałkany transportuje się około 100 ton heroiny rocznie, z czego 85 ton ostatecznie dociera na najbardziej lukratywny rynek konsumencki – do Europy Zachodniej.

W 2011 r. Europol był zaangażowany wiele różnych działań operacyjnych dotyczących handlu heroiną i handlarzy - głównie z UE, Turcji, Afryki Zachodniej i Pakistanu. Priorytetem były również siatki przestępcze zajmujące się przemytem do Afganistanu substancji chemicznej będącej ważnym prekursorem heroiny - bezwodnika octowego.

Chociaż handel heroiną jest zdecydowanie głównym celem działań Europolu, bez bezwodnika octowego niezwykle trudno jest wyprodukować ten narkotyk, dlatego też jest bardzo poszukiwany przez handlarzy, którzy próbują zmienić przeznaczenie dużych ilości tej substancji pozyskiwanych od legalnych komercyjnych przedsiębiorstw chemicznych, w tym przedsiębiorstw z UE. W ubiegłym roku Europol był zaangażowany w kilka ważnych spraw dotyczących handlu bezwodnikiem octowym z UE, w ramach których skonfiskowano ponad 30

ton tej substancji - najprawdopodobniej przeznaczona była do wykorzystania w produkcji heroiny w Afganistanie. Tę substancję chemiczną, podlegającą międzynarodowej kontroli regulacyjnej, można nabyć w sprzedaży hurtowej w cenie 1 USD za litr, podczas gdy na nielegalnym rynku w południowym Afganistanie może być cena może być nawet 400 razy wyższa.

Podprojekt „Watani"

Główny obszar przestępczości nielegalna produkcja heroiny

Kraje uczestniczące Austria, Bułgaria, Czechy, Niemcy, Węgry, Rumunia, Słowacja, Słowenia, US DEA[22]

Wkład Europolu

- we współpracy z Eurojustem i US DEA zainicjowano i zwołano kilka udanych posiedzeń operacyjnych w celu skoordynowania prowadzonych dochodzeń i wymiany informacji;
- zapewniono wiedzę specjalistyczną, w szczególności w zakresie współpracy operacyjnej i opracowywania danych kryminalistycznych;
- eksperci Europolu pomogli w dochodzeniach państw członkowskich poprzez analizę danych dotyczących poszczególnych spraw i identyfikację powiązań operacyjnych.

Zakres dochodzeń

Ta zorganizowana grupa przestępcza zajmowała się handlem znacznymi ilościami substancji chemicznej będącej ważnym prekursorem heroiny. Efektem dochodzeń były tej pory cztery skoordynowane konfiskaty bezwodnika octowego, w tym jedna poza UE.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- zlikwidowano ważną zorganizowaną siatkę przestępczą, która była poważnie zaangażowana w handel bezwodnikiem octowym w UE i poza nią;
- do tej pory skonfiskowano ponad 30 ton tego ważnego prekursora, co jest bardzo znaczącą ilością, biorąc pod uwagę ilość heroiny, które można byłoby wyprodukować przy użyciu tej substancji chemicznej.

3.1.4 Konopie indyjskie

Na poziomie globalnym konopie indyjskie są w UE najbardziej rozpowszechnionym narkotykiem pod względem produkcji, handlu i spożycia pod różną postacią, taką jak: marihuana, żywica konopna (haszysz) i olej konopny. UE jest ważnym rynkiem zbytu konopi indyjskich. Produkcja także stanowi poważny problem w wielu krajach.

Handel konopiami indyjskimi i ich produkcja to działalność atrakcyjna dla wielu przestępców, ponieważ jest postrzegana jako związana z niskim ryzykiem. W związku z tym wiele grup przestępczych zajmuje się produkcją konopi indyjskich i handlem nimi, a także praniem pieniędzy pochodzących z tego procederu. Te siatki przestępcze rzadko jednak zajmują się wyłącznie konopiami indyjskimi. Działalność ta często stanowi część interesów obejmujących wiele narkotyków, przy czym zmienne zależną od parametrów geograficznych i etnicznych lub od zwykłej sposobności.

Europol inicjuje, wspiera i koordynuje wywiadowcze aspekty dochodzeń w sprawie konopi indyjskich, jednocześnie zwiększając wymianę informacji, wiedzy i doświadczeń na temat handlu tym narkotykiem. Hurtowy handel konopiami indyjskimi oraz uprawa i produkcja tego narkotyku stanowią tematykę dwóch podprojektów. Europol otrzymywał głównie dane wywiadowcze dotyczące trwających dochodzeń związanych z handlem konopiami indyjskimi, które to dochodzenia koncentrowały się na szlakach łączących Afrykę Północną ze Skandynawią.

[22] Agencja Stanów Zjednoczonych ds. walki z narkotykami.

Europol prowadzi **system Europolu do porównywania miejsc uprawy konopi indyjskich** (Europol Cannabis Cultivation Site Comparison System, ECCCS) oraz **system Europolu do identyfikacji logo konopi indyjskich** (Europol Logo System on Cannabis, ELSC). Europol jest również częścią **europejskiej grupy ekspertów ds. konopi indyjskich** (European Expert Group on Cannabis, EEGC), która już wsparła kilka spraw operacyjnych.

W 2011 r. wyspecjalizowane zespoły Europolu udzieliły wsparcia w kilku dochodzeniach poprzez doraźną analizę i badania kryminalistyczne na miejscu. Dzięki inicjatywie holenderskiej grupy zadaniowej ds. wspólnego działania doszło do znaczącego wzrostu ilości danych wywiadowczych. To z kolei przełożyło się na dużą liczbę produktów analitycznych, które pomogły poszerzyć wiedzę Europolu na temat sytuacji w Holandii i umożliwiły dalsze identyfikowanie powiązań z toczącymi się dochodzeniami w innych państwach członkowskich.

Europol zorganizował w Hadze szkolenie na temat **likwidacji nielegalnych upraw konopi indyjskich stron w budynkach**, w którym uczestniczyli przedstawiciele 20 państw UE.

Dwóch ekspertów z Belgii i Holandii przedstawiło swoją wiedzę na temat metodyki likwidacji takich plantacji przez funkcjonariuszy organów ścigania oraz na temat zagrożeń z tym związanych. Szkolenie to dostarczyło uczestnikom informacji niezbędnych do bezpiecznego likwidowania takich plantacji i skutecznego zabezpieczania materiału dowodowego. Ponadto eksperci przedstawili szczegółowe informacje na temat zdolności operacyjnych Europolu. Następnie uczestnicy wyjechali do Belgii, aby przeprowadzić ćwiczenia praktyczne przy pomocy sztucznych plantacji w budynkach.

Operacja „Mango”

Główny obszar przestępczości handel konopiami indyjskimi i fałszowanie euro

Kraje uczestniczące Hiszpania. Operacja miała wpływ na 20 państw UE

Wkład Europolu

- jako europejskie biuro centralne ds. ochrony euro Europol odegrał ważną rolę w operacji poprzez koordynację dochodzeń wśród państw dotkniętych działalnością fałszerzy.

Zakres operacji

W odniesieniu do tej grupy przestępczej hiszpańska policja krajowa przez pewien czas prowadziła dochodzenie w sprawie handlu narkotykami i fałszowania euro. Władze hiszpańskie zlikwidowały część tej siatki przestępczej, gdy skonfiskowały ponad tonę konopi indyjskich i aresztowały 11 podejrzanych. Dochodzenie następnie kontynuowano, skupiając się tym razem na fałszowaniu euro.

Główny fałszerz był właścicielem przedsiębiorstwa zajmującego się dystrybucją żywności w puszkach, w obiektach którego znaleziono tajną drukarnię. Wykorzystywał przedsiębiorstwo jako przykrywkę dla nielegalnej drukarni, gdzie drukowano banknoty o nominale 50 EUR. Grupa przestępcza przywoziła również fałszywe banknoty o nominale 20, 50 i 100 EUR, pochodzące od grup przestępczych z Włoch, mając na celu ich dalsze rozprowadzanie w całej Europie.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- zlikwidowano grupę przestępczą, która była odpowiedzialna za handel narkotykami i rozprowadzenie ponad dwóch milionów podrobionych euro w 20 państwach UE;
- skonfiskowano podrobione banknoty euro o łącznej wartości 1,5 mln EUR, jak również materiały do masowej produkcji większej ilości podrobionych banknotów euro;
- skonfiskowano ponad tonę konopi indyjskich;

- znaleziono również maszyny i narzędzia do fałszowania hiszpańskich dokumentów identyfikacyjnych.

3.2 Handel ludźmi

W 2011 r. handel ludźmi pozostawał poważnym problemem w UE. Ta forma przestępczości stanowi pogwałcenie praw człowieka i wiąże się z traktowaniem ludzi jak towaru.

Nie jest łatwo określić skalę i charakter handlu ludźmi w UE, nie tylko dlatego, że to przestępstwo jest często ukryte w ramach innych rodzajów przestępczości, takich jak: prostytucja, nielegalna imigracja i spory pracownicze. W rezultacie przypadki handlu często nie są rejestrowane lub nie są przedmiotem dochodzenia jako takie.

Jak było do przewidzenia, jako ofiary handlu ludźmi identyfikuje się więcej obywateli UE. Wynika to z faktu, że obecnie członkami UE są pewne kraje, które od dawna są krajami pochodzenia ofiar handlu ludźmi, a także z tego, że inni obywatele UE mają więcej możliwości i swobody podróżowania i pracy za granicą. Główne kraje pochodzenia ofiar, takie jak: Rosja, Ukraina, Białoruś, Turcja, Mołdawia oraz państwa Bałkanów Zachodnich, są obecnie oddzielone od UE tylko jednym przejściem granicznym. W toku dochodzeń prowadzonych przez organy ścigania w UE obywatele tych krajów są często identyfikowani jako ofiary lub handlarze.

UE jest również obszarem działania siatek handlu ludźmi z Azji, Afryki i Ameryki Południowej - wzrosła liczba pochodzących z tych kontynentów osób, które zidentyfikowano jako ofiary handlu ludźmi lub podejrzanych o popełnienie tego przestępstwa.

Chociaż najczęściej zgłaszaną formą handlu ludźmi jest wykorzystywanie seksualne, wykorzystywanie do pracy również jest pospolitym przestępstwem, które często jest niewykrywane ze względu na brak powszechnej świadomości tego problemu. W 2011 r. w wyniku poprawy wskaźników wykrywania przestępstw zidentyfikowano nową tendencję – wykorzystywanie przez handlarzy ludźmi możliwości oferowanych przez Internet w celu reklamowania usług seksualnych lub rekrutowania ofiar.

W 2011 r. Europol aktywnie wsparł 22 ważne dochodzenia w sprawie handlu ludźmi. Zapewnił wsparcie operacyjne na miejscu poprzez uruchomienie swojego biura mobilnego, umożliwiając śledczym korzystanie z baz danych i narzędzi analitycznych bezpośrednio na miejscu przeprowadzania operacji.

Operacja „Veerde”

Główny obszar przestępczości handel ludźmi

Kraje uczestniczące Czechy Wielka Brytania

Wkład Europolu

- w ramach tej operacji można było zająć się siatką handlu ludźmi - od fazy początkowej rekrutacji aż po fazę wykorzystywania. Dzięki wykorzystaniu wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego, z udziałem Europolu i agencji Eurojust, była to bardzo udana operacja.

Zakres operacji

W Czechach i Wielkiej Brytanii równolegle prowadzono dochodzenia w sprawie zorganizowanej grupy przestępczej, która sprzedawała Czeszki do Wielkiej Brytanii, kusząc je obietnicą 30 000 CZK za fikcyjne małżeństwa z obywatelami brytyjskimi. Większość kobiet nigdy nie otrzymała tych pieniędzy, a zorganizowana grupa przestępcza zatrzymała ich nowo wydane paszporty, aby potencjalnie wykorzystać je dla sobowtórów.

Po przyjeździe do Wielkiej Brytanii Czeszki były brutalnie traktowane, gwałcone i zmuszane do prostytucji lub do poślubienia obywateli Pakistanu i Indii w celu zalegalizowania statusu

tych mężczyzn. Zorganizowana grupa przestępcza oszukiwała również brytyjski system świadczeń socjalnych.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- przeprowadzono 11 aresztowań w Wielkiej Brytanii i w Czechach, likwidując zorganizowaną grupę przestępczą.

Wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze

Wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze można tworzyć w celu dalszego usprawnienia pracy policji. Zespoły takie składają się z organów sądowych i policyjnych z co najmniej dwóch państw członkowskich. Są one odpowiedzialne za przeprowadzanie dochodzeń w określonych sprawach przez ograniczony okres. Europol i Eurojust mogą uczestniczyć w pracy wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych i koordynować ją.

W 2011 r. Europol uczestniczył w 17 wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych. Był także czynnie zaangażowany w kilka innych wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych bez zawierania formalnej umowy i wspierał je.

Wszechstronne operacyjne planowanie strategiczne dla policji (COSPOL)* w zakresie przestępczości zorganizowanej na Bałkanach Zachodnich

W następstwie intensywnej działalności organów ścigania, obejmującej międzynarodową współpracę policyjną i sądową, grupa ds. COSPOL w zakresie przestępczości zorganizowanej na Bałkanach Zachodnich osiągnęła jeden ze swoich głównych celów na 2011 r. Aresztowano też 18 albańskich zbiegów, którzy od wielu lat umykali wymiarowi sprawiedliwości.

Przy pomocy usług Europolu, grupy ds. COSPOL w zakresie przestępczości zorganizowanej na Bałkanach Zachodnich i rzymskiego krajowego biura centralnego[23] włoskie organy sądowe zidentyfikowały najważniejszych przestępców i były w stanie dostarczyć organom albańskim danych wywiadowczych, aby pomóc w znalezieniu i aresztowaniu tych poważnych przestępców.

Kluczem do tego sukcesu była współpraca organów albańskich, które znalazły, a następnie aresztowały 18 albańskich przestępców poszukiwanych za popełnienie poważnych i zorganizowanych przestępstw, takich jak: przynależność do międzynarodowej organizacji przestępczej, zabójstwo, handel narkotykami i bronią, nielegalna imigracja i czerpanie korzyści z prostytucji.

Aresztowane osoby wydalane są do Włoch na podstawie nowego protokołu o ekstradycji zawartego między Włochami i Albanią. Ten instrument prawny znacznie ułatwia interakcje organów ścigania w tych dwóch krajach i stanowi ważny krok dla przyszłej międzynarodowej współpracy policyjnej i sądowej w tym regionie.

* Projekt COSPOL był wielostronnym instrumentem organów ścigania utworzonym w ramach Europejskiej Grupy Zadaniowej Szefów Policji (EPCTF). Obecnie ustalono, że projekt ten zostanie połączony z nowym projektem EMPACT dotyczącym Bałkanów Zachodnich, utworzonym w ramach cyklu polityki UE.

[23] Krajowe biuro Interpolu w Rzymie.

3.3 Ułatwianie nielegalnej imigracji

Termin „ułatwianie nielegalnej imigracji" obejmuje pewną liczbę różnych poważnych przestępstw, których celem jest pomoc, w celu osiągnięcia korzyści finansowych, we wjeździe lub pobycie w kraju z naruszeniem prawa tego kraju. Ułatwianie nielegalnej imigracji obejmuje zatem wytwarzanie i zdobywanie fałszywych dokumentów podróży lub zezwoleń uzyskanych poprzez oszustwo, a także zapewnienie potajemnego transportu lub innej pomocy w celu nielegalnego wjazdu lub pobytu - często w połączeniu z inną działalnością przestępczą.

Na ogół zorganizowane grupy przestępcze ułatwiające nielegalną imigrację mają postać luźnych sieci mniejszych grup, a większość z nich ma powiązania etniczne lub inne kulturowe związki nielegalnymi imigrantami, którym ułatwiają imigrację. Zaangażowane zorganizowane grupy przestępcze prezentują wysoki poziom elastyczności i zdolności do współpracy transgranicznej bez względu na różnice etniczne - nawet w regionach, w których tradycyjnie występują konflikty etniczne. Osoby ułatwiające nielegalną imigrację szybko wykrywają i wykorzystują różne zmiany w społeczeństwie, takie jak taktyki organów ścigania i zmiany w prawodawstwie lub regulacjach prawnych, a także otwarcie nowych lub tańszych szlaków transportowych czy nowych przejść granicznych.

Europol zapewnia państwom członkowskim UE wsparcie analityczne w zwalczaniu ułatwiania nielegalnej imigracji. Siatki przestępcze zajmujące się ułatwianiem nielegalnej imigracji często są zaangażowane także w inne obszary przestępczości, takie jak: fałszowanie dokumentów podróży, handel narkotykami, pranie pieniędzy, handel ludźmi i tym podobne.

Europol podzielił to zagadnienie na podprojekty skupione na określonych zorganizowanych grupach przestępczych, narodowościach, sposobach działania i obszarach geograficznych. W 2011 r. istniało dziewięć aktywnych podprojektów dotyczących ułatwiania nielegalnej imigracji z Wietnamu, Iraku, Afganistanu, Iranu, Południowej Azji, Północnej Afryki i Chin, a także wytwarzania i rozprowadzania sfałszowanych dokumentów. Europol udziela wsparcia także Włochom w zwalczaniu nielegalnej imigracji z Afryki Północnej do Włoch oraz Grecji w walce z siatkami działającymi na granicy grecko-tureckiej.

Europol jest częścią dwóch wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych: jeden z nich dotyczy małżeństw dla pozoru, a drugi ułatwiania wjazdu obywateli Sri Lanki do UE poprzez Finlandię.

W 2011 r. Europol wsparł dziewięć dużych europejskich operacji przeciwko siatkom przestępczym ułatwiającym nielegalną imigrację:

- skutkiem tych operacji było aresztowanie ponad 161 osób podejrzanych o ułatwianie nielegalnej imigracji;
- działania operacyjne były koordynowane w trakcie posiedzeń organizowanych i ułatwianych przez Europol;
- pracownicy Europolu byli obecni w centrum koordynacji operacyjnej i zapewniali wsparcie poprzez specjalistyczną wiedzę techniczną, specjalistyczny sprzęt do pozyskiwania danych i uruchomienie mobilnego biura;
- na etapach dochodzenia funkcjonariusze Europolu skupili się na analizach operacyjnych i w wielu przypadkach zidentyfikowano powiązania z innymi dochodzeniami prowadzonymi w UE.

Operacja „Cestia”

Główny obszar przestępczości ułatwianie nielegalnej imigracji obywateli Afganistanu

Kraje uczestniczące Francja Niemcy Włochy

Wkład Europolu

- na okres prowadzenia operacji w czasie rzeczywistym w komendzie głównej policji włoskiej w Rzymie uruchomiono mobilne biuro Europolu oraz przydzielono do niego analityka i specjalistę ds. nielegalnej imigracji;
- w trakcie całego dochodzenia eksperci Europolu zapewniali specjalistyczną wiedzę techniczną i wsparcie w zakresie analizy operacyjnej, a także przygotowali kilka sprawozdań z działań wywiadowczych i ułatwiali wymianę informacji.

Zakres operacji

Europol udzielił wsparcia w ramach włoskiego dnia akcji ukierunkowanego na ważną siatkę przerzutu migrantów. To transgraniczne dochodzenie było koordynowane również przez Eurojust i trwało prawie dwa lata.

Dochodzenie koncentrowało się na przemycie afgańskich obywateli z Afganistanu przez Pakistan, Iran i Turcję. Następnie migrantów przemieszczano przez Grecję do Rzymu. Po przybyciu do Rzymu trzema krajami docelowymi preferowanymi przez migrantów były: Wielka Brytania, Norwegia i Szwecja. Sądzi się, że cała podróż z Afganistanu do Włoch kosztowała migrantów od 3 500 EUR do 5 000 EUR. Podróż mogła trwać od kilku dni do wielu tygodni. Szacuje się, że w latach 2008-2011 przemycano około 200 migrantów miesięcznie, z czego 20% mogli stanowić nieletni. Podczas rewizji mieszkań przeprowadzonych w trakcie operacji znaleziono nieletnich Afgańczyków.

Siatka przestępcza była dobrze rozwinięta i posiadała komórki w wielu krajach. Grupa ta miała również dostęp do sfałszowanych dokumentów tożsamości UE i wykorzystywała bankowość *hawala* do przelewania pieniędzy między różnymi częściami sieci znajdującymi się w Wielkiej Brytanii, we Francji, we Włoszech, w Pakistanie, Iranie i Grecji. Główni organizatorzy tej siatki mieszkali w Wielkiej Brytanii.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- przeprowadzono 26 aresztowań, głównie we Włoszech, ale także we Francji i Niemczech.

Hawala (znana również jako *hundi*) to nieformalny system transferu wartości, oparty na obowiązku i honorze ogromnej sieci pośredników w obrocie pieniędzmi, którzy znajdują się przede wszystkim na Bliskim Wschodzie, w Afryce Północnej, na Półwyspie Somalijskim i w Azji Południowej.

W najbardziej podstawowej wersji systemu *hawala* pieniądze są przesyłane poprzez sieć pośredników *hawala*, tzw. hawaladarów. Jest to transfer pieniędzy bez faktycznego ich przemieszczania. Klient kontaktuje się z pośrednikiem *hawala* w jednym mieście i daje mu sumę pieniędzy, która ma zostać przekazana odbiorcy w innym, zazwyczaj zagranicznym, mieście. Pośrednik kontaktuje się z innym pośrednikiem *hawala* w mieście odbiorcy, przekazuje dyspozycje co do środków pieniężnych (zazwyczaj z uwzględnieniem niewielkiej prowizji) i obiecuje uregulować dług w późniejszym terminie.

W niektórych częściach świata jest to jedyna możliwość wykonywania legalnych przekazów pieniężnych. Z tego systemu korzystają nawet organizacje pomocowe na obszarach, gdzie system ten jest najlepiej funkcjonującą instytucją. Transfery środków są zwykle nieformalne i

nie są skutecznie regulowane przez władze, co jest ważną zaletą dla klientów mających problemy związane z podatkami, obrotem dewizami, imigracją itd.

Operacja „Schwarz/White"

Główny obszar przestępczości przemyt nielegalnych wietnamskich imigrantów

Kraje uczestniczące Czechy Francja Niemcy Węgry Polska

Wkład Europolu

- operacja z udziałem pięciu krajów była wspierana i koordynowana przez Europol i Eurojust.

Zakres operacji

Policja europejska podjęła działania przeciwko kilku wyrafinowanym siatkom przestępczym, które oferowały potencjalnym imigrantom swoje usługi w zakresie nielegalnej podróży z Wietnamu do Wielkiej Brytanii.

Sposób działania tych siatek polegał na dostarczeniu Wietnamczykom fałszywych dokumentów, przewiezieniu ich samolotem przez Moskwę, a następnie przemieszczeniu ich do UE pociągami, samochodami lub ciężarówkami. Osobom, które chciały udać się do Wielkiej Brytanii, grupa irackich Kurdów będących pośrednikami w tym przestępstwie proponowała transport z Belgii i Francji do Wielkiej Brytanii za 2 000-3 000 EUR. Organizowali oni transport migrantów przez Kanał La Manche, ukrywając ich w furgonetkach lub samochodach ciężarowych.

Osoby ułatwiające nielegalną imigrację oferowały również droższą metodę (10 000-15 000 EUR za gwarantowane przybycie), polegającą na nielegalnym uzyskaniu węgierskich i czeskich wizy Schengen wydanych w Hanoi do celów prowadzenia działalności gospodarczej. Imigranci mogli wówczas udać się samolotem bezpośrednio do Paryża. Przed przebyciem ostatniego odcinku podróży do Wielkiej Brytanii imigranci byli zakwaterowywani w Paryżu w kryjówkach zorganizowanych przez pośredników. Była to wyrafinowana sieć posiadająca komórki w Polsce, Czechach, Niemczech, we Francji, w Wielkiej Brytanii i Wietnamie.

Działania policji odbyły się w Lille, Paryżu, Londynie, Pradze, Berlinie, Monachium i Budapeszcie, gdzie namierzono kilka podejrzanych kryjówek i mieszkań.

Francja zlikwidowała obóz tranzytowy używany przez imigrantów w Grande-Synthe, w pobliżu Dunkierki. W obozie tym zatrzymano 38 imigrantów (14 Wietnamczyków i 17 osób różnych innych narodowości) – wszyscy mieszkali w ciasnocie.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- aresztowano osoby podejrzane o ułatwianie nielegalnej imigracji - we Francji (19), Niemczech (8), na Węgrzech (5), w Czechach (2) i Wielkiej Brytanii (1);
- we Francji znaleziono uprawę konopi indyjskich w budynku.

Operacja „Truck”

Główny obszar przestępczości chińska siatka osób ułatwiających nielegalną imigrację

Kraje uczestniczące Francja Portugalia Wielka Brytania

Wkład Europolu

- centrum koordynacji utworzone w Europolu zapewniło wszystkie specjalistyczne narzędzia komunikacji niezbędne do wsparcia i koordynacji w czasie rzeczywistym. Obecni byli przedstawiciele wszystkich zaangażowanych organów śledczych;
- centrum koordynacji było wspierane przez agencję Eurojust, która udzieliła cennego wsparcia na poziomie sądowym;
- analitycy Europolu dostarczyli sprawozdań analitycznych dotyczących pojawiających się danych z wywiadu kryminalnego.

Zakres operacji

Celem tej operacji była chińska siatka ułatwiająca nielegalną imigrację do Wielkiej Brytanii. Klienci płacili przestępcom do 23 000 EUR za dotarcie do Europy Zachodniej z Chin. W Europie klienci otrzymywali dokumenty, często wykorzystując je do podróży z Francji i Portugalii do Wielkiej Brytanii. Chińscy przestępcy byli w stanie zorganizować zezwolenia na pracę i pobyt uzyskane przy pomocy oszustwa, a także zapewnić fałszywe wizy, dokumenty tożsamości i podróży, pomoc prawną i zakwaterowanie w kryjówkach.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- policja aresztowała łącznie 18 podejrzanych: 10 we Francji, 6 w Portugalii i 2 w Wielkiej Brytanii;
- jednocześnie przeprowadzone rewizje mieszkań we Francji i Portugalii doprowadziły do konfiskaty dokumentów, pieniędzy, wyciągów bankowych, telefonów komórkowych i innego dowody potwierdzające;
- dochodzenie potwierdziło istnienie dobrze zorganizowanej siatki przestępczej ułatwiającej nielegalną imigrację.

3.4 Centrum ds. walki z cyberprzestępczością prowadzone przez Europol

Internet zrewolucjonizował nasz sposób życia i przyczynił się do stworzenia społeczeństwa pozbawionego granic. Przewidywana trzydzieści lat temu „infostrada" obecnie jest rzeczywistością, a świat jest w coraz większym stopniu zależny od nowoczesnej łączności i systemów bankowych. Zapewniło to przestępcom nowe możliwości i doprowadziło do utworzenia nowych nielegalnych towarów, w szczególności skradzionych danych osobowych i informacji finansowych, a także nielegalnych treści cyfrowych.

Na początku 2011 r. w ocenie zagrożenia wykorzystywaniem Internetu przez zorganizowane grupy przestępcze (iOCTA) [24] Europolu zidentyfikowano wyrafinowaną „podziemną gospodarkę cyfrową", w której dane są wprowadzane do obrotu jako nielegalny towar. Jednocześnie ofiary oszustw internetowych i złodziei tożsamości ponoszą nieopisane szkody emocjonalne, przy czym w wielu wypadkach podatność na te zagrożenia wynika z braku doświadczenia w Internecie. Technologia internetowa sprawiła również, że materiały przedstawiające wykorzystywanie seksualne dzieci stały się dostępne dla znacznie szerszego grona odbiorców i łatwiej jest je rozpowszechniać niż kiedykolwiek wcześniej.

Centrum ds. Przestępczości Zaawansowanej Technologicznie Europolu, powstałe w 2002 r., zapewnia wysoki poziom wiedzy specjalistycznej poprzez trzy zespoły specjalistów, które skupiają się na następujących problemach: **wykorzystywaniu seksualnym dzieci**, **oszustwach z wykorzystaniem kart płatniczych** i **cyberprzestępczości**. Wiedza ta jest przekazywana poprzez koordynację, szkolenie, wsparcia operacyjne i analizy operacyjne.

W pracy tych trzech zespołów istnieją wyraźne podobieństwa. Wszystkie zapewniają specjalistyczne wsparcie w zakresie informatyki kryminalistycznej w dochodzeniach prowadzonych w państwach członkowskich i ściśle współpracują z partnerami spoza organów ścigania, szczególnie z sektorami finansów i komunikacji. Wszystkie trzy rodzaje przestępstw mają charakter naprawdę globalny. Oczywiste jest również, że przestępcy aktywni w różnych częściach cyfrowego podziemia wykorzystują te same narzędzia do różnych celów, na przykład do przejmowania stron internetowych w celu dystrybucji materiałów przedstawiających wykorzystywanie dzieci oraz do opracowywania złośliwego oprogramowania w celu atakowania bankomatów.

Mając to na uwadze, personel zajmujący się tymi trzema obszarami połączył siły, aby utworzyć **centrum ds. walki z cyberprzestępczością prowadzone przez Europol**. Posunięcie to umożliwia specjalistom w dziedzinie przestępczości internetowej lepszą wymianę swojej specjalistycznej wiedzy technicznej i opracowywanie skuteczniejszych środków zaradczych, zapewniając tym samym skuteczniejszą pomoc państwom członkowskim i lepszą ochronę obywateli UE.

3.4.1 Cyberprzestępczość

Rozwój sytuacji operacyjnej

W ocenie zagrożenia wykorzystywaniem Internetu przez zorganizowane grupy przestępcze (iOCTA) cyberprzestępcze przedsiębiorstwa opierające się na złośliwym oprogramowaniu i botnetach uznano za jedno z głównych zagrożeń pod względem cyberprzestępczości.

Grupy cyberprzestępcze nadal koncentrują się na infrastrukturze finansowej, stosując wyrafinowane ataki z wykorzystaniem złośliwego oprogramowania. W 2011 r. Europol wsparł między innymi następujące operacje związane z takim oprogramowaniem:

[24] Dostępna do pobrania ze strony internetowej Europolu.

- operację „Crossbill" – prowadzoną przez Wielką Brytanię operację wymierzoną w grupę przestępczą zajmującą się przestępstwami popełnianymi przy pomocy złośliwego oprogramowania. Działania tej grupy obejmowały:

  - rozprzestrzenianie złośliwego kodu;

  - zbieranie bankowych danych uwierzytelniających, a następnie

  - kradzież i późniejsze pranie środków pochodzących z zaatakowanych kont bankowych.

  Grupą tą zajął się jeden z pierwszych wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych w obszarze cyberprzestępczości. Operacja ta stanowiła dobry przykład pod względem przyszłej współpracy.

- operacja „Mariposa II" była kontynuacją przeprowadzonej w 2010 r. przez Hiszpanię likwidacji grupy przestępców korzystających z botnetu Butterfly. Korzystanie z tego botnetu nasilało się wraz z powstawaniem w całej Europie nowych grup wykorzystujących złośliwe oprogramowanie w celu uzyskania korzyści finansowych. Ciągłe śledztwa pozwoliły zidentyfikować więcej przypadków korzystania z tego złośliwego oprogramowania na całym świecie. W celu rozbicia infrastruktury botnetu Butterfly oraz na potrzeby koordynacji dochodzeń jesienią 2011 r. w Europolu zebrała się operacyjna grupa robocza. Podstawowa grupa państw członkowskich UE będzie kontynuować te prace w 2012 r. w ścisłej współpracy ze Stanami Zjednoczonymi i Australią;
- posiedzenia operacyjne doprowadziły do interesujących krzyżowych trafień z innymi zbiorami danych, co wspomoże gromadzenie materiału dowodowego w tej operacji. Ponadto doprowadzi to do lepszego zrozumienia biznesowego modelu cyberprzestępczości stosowanego przez ważnych podejrzanych w dziedzinie cyberprzestępczości.

Zasadniczo w 2012 r. operacje przeciwko złośliwemu oprogramowaniu nadal będą wspierane, ale szczególną uwagę poświęci się identyfikacji bardziej wyrafinowanych przestępców, takich jak grupy „projektantów", które tworzą i utrzymują coraz bardziej udane rodzaje złośliwego oprogramowania występujące w podziemnej gospodarce cyfrowej.

Do przekazywania, odkładania i „wypłacania" dochodów cyberprzestępczego przedsiębiorstwa wykorzystywane są siatki „słupów". Rozbijanie takich siatek było w ubiegłym roku jednym z kluczowych celów. Jak dotąd analiza udziałów w tym obszarze doprowadziła do lepszego wglądu w przepływy pieniężne i pozwoliła zidentyfikować kilka geograficznych ośrodków „wypłat".

- *Obecnie realizowany jest projekt mający na celu tworzenie mapy sieci „słupów" i identyfikację głównych podejrzanych w Europie. Inspirowany jest on współpracą z Hiszpanią i Eurojust.*

Oprócz ciągłego zagrożenia cyberprzestępczością motywowaną finansowo rok 2011 wyraźnie był rokiem „haktywizmu". Na początku roku celem stały się duże przedsiębiorstwa zaangażowane w blokadę Wikileaks; później ataki rozprzestrzeniły się na rządy, organy ścigania i partie polityczne. Boczne skrzydła i odłamy pierwotnego ruchu Anonymous pojawiły się w całym zachodnim świecie.

- W związku z wymierzonymi w pewne państwa członkowskie UE atakami „Anonymous" i powiązanych grup Europol zorganizował posiedzenie operacyjne, aby powiązać różne dochodzenia i zaplanować dalsze działania. Na podstawie danych wywiadowczych zebranych w trakcie tego posiedzenia poddano ocenie charakter i wpływ „Anonymous" i powiązanych ataków w Europie.
- Wydano również specjalne sprawozdania z działań wywiadowczych na temat „Anonymous" i „LulzSec".

Wywiad

Nadal rozwijana jest funkcja wywiadu w zakresie cyberprzestępczości, przy czym nacisk kładzie się na prognozowanie i wyjaśnianie zjawisk internetowych. W 2011 r. przeprowadzono i rozpowszechniono badania związane między innymi z następującymi zjawiskami:

- Stuxnet: techniczne wyjaśnienie tego wyrafinowanego przykładu złośliwego oprogramowania;
- grupa „LulzSec": powstanie grupy „LulzSec" i ruchu „Antisec";
- łamanie zabezpieczeń sieci telefonicznych: strategiczna i operacyjna analiza przestępstw związanych głównie z „Voice over Internet Protocol" (VoIP), aby manipulować systemem telefonicznym, co stanowi najwyraźniej odświeżenie koncepcji wykorzystywania linii telefonicznych;
- ataki SSL (Denial of Service): na temat możliwego naruszenia bezpieczeństwa płatności internetowych za pomocą protokołu SSL.

Trwające badania na temat ewolucji wirtualnego systemu płatności „Bitcoin" i wykorzystywania zapewniającej anonimowość sieci TOR w celach przestępczych zostaną opublikowane w 2012 r.

Wsparcie kryminalistyczne i operacyjne

Szczególnego wsparcia kryminalistycznego udzielono w kilku z największych operacji, na przykład w operacji operacji „Crossbill" (zob. powyżej). Zasadniczo wyniki badań kryminalistycznych skonfiskowanych danych wykorzystywane są również do tworzenia mapy - poprzez porównywanie z innymi bazami danych - grup stojących wyżej w hierarchii cyberprzestępczości.

Szkolenie

Szkolenia w zakresie cyberprzestępczości opracowano i przeprowadzono poprzez następujące działania:

- dzięki wspólnym wysiłkom z Eurojust około 80 prokuratorów i sędziów przeszkolono w Rumunii w zakresie technik śledczych związanych ze złośliwym oprogramowaniem.
- Europol zorganizował dwa posiedzenia europejskiej grupy ds. szkolenia i edukacji w zakresie cyberprzestępczości (European Cybercrime Training and Education Group, ECTEG) i odegrał aktywną rolę w pracach tej grupy poprzez opracowanie, skoordynowanie i przeprowadzenie szkolenia w zakresie cyberprzestępczości. Do członków ECTEG należą CEPOL, Eurojust i Interpol, ale też kluczowi partnerzy ze środowiska akademickiego i sektora prywatnego;
- personel Europolu zajmujący się innymi obszarami pracy został przeszkolony w zakresie podstaw kryminalistyki cyfrowej, internetowej i mobilnej poprzez przeprowadzenie trzech różnych akredytowanych kursów. Program szkolenia zapewnia urzędnikom Europolu praktyczną wiedzę, aby lepiej wspierać ich działania specjalistyczne.
- pracownicy operacyjni Europolu zostali przeszkoleni w zakresie wdrażania na miejscu mobilnego zestawu kryminalistycznego dotyczącego uniwersalnego urządzenia do pozyskiwania danych (UFED);
- wyspecjalizowany personel ds. cyberprzestępczości wsparł inicjatywę CEPOL dotyczącą opracowania internetowego systemu nauczania w zakresie cyberprzestępczości.

Sieć informatyki śledczej

Sieć informatyki śledczej (Computer Forensic Network, CFN) to platforma opracowywana w Europolu w celu wspierania kryminalistycznych badań skonfiskowanych danych w plikach roboczych do celów analizy i w operacjach.

W 2011 r. w ramach projektu sieci informatyki śledczej utworzono podstawową platformę dla przeprowadzania działań z zakresu cyfrowej kryminalistyki informatycznej. Platforma ta zapewnia możliwość filtrowania i przetwarzania istotnych informacji pochodzących z dużych ilości danych komputerowych przy jednoczesnym zachowaniu ważności danych jako materiału dowodowego lub danych wywiadowczych. Ta najnowocześniejsza funkcja mająca na celu pozyskiwanie i analizowanie informacji związanych z przestępczością z danych w formie cyfrowej będzie dalej rozwijana w 2012 r.

Grupa zadaniowa Unii Europejskiej ds. cyberprzestępczości

W tym roku centrum ds. walki z cyberprzestępczością prowadzone przez Europol gościło dwa posiedzenia grupy zadaniowej Unii Europejskiej ds. cyberprzestępczości (European Union Cybercrime Task Force, EUCTF). Grupę tę powołali szefowie jednostek ds. cyberprzestępczości państw członkowskich, Komisja Europejska i Eurojust. Wskazuje ona strategiczny kierunek w walce UE z cyberprzestępczością i odpowiada za przekształcanie w

działania operacyjne celów strategicznych w zakresie cyberprzestępczości, które określił Stały Komitet Współpracy Operacyjnej w zakresie Bezpieczeństwa Wewnętrznego (COSI).

3.4.2 Wykorzystywanie seksualne dzieci

Produkcja i dystrybucja nielegalnych treści przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci ułatwiana jest przede wszystkich przez Internet. Pozorna anonimowość oferowana przez ten kanał komunikacji sprawia, że udana identyfikacja i lokalizacja przestępców jest trudna. Odkrycie nielegalnego materiału stanowi zaledwie część, prawdopodobnie początek, dochodzenia w sprawie przestępstwa wobec dziecka. Śledzenie i identyfikacja dzieci, które padły ofiarą przestępstwa, jest priorytetem i dodatkowym wyzwaniem w egzekwowaniu prawa.

Gdy materiał ukazujący niegodziwe traktowanie dziecka w celach seksualnych trafia do Internetu, powoduje stałą wiktymizację wtórną tego dziecka. Internet stanowi także platformę dla innych przestępstw przeciwko dzieciom, takich jak nagabywanie dzieci do celów seksualnych.[25]

W 2001 r. utworzono specjalistyczny plik roboczy do celów analizy, aby zapobiegać działalności siatek przestępczych zaangażowanych w produkcję, sprzedaż lub dystrybucję materiałów związanych z wykorzystywaniem seksualnym dzieci oraz powiązanym przestępstwom, a także zwalczać ten rodzaj przestępczości. Do chwili obecnej Europol rozpowszechnił wśród organów ścigania tysiące pakietów danych wywiadowczych i sprawozdań analitycznych, umożliwiając identyfikację ponad 3 000 przestępców seksualnych wykorzystujących dzieci i identyfikację znaczącej liczby ofiar. Europol wsparł także państwa członkowskie w kryminalistycznym badaniu kopii materiałów cyfrowych skonfiskowanych przez organy policji.

Aktualne tendencje

- Przestępcy seksualni wykorzystujący dzieci podróżują lub migrują do określonych krajów, w których dzieci są oferowane przez rodziny lub pośredników w celu ich wykorzystywania seksualnego lub produkcji materiałów związanych z niegodziwym traktowaniem dzieci w celach seksualnych.
- Materiały związane z wykorzystywaniem seksualnym dzieci mogą być samodzielnie produkowane przez nastolatków lub dzieci, które bagatelizują zagrożenia związane z rozpowszechnianiem swoich plików graficznych lub wideo. W niektórych przypadkach dzieci i nastolatki są przekonywane lub zmuszane do produkcji materiałów przez przestępcę seksualnego wykorzystującego dzieci poprzez nagabywanie dzieci przez Internet dla celów seksualnych.
- Nagabywanie dzieci dla celów seksualnych przez Internet i wysyłanie wiadomości o charakterze seksualnym młodzieży za pośrednictwem telefonów komórkowych i urządzeń multimedialnych („sexting") również należą do zauważanych tendencji.
- Przestępcy seksualni wykorzystujący dzieci korzystają z wysokiej klasy oprogramowania do ochrony swojej anonimowości. Wykorzystują internetowe narzędzia do przechowywania danych i zaawansowane techniki szyfrowania w celu utrudniania badań z zakresu informatyki kryminalistycznej prowadzonych przez policję.
- Przestępcy wydają się skupiać na używaniu ukrytych kanałów, do których prywatny dostęp przyznawany jest tylko tym, którzy zostali „wybrani". „Wybranym" można zostać na podstawie ilości i rodzaju obrazów wykorzystywania dzieci, które się udostępnia.
- Zaczęły pojawiać się inne zjawiska, takie jak internetowa seksturystyka, czyli wykorzystywanie seksualne dziecka przed kamerą internetową za opłatą.

[25] Nagabywanie dzieci dla celów seksualnych przez Internet polega na składaniu przez dorosłego dziecku, które nie osiągnęło wieku pozwolenia określonego w prawie krajowym, propozycji spotkania w celu uczestnictwa w czynnościach seksualnych z dzieckiem.

Operacja „Rescue”

Główny obszar przestępczości światowa siatka pedofilska

Kraje uczestniczące Australia Belgia Kanada Niemcy Grecja Islandia Włochy Holandia Nowa Zelandia Polska Rumunia Hiszpania Wielka Brytania Stany Zjednoczone

Wkład Europolu

- zasadnicze znaczenie dla powodzenia operacji miała wyjątkowa rola odegrana przez Europol w identyfikacji członków siatki pedofilskiej i ułatwianiu operacyjnego działania organów policji w wielu jurysdykcjach;
- zwłaszcza praca analityków Europolu, polegająca na łamaniu zabezpieczeń kluczowego serwera komputerowego w centrum sieci, pozwoliła ujawnić tożsamość i działania podejrzanych przestępców seksualnych wykorzystujących dzieci;
- później Europol wydał organom policyjnym w ponad 30 krajach w Europie i poza nią ponad 4 000 sprawozdań wywiadowczych, co doprowadziło do aresztowań podejrzanych i zapewnienia ochrony dzieciom;
- w sprawozdaniach Europolu określono również powiązania pomiędzy tą siecią i sieciami wspomnianymi w wielu innych dochodzeniach.

Zakres operacji

Skomplikowana operacja przeprowadzona pod nazwą „Rescue” trwała trzy lata, przy czym Europol zapewniał wsparcie i koordynował dochodzenia przez ostatnie 1,5 roku. Aby śledzić przestępców na naprawdę międzynarodową skalę, zebrano organy ścigania z 14 krajów. W niektórych innych krajach nadal trwają dochodzenia, w których zidentyfikowano podejrzanych, lecz krajów tych nie wymieniono w niniejszej publikacji.

Podejrzani o seksualne wykorzystywanie dzieci byli członkami forum internetowego - boylover.net – które promowało relacje seksualne pomiędzy dorosłymi a chłopcami. Strona internetowa działała na serwerze zlokalizowanym w Holandii i w szczytowym okresie miała do 70 000 członków na całym świecie.

Obecnie tę stronę internetową zdjęto. Miała funkcjonować jako forum „wyłącznie dyskusyjne”, gdzie ludzie mogliby dzielić się swoim seksualnym zainteresowaniem chłopcami bez popełniania konkretnych przestępstw, a tym samym działać w sposób niezwracający uwagi policji. Po nawiązaniu kontaktu na stronie niektórzy członkowie przenosili się na kanały bardziej prywatne, takie jak e-mail, aby wymieniać i udostępniać nielegalne zdjęcia i filmy przedstawiające niegodziwe traktowanie dzieci. Ze skonfiskowanych aresztowanym komputerów zebrano ogromne ilości zdjęć i filmów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci.

Na początku dochodzenia zespoły policji z Wielkiej Brytania i Australii zajmujące się Internetem zidentyfikowały członków strony boylover.net, których oceniono jako stanowiących największe zagrożenie dla dzieci. Śledziły również przemieszczanie się przestępców na inne strony i kontynuowano dochodzenia i oceny ryzyka.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- zidentyfikowano już 779 podejrzanych na całym świecie;
- dokonano 250 aresztowań;
- zapewniono ochronę 252 dzieciom;

- liczba ofiar, którym zapewniono ochronę, jest jak dotąd najwyższa w historii tego rodzaju dochodzeń, a dochodzenia nadal trwają.

Światowa Wirtualna Grupa Zadaniowa

W kwietniu 2011 r. Europol dołączył do Światowej Wirtualnej Grupy Zadaniowej (Virtual Global Taskforce, VGT). Celem tej grupy jest zbudowanie skutecznego międzynarodowego partnerstwa organów ścigania, organizacji pozarządowych i sektora przemysłu w celu ochrony dzieci przez wykorzystywaniem w Internecie. Po przystąpieniu do VGT celem Europolu jest dalsza intensywna współpraca z krajami spoza Europy w odniesieniu do tego pozbawionego granic obszaru przestępczości.

Finansowa Koalicja Przeciwko Pornografii Dziecięcej

Europol przewodzi odnowionej Finansowej Koalicji Przeciwko Pornografii Dziecięcej (European Financial Coalition, EFC). Koncentrując się na transakcjach finansowych, koalicja ta zwalcza internetową dystrybucję nielegalnych obrazów przedstawiających seksualne wykorzystywanie dzieci. Ma stanowić stałą platformę i centrum zasobów dla zainteresowanych stron, w tym organów ścigania, operatorów systemów płatności, dostawców usług internetowych i organizacji pozarządowych.

Filtr zapobiegający dystrybucji materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci

W ramach projektu COSPOL[26] dotyczącego internetowych materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci (CIRCAMP)[27] w 2011 r. z powodzeniem wdrożono filtr zapobiegający dystrybucji materiałów przedstawiających wykorzystywanie seksualne dzieci.

W celu dalszego zwiększenia zdolności operacyjnych usprawniono współpracę międzynarodową przy pomocy nowego planu działania. Dane wywiadowcze wygenerowane w trakcie dochodzeń mają zostać przeanalizowane przez Europol i rozpowszechnione wśród zaangażowanych krajów za pośrednictwem pakietów danych wywiadowczych.

Ponadto Europol koordynuje wspólną akcję podjętą przez uczestniczące kraje i identyfikuje wzajemne powiązania międzynarodowe. Operacja „Icarus" jest jedną z pierwszych wspólnych operacji w ramach projektu CIRCAMP, które koordynuje Europol.

Operacja „Icarus"

Główny obszar przestępczości internetowe sieci wymiany plików przedstawiających seksualne wykorzystywanie dzieci

Kraje uczestniczące Austria Belgia Bułgaria Chorwacja Cypr Czechy Dania Estonia Finlandia Francja Niemcy Irlandia Włochy Luksemburg Malta Holandia Norwegia Polska Rumunia Słowacja Hiszpania Szwecja Szwajcaria

Wkład Europolu

- koordynacja operacji z udziałem 23 krajów;

[26] Projekt COSPOL był wielostronnym instrumentem organów ścigania utworzonym w ramach Europejskiej Grupy Zadaniowej Szefów Policji (EPCTF).

[27] Członkami CIRCAMP są: Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Niemcy, Irlandia, Włochy, Malta, Holandia, Norwegia, Hiszpania, Szwecja, Europol i Interpol.

- Europol rozpowszechnił dane wywiadowcze i informacje dodatkowe poprzez swój bezpieczny system informacyjny, aby zagwarantować integralność danych i zapewnić szybką reakcję zainteresowanych krajów;
- po zebraniu danych wywiadowczych przez duńską policję państwową zorganizowano w Europolu posiedzenie operacyjne, aby rozpowszechnić pakiety danych wywiadowczych wśród zaangażowanych krajów;
- sieć współpracy Europolu ułatwi również przyszłe dochodzenia poprzez zaangażowanie w nie w razie potrzeby takich partnerów, jak Eurojust i Interpol.

Zakres operacji

Organy ścigania z 23 krajów europejskich, wspierane i koordynowane przez Europol, przeprowadziły poważne działania wymierzone w internetowe sieci wymiany plików przedstawiających seksualne wykorzystywanie dzieci.

Operacja wymierzona była w osoby udostępniające najpoważniejsze materiały wideo, na których przedstawiono m.in. seksualne wykorzystywanie niemowląt i bardzo małych dzieci. Wiele materiałów skonfiskowanych podczas rewizji mieszkań czeka na badania kryminalistyczne, aby można było ocenić poziom zaangażowania podejrzanych seksualne w faktyczne wykorzystywanie dzieci.

Operację „Icarus" rozpoczęto podczas posiedzenia CIRCAMP na początku 2011 r. Uzgodniono, że krajowa jednostka policji duńskiej ds. przestępczości zaawansowanej technologicznie (DK NITEC) powinna być podmiotem dowodzącym i przeprowadzić dochodzenie, ponieważ ma doświadczenie w dziedzinie wymiany plików zawierających nielegalne treści poprzez systemy wymiany plików (sieci peer-to-peer).

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- jak dotąd[28] operacja „Icarus" pomogła zidentyfikować 273 podejrzanych i aresztować 113 podejrzanych z 23 krajów;
- odkryto wcześniej nieznane siatki pedofilskie działające na różnych kanałach internetowych;
- Prowadzone są dochodzenia i oczekuje się większej liczby aresztowań; Szczególny nacisk położony zostanie na zidentyfikowanie producentów materiału, osób molestujących i ich ofiar.

Szkolenie Europolu w zakresie zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci w Internecie

Dwunaste doroczne szkolenie Europolu na temat zwalczania seksualnego wykorzystywania dzieci w Internecie zorganizowano w Selm, w Niemczech. To praktyczne szkolenie polega na rozwijaniu podstawowych umiejętności w zakresie prowadzenia dochodzeń w sprawie wykorzystywania dzieci w Internecie i ma na celu poszerzanie wiedzy i doświadczeń uczestników w dziedzinie zwalczania i likwidowania siatek pedofilskich, jak również zapewniania ochrony poszkodowanym dzieciom.

Projekt HAVEN — Zatrzymanie Europejczyków wykorzystujących seksualnie ofiary w każdym kraju

Projekt HAVEN dotyczy koordynowania wspólnych wysiłków UE skierowanych przeciwko przestępstwom niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych, popełnianych przez Europejczyków poza ich państwami pochodzenia lub stałego zamieszkania. Obejmuje to koordynację międzynarodowych operacji prowadzonych przez europejskie organy ścigania. W 2011 r. w niektórych ważnych portach lotniczych UE zorganizowano wspólną operację. Krajami uczestniczącymi były Niemcy (port lotniczy Frankfurt), Holandia (port lotniczy Amsterdam) i Szwecja (port lotniczy Sztokholm). Dalsze wspólne działania zaplanowano na 2012 r.

W perspektywie długoterminowej powinny zostać wdrożone środki zapobiegawcze, takie jak stałe powiadomienia lub system ostrzegania, mające na celu śledzenie podróżujących przestępców seksualnych wykorzystujących dzieci, ograniczanie ich działań niezgodnych z prawem i chronienie dzieci.

[28] Stan na dzień 15 grudnia 2011 r.

3.4.3 Oszustwa z wykorzystaniem kart płatniczych

Oszustwa z wykorzystaniem kart płatniczych stanowią narastający globalny problem, powodujący ogromne straty finansowe w Unii Europejskiej (UE). Jednocześnie straty te stanowią majątek zorganizowanych grup przestępczych, a ich nielegalne dochody inwestowane są w rozwój innych form działalności przestępczej.

Jako centralny punkt wymiany danych wywiadowczych na temat tego rodzaju oszustw specjaliści Europolu wspierają działania dochodzeniowe w celu chronienia rynku UE i klientów nie tylko w UE, ale i na całym świecie.

W 2011 r. Europol udzielił wsparcia w wielu dochodzeniach prowadzonych przez organy ścigania UE w odniesieniu do działań międzynarodowych oszustów wykorzystujących karty płatnicze. Europol skupił się na najbardziej niebezpiecznych zorganizowanych grupach przestępczych produkujących i rozprowadzających nielegalne wyposażenie do kopiowania, podrabiania i niewłaściwego stosowania kart płatniczych. W wyniku skutecznej współpracy transgranicznej zlikwidowano kilka wytwórni urządzeń do pozyskiwania danych z kart i światowych siatek przemytu wyposażenia, danych z kart i pieniędzy.

Poprzez swoje wiadomości o oszustwach z wykorzystaniem kart płatniczych Europol przekazuje informacje o nowych tendencjach, technikach przestępczych i sposobach działania śledczym w państwach członkowskich i krajach współpracujących.

Współpraca pomiędzy Europolem i prywatnymi przedsiębiorstwami doprowadziła do utworzenia w Europolu **bazy danych do weryfikacji kart**, która zawiera pochodzące z całego świata informacje o wystawcach kart płatniczych (AMEX, VISA, MasterCard i paliwowych kart płatniczych). Europol codziennie korzysta z tej bazy danych.

Mobilne biuro i mobilny zestaw narzędzi kryminalistycznych (w tym **czytnik kart**, **uniwersalne urządzenie do pozyskiwania danych** (Universal Forensic Extraction Device, UFED) i **baza danych do weryfikacji kart**) zwiększają wartość działań śledczych prowadzonych na miejscu:

- przy pomocy czytnika kart można uzyskać dane z paska magnetycznego lub chipu prawdziwej lub sfałszowanej karty płatniczej;
- państwa członkowskie przesyłają skonfiskowane karty Europolowi, aby pozyskał z nich dane;
- czytnika kart można także używać w tym samym celu bezpośrednio podczas nalotu policji;
- przy pomocy UFED można uzyskać dane z telefonu komórkowego.

Katalog CCTV (nagrań z telewizji przemysłowej) to nowy produkt, który Europol wprowadził w 2011 r. Zawiera wizerunki osób związanych z manipulacją bankomatami i oszustwami z wykorzystaniem kart płatniczych. Katalog ten jest regularnie rozpowszechniany wśród organów ścigania.

Również w 2011 r. Europol opracował **ocenę zagrożenia oszustwami z wykorzystaniem kart płatniczych w UE**. W sprawozdaniu tym przedstawiono aktualną sytuację i przyszłe tendencje w przestępczości w odniesieniu do kart płatniczych i transakcji z użyciem kart.

Taką ocenę sporządzono po raz pierwszy. Jak dotąd dane liczbowe i informacje o określonych sposobach działania nie były publikowane, dlatego organy ścigania i decydenci nie posiadali pełnego obrazu sytuacji. Zauważając narastający problem związany z kartami, sektor kart płatniczych postanowił połączyć wysiłki i przekazał Europolowi do analizy dane szczególnie chronione, co doprowadziło do powstania oceny zagrożenia.

Celem oceny zagrożenia jest określenie zaleceń dotyczących środków zaradczych i konkretnych działań, które można podjąć na poziomie krajowym i UE, aby zmniejszyć liczbę

oszustw. Obecna sytuacja i nielegalny dochód uzyskiwany przez przestępców, przekraczający 1 500 000 000 EUR, wymagają pilnego i wspólnego działania.

Skimming: kopiowanie paska magnetycznego karty płatniczej - bez wiedzy lub zgody posiadacza karty - zazwyczaj odbywa się, gdy posiadacz karty używa jej w prawdziwym bankomacie lub w terminalu w punkcie sprzedaży. Przy pomocy odpowiedniego urządzenia dane z karty można następnie zapisywać (sklonować) na nowych kartach, które są wykorzystywane do nielegalnego wypłacania gotówki, często poza krajem pobytu posiadacza karty.

Operacja „Night Clone”

Główny obszar przestępczości oszustwa z wykorzystaniem kart płatniczych

Kraje uczestniczące Bułgaria, Włochy, Hiszpania, Polska i Stany Zjednoczone

Wkład Europolu

- poza goszczeniem posiedzeń i prowadzeniem centrum operacyjnego Europol udzielił kluczowego wsparcia analitycznego, technicznego i logistycznego;
- w dniu akcji organy bułgarskie w koordynacji z funkcjonariuszami włoskimi i funkcjonariuszami Europolu, obecnymi w Bułgarii razem z biurem mobilnym, przeprowadzili aresztowania podejrzanych i rewizje.

Zakres operacji

Po szeroko zakrojonym, wielomiesięcznym dochodzeniu w ramach dużej operacji policyjnej rozpoczęła się obława na członków jednego z największych gangów przestępczych, co do których wiedziano, że działali na tym polu w ciągu ubiegłych pięciu lat.

Udało się zatrzymać kluczowe postaci stojące za tą zorganizowaną grupą przestępczą, które podejrzewa się o okradzenie tysięcy obywateli UE i skopiowanie ponad 15 000 kart płatniczych za pomocą złożonego oszustwa. W zainteresowanych krajach zorganizowano jednoczesne operacje aresztowania z udziałem ponad 200 funkcjonariuszy policji. Oczekuje się kolejnych aresztowań.

Wśród zatrzymanych znaleźli się podejrzani liderzy grupy umiejscowionej w Bułgarii. Są oni związani z komórkami przestępczymi w Kenii, Afryce Południowej i Stanach Zjednoczonych. Metody grupy obejmowały rekrutację i szkolenie drobnych przestępców, aby dokonywali nielegalnego wypłacania gotówki.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- zlikwidowano główną międzynarodową siatkę oszustów wykorzystujących karty płatnicze, którą podejrzewa się o wypłacenie ponad 50 mln EUR w wyniku oszukiwania obywateli UE poprzez pozyskanie danych z ich kart płatniczych i opróżnienie ich rachunków bankowych;
- aresztowania przeprowadzono w Bułgarii (48), we Włoszech (9), w Polsce (1), Hiszpanii (2) i Stanach Zjednoczonych (2).

Operacja „Iasi”

Główny obszar przestępczości pozyskiwanie danych z kart płatniczych (skimming)

Kraje uczestniczące Polska Rumunia Szwecja

Wkład Europolu

- koordynowanie działań i wspieranie rumuńskich śledczych na miejscu podczas końcowych nalotów w Rumunii;
- ułatwienie wymiany informacji;
- zapewnienie technicznej wiedzy specjalistycznej i analiz operacyjnych;
- zorganizowanie dwóch posiedzeń operacyjnych w Hadze z polskimi, rumuńskimi i szwedzkimi śledczymi i prokuratorami;
- koordynowanie działań dochodzeniowych, ponieważ kilku członków tej samej grupy przestępczej aresztowano również w Polsce.

Zakres operacji

Zorganizowana grupa przestępcza działała na terenie całej UE, pozyskując dane z kart płatniczych, fałszując karty płatnicze i dokonując nielegalnych wypłat gotówki. Działania przestępcze i nielegalne transakcje kartami płatniczymi doprowadziły do znacznych strat finansowych dla posiadaczy i wystawców kart w UE.

Udaną operacją dowodziły rumuńskie organy ścigania, a wspierały je Europol i polska policja.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- w Rumunii aresztowano pięciu członków międzynarodowej struktury przestępczej;
- w trakcie 14 rewizji mieszkań w kilku rumuńskich miastach policja skonfiskowała duże ilości gotówki (50 000 EUR, 50 000 USD i 15 000 GBP), jak również towary zakupione przez podejrzanych poprzez oszustwo.

Podczas korzystania z bankomatu...

...Europol zaleca kilka prostych kroków,
aby uniknąć stania się ofiarą kradzieży danych z kart płatniczych.

Stój blisko bankomatu.

Zachowaj czujność i uważaj na inne osoby znajdujące się wokół ciebie.
Jeżeli ktoś zachowuje się podejrzanie, napiera na ciebie lub obserwuje cię, anuluj transakcję i skorzystaj z innego bankomatu.

Chroń swój kod PIN. Zawsze **osłaniaj klawiaturę**
dłonią i ciałem, aby nikt nie mógł zobaczyć, jak wprowadzasz kod PIN.
Nikomu nie podawaj swojego kodu PIN, nawet jeżeli przedstawia się jako funkcjonariusz policji lub przedstawiciel banku.

Jeżeli zauważysz **coś niezwykłego** w bankomacie, nie używaj go i natychmiast zgłoś to bankowi lub policji.

3.5 Przestępstwa przeciwko własności intelektualnej

Naruszenie praw własności intelektualnej odnosi się do naruszenia dwóch podstawowych kategorii uznanych i chronionych praw. Pierwsza związana jest z **własnością przemysłową**, która obejmuje różne obszary, takie jak oznaczenia odróżniające (znaki towarowe), patenty, projekty i modele (podrabianie). Druga odnosi się do **praw autorskich** dotyczących dzieł literackich i artystycznych, takich jak: filmy, utwory muzyczne i oprogramowanie (piractwo). **Podrabianie** jest przestępstwem związanym z naruszeniem własności przemysłowej, podczas gdy **piractwo** jest przestępstwem łączącym się z naruszeniem praw autorskich.

Od lat podrabianie nie ogranicza się do produktów luksusowych - to globalny problem mający wpływ na wszystkie rodzaje towarów. _

Podrabianie i piractwo mogą poważnie szkodzić społeczeństwu, gospodarce i konsumentom. Wpływają na uczciwą działalność gospodarczą poprzez zmniejszenie sprzedaży i dochodu, a w konsekwencji mają wpływ na innowacyjność, inwestycje i zasoby przeznaczane na badania i rozwój. Sprzyjają nieuczciwej konkurencji, ponieważ podrobionych towarów nie dotyczą przepisy, regulacje, zasady, podatki i cła, które obwiązują przedsiębiorstwa prowadzące działalność zgodnie z prawem. W rezultacie wpływają na zatrudnienie i pozbawiają budżety krajowe dochodów z podatków i akcyz.

Co jest być może poważniejszym skutkiem, podrabianie może stwarzać znaczące zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów, szczególnie gdy wziąć pod uwagę takie produkty, jak: podrobione urządzenia elektroniczne, napoje, papierosy, środki spożywcze, leki, pestycydy, ubrania i zabawki.

Dane wywiadowcze i dowody zgromadzone przez Europol wskazują na to, że zorganizowane grupy przestępcze są z powodzeniem zaangażowane w piractwo i nielegalny handel podrobionymi towarami. Ogromne ilości pieniędzy wygenerowane przez ich nielegalną działalność oraz niskie kary lub mało skuteczne postępowania sądowe w tej dziedzinie dają organizacjom przestępczym możliwość uzyskania znaczących zysków, które z kolei wspomagają inną działalność przestępczą. Obejmuje to powiązania z nielegalną imigracją, praniem pieniędzy, przemytem, handlem narkotykami i korupcją.

Według danych w 2010 r. służby celne na granicach UE zatrzymały – w prawie 80 000 przypadkach – ponad 103 mln towarów podrobionych i pirackich.[29] Dane te nie uwzględniają „konfiskat wewnątrzunijnych" i dochodzeń prowadzonych przez inne organy ścigania, takie jak służby policyjne i celne. Ponadto nie uwzględniają wykrycia podrobionych produktów wytworzonych w granicach UE. W celu poprawienia jakości informacji i danych statystycznych dotyczących podrabiania i piractwa na rynku wewnętrznym UE utworzono europejskie obserwatorium zajmujące się zjawiskiem podrabiania i piractwa.

W różnych państwach członkowskich doszło do kilku konfiskat podrobionych pestycydów, a w 2011 r. Europol zorganizował posiedzenie operacyjne z zainteresowanymi krajami. Europol zaplanował przeprowadzenie w 2012 r. sesji szkoleniowej i poszerzającej wiedzę na potrzeby państw członkowskich, której celem jest wymiana informacji i koordynowanie wspólnego działania wobec tego zjawiska.

[29] Komisja Europejska - DG ds. Podatków i Unii Celnej. Report on EU customs enforcement of intellectual property rights. Results at the EU border – 2010 [Sprawozdanie na temat egzekwowania przepisów celnych UE w zakresie praw własności intelektualnej: wyniki na granicach UE – 2010 r.].

Operacja „Opson”

Główny obszar przestępczości podrabianie żywności i napojów

Kraje uczestniczące Bułgaria Dania Francja Węgry Włochy Holandia Rumunia Hiszpania Turcja Wielka Brytania

Wkład Europolu

- oprócz trwającej ponad sześć miesięcy pomocy przy planowaniu operacji Europol zapewnił wsparcie operacyjne poprzez rozlokowanie zespołów w porcie Rotterdamu, aby pomogły holenderskim celnikom, oraz w Interpolu w Lyonie.

Zakres operacji

W ramach tej koordynowanej przez Europol i Interpol operacji realizowanej w 10 krajach skonfiskowano setki ton fałszywych i niespełniających norm żywności i napojów, w tym szampana, serów, oliwy z oliwek i herbaty, rozbijając w ten sposób zorganizowane gangi przestępcze zajmujące się podrabianiem żywności i napojów.

W tę trwającą tydzień operację zaangażowane były następujące podmioty: policja, organy celne i krajowe organy regulacyjne ds. żywności oraz partnerzy z sektora prywatnego. W ramach tej operacji przeprowadzono kontrole na lotniskach, w portach morskich, sklepach i na pchlich targach w 10 krajach biorących w niej udział.

Operacja „Opson” (czyli żywność w j. starogreckim) miała trzy główne cele:

- poszerzanie wiedzy o zagrożeniach związanych z podrobioną i niespełniającą norm żywnością;
- nawiązanie partnerstwa z sektorem prywatnym w celu zapewnienia spójnej reakcji na tego rodzaju przestępstwa;
- ochronę konsumentów poprzez konfiskowanie i niszczenie żywności niespełniającej norm oraz identyfikowanie przestępców stojących za tymi sieciami.

Dochodzenia nadal trwają. Ostateczne wyniki operacji „Opson” zostaną opublikowane po zakończeniu dochodzeń. Demokratyczna Republika Konga uczestniczyła w operacji w charakterze obserwatora, mając zamiar przeprowadzić operację pilotażową w Afryce w przyszłym roku.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- organy ścigania odzyskały
  - ponad 13 000 butelek oliwy niespełniającej norm;
  - 30 ton podrobionego sosu pomidorowego;
  - około 77 ton podrobionych serów;
  - ponad 12 000 butelek wina niespełniającego norm, o wartości 300 000 EUR;
  - 5 ton ryb i owoców morza niespełniających norm;
  - prawie 30 000 podrobionych batonów.
- badana jest również sprzedaż podrobionego lub niespełniającego norm kawioru za pośrednictwem Internetu.

Międzynarodowa konferencja dotycząca egzekwowania prawa własności intelektualnej, Madryt

We wrześniu Europol był współgospodarzem tego trzydniowego wydarzenia razem z Interpolem i Cuerpo Nacional de Policia. W konferencji udział wzięło ponad 450 śledczych ds. przestępstw przeciwko własności intelektualnej, prokuratorów i ekspertów z 52 krajów, którzy reprezentowali sektor publiczny i prywatny.

Warsztaty operacyjne i sesje okrągłego stołu umożliwiły uczestnikom wymianę najlepszych praktyk i omówienie metod operacyjnych. Europol przedstawił swoje zdolności operacyjne.

Ta konferencja stanowiła doskonałą możliwość naświetlenia wszystkich niebezpieczeństw związanych z towarami podrobionymi i pirackimi, a także promowania analitycznego i operacyjnego wsparcia Europolu dla śledczych.

Operacja „Leatherface”

Główny obszar przestępczości podrobione i niespełniające norm elektronarzędzia

Kraje uczestniczące Hiszpania

Wkład Europolu

- Europol powiadomił hiszpańskie organy ścigania o danych wywiadowczych wskazujących na działalność przestępczą w ich jurysdykcji.

Zakres operacji

W danych wywiadowczych wskazano członków zorganizowanych grup przestępczych w Hiszpanii, którzy aktywnie zajmowali się praniem pieniędzy, oszustwami podatkowymi i przestępstwami przeciwko własności przemysłowej.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- hiszpańska Guardia Civil aresztowała 64 osoby; spośród aresztowanych 62 osoby były Włochami powiązanymi z Camorrą;
- przeszukano lokale w Maladze, Madrycie, Barcelonie, Walencji i Sewilli oraz skonfiskowano duże ilości niespełniających norm i podrobionych towarów, w tym generatory, piły łańcuchowe i inne elektronarzędzia.

Dzielenie kart kodujących

W 2011 r. Europol zorganizował sesję szkoleniową i posiedzenie operacyjne na temat „dzielenia kart kodujących” – zjawiska wytwarzania i rozprowadzania pirackich kart abonenckich do dekodowania sygnału płatnych platform telewizyjnych. Mimo ogromnych zysków uzyskiwanych przez siatki przestępcze działalność ta nie wywołuje dużego zainteresowania ani nie jest szeroko znana. Dane wywiadowcze Europolu wskazują na to, że jest ona kontrolowana głównie przez obywateli UE.

3.6 Przemyt papierosów

Europol wspiera organy ścigania w zapobieganiu i zwalczaniu działalności zorganizowanych grup przestępczych zajmujących się nielegalną produkcją papierosów i wyrobów tytoniowych oraz handlem nimi.

Przemyt tytoniu nie jest przestępstwem bez ofiar. Utracone przez rząd przychody to ważne pieniądze, które mogłyby zostać wydane na niezbędne usługi publiczne, takie jak: szkoły, szpitale, drogi i egzekwowanie przepisów.

- szacuje się, że nielegalny handel papierosami kosztuje UE ok. 10 mld EUR utraconych dochodów rocznie;
- mający 40 stóp (12 m) kontener może pomieścić do 10 mln papierosów. W przypadku przemycenia takiej ilości na przykład do Irlandii utrata dochodów wynosiłaby około 3 mln EUR. W przypadku przemytu do Wielkiej Brytanii utrata dochodów wynosiłaby około 1,25 mln GBP;
- według British American Tobacco przemytnicy sprzedają w UE 52 mld papierosów rocznie, co odpowiada 6 000 czterdziestostopowym kontenerom. Średnia cena sprzedaży nielegalnego produktu wynosi w UE 2,5 EUR za paczkę.

Aby zwiększyć zysk, nielegalne wyroby tytoniowe produkuje się z tanich surowców i bez dbałości o normy w zakresie zdrowia i jakości. Te papierosy są sprzedawane palaczom zamiast oryginalnego produktu, który musi spełniać pewne normy. Podróbki zazwyczaj zawierają znacznie większe ilości substancji smolistych i nikotyny niż produkty oryginalne i generują więcej szkodliwego tlenku węgla. Mogą zawierać bardzo szkodliwą dla zdrowia mieszaninę rakotwórczych chemikaliów, w tym arsenu, kadmu, benzenu i formaldehydu – w ilości znacznie większej niż w oryginalnych papierosach. Stwierdzono, że skonfiskowane podrabiane papierosy zawierają roztocza, jaja owadów, grzyby i odchody.

Podrobione i przemycone wyroby tytoniowe są sprzedawane na otwartym rynku i konsumenci często nie wiedzą, że kupują produkty nielegalne. Płacone przez nich pieniądze wędrują bezpośrednio do grup przestępczych, finansując inne dziedziny poważnej przestępczości zorganizowanej i terroryzmu.

- Organ dochodzeniowy Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych – grupa ekspertów – przekazała informacje na temat sposobów przekazywania Al-Kaidzie, talibom i innym organizacjom terrorystycznym milionów dolarów dochodu z nielegalnego handlu tytoniem. W sprawozdaniu tego organu stwierdzono też, że z funduszy tych finansowani są również kongijscy rebelianci, którzy rekrutują dzieci-żołnierzy oraz dopuszczają się masowych gwałtów i morderstw.
- W styczniu 2011 r. królewska kanadyjska policja konna oszacowała, że spośród 105 zorganizowanych grup przestępczych objętych jej dochodzeniem w związku z przemytem papierosów 69% było również zaangażowane w handel narkotykami i bronią.
- Wiele krajów uważa się jedynie za kraje tranzytowe w nielegalnym handlu tytoniem. One jednak również ponoszą szkody wskutek tego rodzaju przestępstw, ponieważ przy przemieszczaniu nielegalnych towarów ze źródła na rynek oraz do celów prania dochodów zorganizowane grupy przestępcze potrzebują magazynów, transportu i wsparcia finansowego. W obrębie tych szlaków na czarnych rynkach korzysta się ze wsparcia logistycznego, aby ułatwić na nich handel, organy ścigania mogą być skorumpowane, a przedsiębiorstwa działające zgodnie z prawem ponoszą straty.

Operacja „Tsar”

Główny obszar przestępczości międzynarodowe siatki przemytu papierosów

Kraje uczestniczące Czechy Francja Niemcy Węgry Włochy Słowacja

Wkład Europolu

- operacja była wspierana i koordynowana przez Europol i Eurojust, co obejmowało dokładne planowanie dnia akcji, w którym uczestniczyło ponad 150 funkcjonariuszy organów ścigania;
- Eurojust szybko wprowadził centrum koordynacji wraz z mobilnym biurem obsługiwanym przez analityka Europolu, zapewniając ważne wsparcie analityczne na wczesnym etapie;
- skoordynowane podejście wielu agencji na poziomie UE umożliwiło wymianę w czasie rzeczywistym informacji i dowodów, współpracę pomiędzy służbami celnymi, policją i organami sądowymi w zaangażowanych krajach, a także natychmiastową analizę krzyżową zgromadzonych danych.

Zakres operacji

Europol i Eurojust wsparły kilka państw członkowskich w rozbiciu dużej sieci przemytników podrabianych papierosów, którzy przewozili te wyroby z Ukrainy do Wielkiej Brytanii.

W sprawie zainicjowanej przez Francję dochodzenie ujawniło istnienie zorganizowanej grupy przestępczej założonej w regionie Ukrainy – państwa, które graniczy z kilkoma państwami członkowskimi UE. Siatka ta działała za pośrednictwem przedsiębiorstw-przykrywek w kilku zaangażowanych krajach i z pomocą współpracujących z nimi przewoźników.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- wydano 5 europejskich nakazów aresztowania i aresztowano 5 osób. Podejrzani oczekują na proces;
- przeprowadzono jednocześnie 13 rewizji mieszkań i pomieszczeń przedsiębiorstw, których efektem było skonfiskowanie dużej ilości dokumentacji dowodowej, komputerów, telefonów komórkowych i różnych urządzeń informatycznych.

3.7 Fałszowanie euro

Europol posiada mandat do zapobiegania fałszowaniu pieniędzy, w szczególności euro, i do zwalczania tego procederu. Został wyznaczony na biuro centralne Unii Europejskiej do spraw zwalczania fałszowania euro. Taki status prawny określa pozycję Europolu jako światowego punktu kontaktowego w sprawach dotyczących fałszowania euro.

Europol ściśle współpracuje z państwami członkowskimi Unii Europejskiej, Europejskim Bankiem Centralnym, Komisją Europejską, Europejskim Urzędem ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Interpolem i innymi partnerami.

Aby pełnić swoją funkcję biura centralnego, Europol zapewnia swoim partnerom szeroki wybór produktów i usług:

- Europol czynnie wspomaga organy ścigania poprzez gromadzenie, analizowanie i rozpowszechnianie danych z wywiadu kryminalnego oraz ułatwianie ich wymiany, a także zapewnianie innej wiedzy specjalistycznej pomocnej w dochodzeniach;
- Europol zaangażowany jest we wszystkie poważne dochodzenia w sprawie fałszowania euro na terenie UE, w tym uczestniczy we wspólnych zespołach dochodzeniowo-śledczych;
- udziela również wsparcia finansowego i pomocy na miejscu, jeżeli otrzyma o to wniosek;
- Europol udziela organom ścigania wsparcia kryminalistycznego w celu ustalenia pochodzenia materiałów i urządzeń użytych do produkcji fałszywych banknotów;
- Europol zapewnia również wsparcie technicznie i szkolenie w zakresie zagadnień taktycznych i technicznych związanych z ochroną euro przed fałszowaniem.

Operacja „Gazeta”

Główny obszar przestępczości masowa produkcja podrobionych euro

Kraje uczestniczące Polska

Wkład Europolu

- wspomaganie operacji poprzez ułatwianie współpracy międzynarodowej;
- ustalenie sieci dystrybucji podrobionych pieniędzy poza obszarem Polski;
- przed nalotem Europol udzielił porad technicznych na temat technik drukowania podrobionych pieniędzy i wyposażenia, które może być wykorzystywane przez fałszerzy;
- Europol wziął udział w badaniu nielegalnej drukarni i zapewnił wsparcie techniczne na miejscu.

Zakres operacji

W ramach operacji polskiej policji wspieranej przez Europol zlikwidowano jedną z największych drukarni fałszywych euro w Europie.

Polska policja na początku prowadziła dochodzenie w sprawie oszustw związanych z użyciem podrobionych dokumentów, gdy odkryła miejsce produkcji fałszywych dowodów tożsamości. Okazało się, że fałszywe pieniądze są produkowane w tym samym miejscu.

Podczas nalotu na lokal pod Warszawą funkcjonariusze organów ścigania odkryli kompletną drukarnię produkującą fałszywe banknoty oraz przerobione dokumenty.

Sukces tej operacji uniemożliwił potencjalną produkcję i dystrybucję ogromnych ilości podrobionych banknotów euro o wysokiej jakości, które mogły pozytywnie przejść przez kontrolę komercyjnymi czujnikami uwierzytelniającymi.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- skonfiskowano rekordową liczbę podrobionych banknotów o nominale 50 i 500 EUR o łącznej nominalnej wartości przekraczającej 1 mln EUR;
- aresztowano mężczyznę za produkcję sfałszowanych banknotów i przerobionych dokumentów;
- skonfiskowano 7 500 niepociętych arkuszy A4 z banknotami o nominale 50 EUR, zawierających takie zabezpieczenia, jak hologramy;
- skonfiskowano dużo rozmaitego wyposażenia poligraficznego i materiałów do przyszłej produkcji sfałszowanych banknotów, w tym maszynę offsetową;
- policja skonfiskowała duże ilości podrobionych dokumentów i powiązanych materiałów do produkcji, w tym dowody tożsamości, paszporty, dokumenty rejestracyjne pojazdów z różnych krajów europejskich, akty prawne i pieczątki różnych urzędów państwowych.

Operacja „Chipmunk”

Główny obszar przestępczości produkcja podrobionych banknotów i monet euro

Kraje uczestniczące Belgia Francja

Wkład Europolu

- eksperci byli obecni w centrum koordynacji operacyjnej, aby zapewnić specjalistyczną wiedzę techniczną oraz wsparcie w zakresie analizy operacyjnej;
- przeprowadzone przez Europol badanie techniczne skonfiskowanych banknotów pozwoliło ustalić, że są one powiązane z dochodzeniem prowadzonym przez włoskie organy ścigania i innych partnerów międzynarodowych.

Zakres operacji

W dochodzeniu wszczętym przez organy belgijskie [30] i wspieranym przez Europol zlikwidowano dwie mennice służące do produkcji euro i rozbito zorganizowaną grupę przestępczą rozprowadzającą fałszywe banknoty i monety euro.

Podejrzanych pochodzenia włoskiego i belgijskiego aresztowano po tym, jak założyli w Belgii dwie nielegalne mennice o rozmiarze przemysłowym, w których produkowali fałszywe monety euro. W operację tę zaangażowana również była policja francuska, która wcześniej aresztowała we Francji podejrzanego, co do którego ustalono, że jest powiązany z dochodzeniem belgijskim.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- w dochodzeniu ujawniono dostarczanie podrobionych banknotów euro o łącznej wartości nominalnej wynoszącej około 60 000 EUR;
- oprócz nielegalnych mennic i gotowych monet skonfiskowano także urządzenia i materiały stosowane do produkcji fałszywych monet o nominalne 1 euro i 50 centów, takie jak matryce i czyste krążki;
- w trakcie operacji odkryto również kilka sztuk broni palnej.

[30] Belgijska policja federalna, wydział śledczy z Mons, wspierany przez policję lokalną w La Louviere, Royal Monnaie i belgijskie Krajowe biuro centralne (OCRFM).

Wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy „Limón”

Główny obszar przestępczości fałszowanie euro i pozyskiwanie danych z kart płatniczych

Kraje uczestniczące Bułgaria i Hiszpania przy wsparciu ze strony Stanów Zjednoczonych

Wkład Europolu

- na etapie dochodzenia Europol przygotował kilka sprawozdań z działań wywiadowczych i ułatwił wymianę danych wywiadowczych, co również doprowadziło do wykrycia nowych powiązań przestępczych;
- eksperci Europolu udzielili wsparcia technicznego poprzez zbadanie pomieszczeń drukarni zlokalizowanej w centrum Sofii przy użyciu specjalistycznego wyposażenia do poszukiwania śladów z wzorami euro;
- Europol zapewnił również wsparcie finansowe dochodzenia.

Zakres operacji

Utworzono wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy Bułgarii, Hiszpanii, Eurojust i Europolu mający na celu zwalczanie fałszowania euro. Zespół wsparły również Tajne Służby Stanów Zjednoczonych.

Dzięki temu udanemu wspólnemu zespołowi dochodzeniowo-śledczemu zlikwidowano drukarnie fałszywych euro i rozbito zorganizowane grupy przestępcze zaangażowane w produkcję i rozprowadzanie fałszywych pieniędzy.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- w Płowdiw, w Bułgarii, dokonano sześciu aresztowań i zlikwidowano nielegalną drukarnię produkującą banknoty o nominałach 100, 200 i 500 euro;
- skonfiskowano fałszywe banknoty o wartości nominalnej przekraczającej 0,5 mln EUR, maszynę offsetową, maszynę stemplującą gorącą folią, matryce, tusze, komputery i filmy;
- później w Sofii i na jej przedmieściach zlikwidowano dwie kolejne drukarnie. Produkowano w nich fałszywe euro i dolary amerykańskie;
- skonfiskowano również inne podrobione produkty, takie jak: paszporty, akcyzy i plastikowe karty - niektóre z logo kart kredytowych.

3.8 Nadużycia finansowe związane z podatkiem VAT

Komisja Europejska szacuje, że nadużycia finansowe związane z podatkiem VAT kosztują państwa członkowskie około 60 mld EUR rocznie. Wewnątrzwspólnotowe oszustwo podatkowe polegające na bezpodstawnym zwrocie naliczonego VAT jest zorganizowanym, wyrafinowanym oszustwem podatkowym przeprowadzanym przez przestępców atakujących systemy podatku od wartości dodanej (VAT) państw członkowskich UE. Podstawowy model transnarodowego wewnątrzwspólnotowego nadużycia finansowego związanego z podatkiem VAT obejmuje przynajmniej dwa państwa członkowskie.

Oszustwo takie przeprowadzane jest przez zorganizowane grupy przestępcze, które tworzą strukturę powiązanych przedsiębiorstw i osób fizycznych w celu wykorzystania różnic między krajowymi systemami podatku VAT, maskując jednocześnie rzeczywiste powiązania między uczestnikami. Podmioty uczestniczące w nadużyciach finansowych związanych z podatkiem VAT, które są pierwotnie odpowiedzialne za szkody podatkowe - tzw. znikające podmioty gospodarcze - prowadzą działalność jedynie przez krótki czas, czasami tylko tygodnie, zanim znikną. Systemy nadużyć mogą być oparte na rzeczywistych lub – coraz częściej – wirtualnych transakcjach będących „oszustwami karuzelowymi", w których ten sam „towar" jest sprzedawany i odsprzedawany kilka razy.

Wewnątrzwspólnotowe oszustwa podatkowe polegające na bezpodstawnym zwrocie naliczonego VAT i oparte na towarach materialnych, w tym często takich jak: telefony komórkowe, procesory komputerowe lub metale szlachetne, nie są już jedynym problemem. Zauważono wyraźny rozwój nadużyć finansowych w odniesieniu do usług, ponieważ oszuści wykazują zainteresowanie wartościami niematerialnymi i rozszerzają działalność przestępczą na rynki związane z ochroną środowiska i energetyką.

W 2011 r. priorytetem dla Europolu było koordynowanie i rozpowszechnianie danych wywiadowczych, aby wspierać dochodzenia państw członkowskich w sprawie nadużyć finansowych związanych z podatkiem VAT w handlu uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla (EUA).

Europol szacuje, że strata wynikająca z oszustw związanych z handlem uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla w okresie od czerwca 2008 r. do grudnia 2009 r. wynosiła w przybliżeniu 5 mld EUR. Od tego czasu organy ścigania przeprowadziły poważne operacje w Niemczech (kwiecień 2010 r.) i we Włoszech (grudzień 2010 r.), które wiązały się z aresztowaniem kilku osób i przeszukaniem wielu lokali. W Europolu utworzono specjalną grupę mającą na celu koordynowanie około 30 dochodzeń w państwach członkowskich UE. Pierwszy proces podejrzanych oskarżonych o nadużycia finansowe związane z handlem uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla odbył się we Francji w styczniu 2012 r., a do podobnych procesów dojdzie wkrótce również w Niemczech i Wielkiej Brytanii.

Projekt analityczny Europolu dotyczący wewnątrzwspólnotowych oszustw podatkowych polegających na bezpodstawnym zwrocie naliczonego VAT jest jedyną bazą danych na poziomie UE służącą do przechowywania informacji na temat tego rodzaju przestępstw i stał się głównym źródłem odniesienia dla operacji organów ścigania. Zgromadzone w Europolu wiedza i dane umożliwiają opracowanie wiarygodnego obrazu tego obszaru przestępczości i zidentyfikowanie najważniejszych celów przestępstw. Europol stał się centrum doskonałości w zwalczaniu transgranicznych oszustw podatkowych polegających na bezpodstawnym zwrocie naliczonego VAT i powiązanych przestępstw.

W 2011 r. Europol udzielił państwom członkowskim wsparcia w dochodzeniach w sprawie:

- działalności przestępczej w ramach systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (nadużyć finansowych związanych z handlem uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla);
- kradzieży zbywalnych uprawnień do emisji;
- kilku udanych ataków phishingowych z kont istniejących w rejestrach krajowych.

Wsparcie to obejmowało przeprowadzenie następujących ważnych działań:

- uruchomienie mobilnego biura w celu wspierania gromadzenia i analizowania danych wywiadowczych w Dubaju;
- zorganizowanie strategicznego wspólnego posiedzenia Europolu i agencji Eurojust w sprawie nadużyć finansowych związanych z podatkiem VAT, w którym uczestniczyło około 80 ekspertów z organów ścigania, organów sądownictwa i decydentów z całej UE;
- przeprowadzenie strategicznych, operacyjnych i wywiadowczych spotkań koordynacyjnych z odpowiednimi partnerami, w tym agencją Eurojust, brytyjskim królewskim urzędem podatkowym i celnym oraz policją w Dubaju;
- przeprowadzenie 8 aresztowań i 20 rewizji lokali w Wielkiej Brytanii w związku z operacją „Vista" wraz ze skoordynowaniem tych działań z przeszukaniem 33 lokali w Niemczech i rewizjami w Czechach, przy czym poproszono Europol o pełne wsparcie w analizie skonfiskowanych materiałów.

Zidentyfikowano i przeanalizowano również platformy płatnicze i sposoby płatności, które są wykorzystywane w przestępczych przepływach finansowych. Efektem tego będzie konferencja poświęcona tej kwestii, która zostanie zorganizowana w Europolu w 2012 r. w celu omówienia wyników i skoordynowania działań organów ścigania w UE.

Europol wspiera zarządzane przez Komisję Europejską Biuro Wymiany Informacji o Pomocy Technicznej (TAIEX). Seminaria ułatwiają udostępnianie wiedzy i wymianę dobrych praktyk wśród funkcjonariuszy organów ścigania i prokuratorów z państw członkowskich UE i krajów sąsiadujących. Współpraca z krajami nienależącymi do UE ma zasadnicze znaczenie dla zwalczania nadużyć finansowych związanych z podatkiem VAT, ponieważ zyski z działalności przestępczej często są prane poza UE.

Operacja „Jacquo New"

Główny obszar przestępczości nadużycia finansowe związane z podatkiem VAT

Kraje uczestniczące Belgia Francja Hiszpania Wielka Brytania

Wkład Europolu

- kilka państw członkowskich zwróciło się do Europolu z wnioskiem o wsparcie operacyjne i analityczne w trwających dochodzeniach dotyczących nadużyć finansowych związanych z podatkiem VAT w handlu platyną;
- rezultaty analizy przeprowadzonej przez Europol wykazały istnienie wyraźnych powiązań pomiędzy wyżej wymienionymi krajami;
- Europol uczestniczył w wspólnym zespole dochodzeniowo-śledczym;
- Francja zwróciła się o uruchomienie mobilnego biura Europolu, aby sprawdzić i przeanalizować dane uzyskane na miejscu w trakcie operacji;
- Europol przeprowadził liczne kontrole analityczne dokumentów skonfiskowanych w trakcie rewizji. Wykryto trafienia związane z istniejącymi powiązanymi dochodzeniami, a także ustalono dwa nowe powiązania z jednym z głównych podejrzanych o nadużycia finansowe związane z handlem uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla. Prowadzone są dalsze analizy.

Zakres operacji

Posiedzenie w siedzibie Eurojust doprowadziło do utworzenia wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego Belgii i Francji z udziałem Europolu.

Francuscy i belgijscy śledczy zidentyfikowali kluczowe postaci podejrzane o udział w nadużyciach finansowych związanych z podatkiem VAT i wybrali na cel ataku belgijskie przedsiębiorstwo handlujące metalami szlachetnymi, które miało klientów w Wielkiej Brytanii, Francji i Hiszpanii.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- francuscy i belgijscy funkcjonariusze organów ścigania przeprowadzili skoordynowane przeszukania, ustalając, że siedem osób ma bezpośrednie powiązania z głównymi podejrzanymi we francuskim dochodzeniu.

3.9 Pranie pieniędzy i wykrywanie mienia

Celem 70% wszystkich przestępstw jest zysk[31], przez co dochody pochodzące z działalności przestępczej są ogromne. Tak więc większość spraw prowadzonych przez organy ścigania ma jeden wspólny mianownik - finansowy motyw popełnienia przestępstwa. Śledzenie przepływu pieniędzy prowadzi do sprawców, może zakłócić działania ich wspólników i umożliwia potencjalną konfiskatę dochodów z przestępstw. Podejście to polega na atakowaniu ekonomicznej podstawy przestępczego przedsiębiorstwa i zapobiega i ponownemu inwestowaniu dochodów w kolejne działania przestępcze.

Europol wspiera państwa członkowskie w zapobieganiu praniu pieniędzy pochodzących z działalności przestępczej i zwalczaniu tego procederu. Wsparcia tego udziela za pośrednictwem specjalnego projektu analizy operacyjnej, w który jest obecnie zaangażowane 25 państw członkowskich UE oraz Eurojust i Islandia. Projekt ten pomaga państwom członkowskim poprzez analizę danych operacyjnych dotyczących sprawozdań na temat podejrzanych transakcji filtrowanych przez organy ścigania, sprawozdań na temat transakcji walutowych oraz prowadzonych dochodzeń w sprawie prania pieniędzy.

W pracy tej wykorzystuje się nieodłączną wartość wywiadu finansowego, np. sprawozdania dotyczące podejrzanych transakcji, łącząc te informacje z danymi wywiadowczymi pochodzących z prowadzonych spraw dotyczących prania pieniędzy i wykrytych transgranicznych przepływów gotówki. Ponadto Europol zapewnia horyzontalne wsparcie na rzecz innych realizowanych projektów Europolu poprzez pomaganie specjalistom w analizie przepływów finansowych.

Działania w 2011 r.

Nietypowe transgraniczne masowe przepływy gotówki (USD)

Europol otrzymał dane wywiadowcze o nietypowych przepływach dużych sum dolarów na całym szlaku Ukraina-Rumunia-Bułgaria-Turcja. W ciągu dwóch lat (marzec 2008 - czerwiec 2010 r.) zadeklarowano około 200 mln USD w gotówce. Organy bułgarskie zaproponowały zorganizowanie strategicznego posiedzenia z organami rumuńskimi, tureckimi i ukraińskimi. Doszło do niego w 2011 r. – wyjaśniono kanały komunikacji i Ukraina zgodziła się rozważyć wszczęcie dochodzenia.

Operacja „Spectre II": międzynarodowa operacja wymierzona w kurierów przewożących gotówkę

W listopadzie 2011 r. Europol uruchomił swoje biuro mobilne, aby wesprzeć prowadzoną z udziałem wielu agencji operację konfiskaty i wykrywania gotówki w portach i na granicach Wielkiej Brytanii. W trakcie operacji Europol rozpatrzył 271 wniosków, doprowadzając do 19 konfiskat i uzyskania 4 faktycznych pasujących trafień. Podczas operacji skonfiskowano 418 136 GBP w gotówce, a wraz ze srebrem, biżuterią i czuwaliczką jadalną[32] wykryto dalsze 1 412 722 GBP w gotówce.

Międzynarodowa zorganizowana grupa przestępcza prząca pieniądze pochodzące z handlu kokainą

Wspomagając wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy „Playa", Europol udzielił wsparcia horyzontalnego poprzez zapewnienie specjalnej analizy finansowej i kilku sprawozdań z analizy operacyjnej. Po długim, międzynarodowym dochodzeniu wspólny zespół

[31] Kancelaria rządu Wielkiej Brytanii, 2000 r.

[32] Khat to roślina, której liście żuje się w celu osiągnięcia efektu pobudzenia podobnego do działania amfetaminy, spowodowanego składnikami czynnymi tej rośliny - katyną i katynonem. Jest to substancja zakazana w większości krajów UE.

dochodzeniowo-śledczy doprowadził do aresztowania 10 podejrzanych należących do dużej, międzynarodowej organizacji handlującej narkotykami. Osoby te inwestowały swoje zyski w zakup majątku osobistego - luksusowych samochodów, nieruchomości, dyskotek i łodzi rekreacyjnych - w Hiszpanii i innych krajach. Aby ukryć swoją tożsamość, przestępcy założyli kilka przedsiębiorstw. Europol zapewnił również wiedzę specjalistyczną i wsparcie w trakcie dochodzenia, aby ułatwić odzyskanie mienia pochodzącego z działalności przestępczej.

Szeroko zakrojone zbiorowe oszustwo inwestycyjne typu „Ponzi”

Europol wsparł poważne dochodzenie obejmujące wiele jurysdykcji, które dotyczyło zbadania zarzutów, że główni podejrzani oszukali inwestorów prywatnych i korporacyjnych. Inwestorzy przekazali podejrzanym duże sumy pieniędzy, sądząc, że środki te zostaną zainwestowane z gwarantowanym, znacznym zwrotem. Zamiast tego główni podejrzani wykorzystali sieć rachunków bankowych do wyprowadzenia pieniędzy inwestorów na swoje prywatne rachunki.

Prowadzone na poziomie międzynarodowym działania związane z praniem pieniędzy potwierdzają powszechne stosowanie tradycyjnych metod, takich jak przemieszczanie gotówki za pośrednictwem kurierów, zgodnie z wyrafinowanymi technikami mającymi na celu prowadzenie inwestycji finansowych typu offshore, podejmowanych pod anonimową zasłoną korporacyjną. Obecnie w sprawach dotyczących prania pieniędzy odnotowuje się również udział profesjonalistów, głównie spoza tradycyjnych sektorów finansowych, których wykorzystuje się do wprowadzania nielegalnych dochodów do działalności komercyjnej. Inwestycje w nieruchomości, działalność komercyjna i towary luksusowe nadal należą do najbardziej oczywistych inwestycji ze strony zorganizowanych grup przestępczych.

Biuro Europolu ds. odzyskiwania mienia (Europol Criminal Assets Bureau, **ECAB**) pomaga śledczym ds. dochodzeń finansowych w państwach członkowskich w śledzeniu dochodów z przestępstw w przypadku ukrycia majątku poza granicami jurysdykcji śledczych. Biuro Europolu ds. odzyskiwania mienia istnieje przede wszystkim na potrzeby śledzenia dochodów z przestępstw w dochodzeniach wspieranych przez Europol.

Poza innymi ważnymi aspektami praca biura Europolu ds. odzyskiwania mienia obejmuje tworzenie w państwach członkowskich biur ds. odzyskiwania mienia, wspomaganie ich współpracy na szczeblu europejskim i goszczenie sekretariatu sieci CARIN.

Międzyagencyjna Sieć Odzyskiwania Mienia Camden (CARIN)

Europol jest gospodarzem stałego sekretariatu Międzyagencyjnej Sieci Odzyskiwania Mienia Camden (Camden Assets Recovery Inter-Agency Network, CARIN), która jest nieformalną siecią ekspertów organów sądowych i policyjnych w zakresie odzyskiwania mienia. Obecnie CARIN posiada 49 zarejestrowanych jurysdykcji członków, w tym wszystkie 27 państw członkowskich UE i dziewięć organizacji międzynarodowych.

W każdej jurysdykcji wyznaczono jeden punkt kontaktowy organów ścigania i jeden sądowy punkt kontaktowy, aby wspomagać transgraniczną współpracę w zakresie śledzenia, zamrażania, zajmowania i konfiskowania mienia pochodzącego z działalności przestępczej. Te punkty kontaktowe pomagają w ogólnych kwestiach dotyczących odzyskiwania mienia w obrębie ich własnej jurysdykcji, a także zapewniają wsparcie operacyjne poprzez dostępne kanały prawne.

3.10 Mobilne zorganizowane grupy przestępcze

Mobilne zorganizowane grupy przestępcze charakteryzują się dużą elastycznością i mobilnością w wielu jurysdykcjach i obszarach przestępczości. Przestępcy należący do tych grup angażują się głównie w przestępstwa przeciwko mieniu lub oszustwa. Koncentrują się na takich działaniach, jak:

- kradzież (rozbój przy użyciu broni);
- kradzież z włamaniem do domów, obiektów przedsiębiorstw oraz poprzez odwrócenie uwagi;
- zorganizowane kradzieże sklepowe i kieszonkowe;
- kradzież ładunków i metalu;
- ataki fizyczne na transporty gotówki i bankomaty;
- kradzież ciężkich maszyn z placu budowy;
- kradzież luksusowych samochodów i ciężarówek.

Mobilne zorganizowane grupy przestępcze wkroczyły na scenę, gdy pod koniec lat 90. ubiegłego wieku i na początku tego wieku okazało się, że gangi z Europy Środkowo-Wschodniej są w coraz większym stopniu odpowiedzialne za systematyczne kradzieże z włamaniami do domów i sklepów, włamania do sklepu po rozbiciu szyby wystawowej samochodem i pewne formy kradzieży samochodów. Na podstawie ich sposobu działania było już wtedy jasne, że gangi te są dobrze zorganizowane, działają systematycznie i są zainteresowane głównie gotówką i towarami, które mogą sprzedać na rynków towarów kradzionych i używanych.[33]

Te organizacje przestępcze dostarczają ofiar handlu ludźmi[34] oraz towarów kradzionych lub nielegalnych, w tym narkotyków, na rynki unijne, po czym dokonują transferu zysków do swojego miejsca pochodzenia w UE lub poza nią. W niektórych przypadkach zajmują się one także ostateczną dystrybucją towarów. W przypadku większości mobilnych zorganizowanych grup przestępczych ich szefowie i przynajmniej znaczna część majątku znajduje się na terytorium UE.

Do najbardziej dominujących mobilnych zorganizowanych grup przestępczych należą grupy litewsko-, gruzińsko- i rosyjskojęzyczne.

Litewskie zorganizowane grupy przestępcze działają w wielu państwach członkowskich, w tym w Belgii, Danii, Finlandii, Francji, Niemczech, Irlandii, Holandii, Hiszpanii, Szwecji i Wielkiej Brytanii. W OCTA z 2011 r. stwierdzono już, że grupy te stanowią dla Europolu priorytet, którym należy zająć się w całej Europie. Północno-wschodni ośrodek działalności przestępczej[35] wciąż pozostaje centrum przewozu nielegalnych towarów do byłego Związku Radzieckiego i w odwrotnym kierunku oraz stanowi bazę dla brutalnych grup przestępczych zajmujących się wieloma obszarami przestępczości i mających zasięg międzynarodowy. Grupy litewskie uczestniczą w wielu różnych przestępstwach przeciwko mieniu, jak również w kradzieżach pojazdów (obserwowana jest tu nowa tendencja - kradzież samochodów ciężarowych), kradzieżach, kradzieżach z włamaniem, kradzieżach kieszonkowych i oszustwach. Zajmują się także przemytem narkotyków z Ameryki Łacińskiej przez Afrykę Zachodnią oraz południowo-zachodni i północno-zachodni ośrodek działalności przestępczej. Litewskie zorganizowane grupy przestępcze współpracują z albańskojęzycznymi grupami przestępczymi w zakresie przewozu heroiny z Azji Środkowej do Europy Zachodniej.

Grupy litewskie odgrywają również ważną rolę w przewozie narkotyków syntetycznych do Rosji, Skandynawii i krajów bałtyckich. Niedawno stały się istotnym ogniwem w łańcuchu

[33] Tackling of Itinerant Criminal Groups: new challenges – publikacja wydana przez belgijskie organy ścigania w 2010 r.
[34] Handel ludźmi.
[35] Zob. dalsze szczegółowe informacje w załączniku 1.

dostaw na potrzeby północno-zachodniego ośrodka działalności przestępczej - pozyskują z Rosji fenyloaceton (BMK) do produkcji amfetaminy. Podobnie jak w przypadku albańskojęzycznej przestępczości zorganizowanej, względne bogactwo litewskich grup przestępczych zwiększa ich możliwości pod względem rekrutacji i zatrzymania członków, infiltracji i zdolności inwestycyjnych.

Gruzińsko- i rosyjskojęzyczne zorganizowane grupy przestępcze są bardzo dobrze zorganizowane i prowadzone przez podgrupy o strukturze hierarchicznej. Gruzińskie zorganizowane grupy przestępcze działają w Austrii, Belgii, Czechach, Francji, Niemczech, Hiszpanii, a także w Rosji i Stanach Zjednoczonych. W co najmniej jednym przypadku język rosyjski ułatwiał prowadzenie działalności w grupie, której członkowie wywodzili z kilku różnych państw byłego Związku Radzieckiego.
Rosyjskie/gruzińskie grupy przestępcze są między innymi zaangażowane w przestępstwa przeciwko mieniu, nielegalną imigrację, podrabianie dokumentów tożsamości, pranie pieniędzy, wymuszenia i handel narkotykami. Gruzińskie grupy zajmują się również przywozem kokainy z Ameryki Południowej do Rosji i na Kaukaz.

Dane wywiadowcze wskazują na to, że mobilne grupy pochodzące z WNP[36], Czeczenii i Gruzji kontrolowane są przez tzw. *wora w zakonie* – pełniącego funkcję przywódcy bandytę, który przestrzega kodeksu bandyckiego.[37] Członkowie grup mobilnych muszą wnosić składki do wspólnego funduszu (obszczak), płacąc haracz i przekazując część dochodów z przestępstw właściwemu *worowi w zakonie* – worów można uważać za regulatorów rosyjskojęzycznej przestępczości zorganizowanej.

Czołowi *worowie w zakonie* są tak zamożni, że mogą odgrywać istotną rolę w strategicznych sektorach gospodarczych. Obecne dochodzenia wskazują na przykład na powiązania z ważnymi eurazjatyckimi przedsiębiorstwami energetycznymi. Powiązania te są wykorzystywane do prowadzenia działalności legalnej i nielegalnej, ale też do tworzenia zasłony dymnej wiarygodności i zaufania do zaangażowanych osób i działań. Możliwy dostęp *worów* do legalnych kręgów gospodarczych w UE powinien być monitorowany i zwalczany.

W tych ramach Europol wspiera państwa członkowskie UE kraje spoza UE poprzez:

- strategiczne i operacyjne wsparcie analityczne i techniczne na potrzeby kilku dochodzeń prowadzonych przez państwa członkowskie UE;
- posiedzenia koordynacyjne i operacyjne;
- zaangażowanie się w operacyjny plan działania w sprawie mobilnej przestępczości zorganizowanej, aby ograniczyć ogólną zdolność tych grup do zajmowania się działalnością przestępczą (COSI/EMPACT).

Operacja „Vigilant”

Główny obszar przestępczości przestępstwa związane z pojazdami silnikowymi

Kraje uczestniczące Belgia, Francja i Holandia

Wkład Europolu

[36] Wspólnota Niepodległych Państw (WNP): Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Kazachstan, Kirgistan, Mołdawia, Rosja, Tadżykistan, Turkmenistan, Ukraina i Uzbekistan.

[37] *Vor v zakone* (w bardziej jasnym tłumaczeniu – „złodziej, który działa w ramach prawa” lub „bandyta, który przestrzega kodeksu bandyckiego”) to przestępca, który jest szanowany, ma władzę i wysoki status w przestępczym podziemiu. Worowie są elitą rosyjskiego świata przestępczości zorganizowanej - nie należę do żadnej konkretnej grupy, ale pełnia rolę regulatorów między różnymi organizacjami (np. mafią sołncewską, izmaiłowską, tambowską). Każda organizacja ma swojego przedstawiciela podlegającego worom, który zajmuje się nimi. Decyzje wora są wiążące dla wszystkich zorganizowanych grup przestępczych.

- Europol uruchomił swoje biuro mobilne i zapewnił holenderskim organom ścigania [38] zaangażowanym w akcję wiedzę ekspercką na miejscu;
- ponadto Europol umożliwił dokonywanie bezpośrednich kontroli zebranych informacji za pośrednictwem oficerów łącznikowych Europolu.

Zakres operacji

W dniu akcji Europol zapewnił operacyjne wsparcie policji rotterdamskiej w Holandii. Stacjonarne kamery systemu automatycznego rozpoznawania tablic rejestracyjnych zeskanowały 351 pojazdów – policja zatrzymała do dalszej kontroli ponad 100 pojazdów.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- przeprowadzono 5 aresztowań
- skonfiskowano 23 pojazdy
- nałożono 41 grzywien – zebrano 33 000 EUR
- zbadano 24 podejrzane dokumenty.

Operacja „Oakleaf"

Główny obszar przestępczości	przestępstwa przeciwko mieniu i oszustwa
Kraje uczestniczące	Początkowo 12 krajów: Belgia Czechy Dania Finlandia Francja Niemcy Irlandia Włochy Holandia Norwegia Szwecja Wielka Brytania. Do krajów tych dołączyły później: Austria Portugalia Hiszpania Szwajcaria USA. Sprawę tę wspiera również Interpol.

Wkład Europolu

- Europol zorganizował w Hadze posiedzenie dotyczące współpracy dla uczestniczących krajów, aby zaplanować skoordynowane podejście konieczne do walki z tego rodzaju mobilnymi zorganizowanymi grupami przestępczymi;
- w kilku sprawach udzielono wsparcia w postaci doraźnych analiz, które wspomagały śledczych w trakcie operacji polegających na obserwacji na żywo. Szybko udzielone informacje zwrotne także pomogły prokuratorom zatrzymać podejrzanych w areszcie. W grudniu 2011 r. analityk był obecny w Paryżu, aby udzielić organom francuskim wsparcia we wprowadzaniu danych do systemu informacyjnego Schengen;
- od końca 2010 r. Europol jest głównym repozytariuszem danych wywiadowczych i analiz dotyczących tej grupy. Analiza jak dotąd pomogła w zidentyfikowaniu sześciu głównych celów i ich wspólników;
- jak dotąd zidentyfikowano kilka luk w danych wywiadowczych, przetworzono ponad 900 wiadomości SIENA, utworzono ponad 11 000 jednostek, przy czym nadal napływają dane wymagające przetworzenia i dalszego postępowania;
- operację wsparł również zespół Europolu ds. skanowania, analizowania i powiadamiania (SCAN) i w lipcu 2011 r. przesłano organom ścigania doraźne powiadomienie o zagrożeniu. Opisano w nim sposób działania przestępców, udzielając społeczeństwu i organom ścigania informacji dotyczących przestępstw związanych z podróżami, i ostrzeżono będące potencjalnym celem osoby posiadające rogi nosorożców na wystawie lub w magazynie;
- określono potrzebę uzyskania wsparcia ze strony biura ds. odzyskiwania mienia Europolu, aby śledzić finanse tych przestępców.

[38] Lokalne organy podatkowe Rotterdamu, holenderskie organy celne, Krajowa Inspekcja Dróg i Ruchu Drogowego (RDW) oraz różne zespoły z policji Rotterdam-Rijnmond.

Zakres operacji

Operacja „Oakleaf” rozpoczęła się w listopadzie 2010 r. z inicjatywy Irlandii i była wymierzona w działalność mobilnej zorganizowanej grupy przestępczej pochodzenia irlandzkiego. Grupa ta zaangażowana była przede wszystkim w oszustwa związane z asfaltem, dystrybucję podrobionych produktów (np. elektronarzędzi i generatorów), zorganizowane kradzieże, pranie pieniędzy i handel narkotykami w wielu krajach UE. Ostatnio przestępcy ci zaczęli też specjalizować się w kradzieżach rogów nosorożców i nielegalnym handlu nimi, dlatego doniesienia o działaniach członków tej grupy zaczęły pojawiać się w Ameryce Północnej i Południowej, Afryce Południowej, Chinach i Australii.

W ramach swego przestępczego przedsięwzięcia ta dobrze zorganizowana grupa zakłada przedsiębiorstwa w całej Europie, aby uwiarygodnić i ukryć swoją nielegalną działalność. Członkowie zorganizowanej grupy przestępczej przeprali swoje nielegalne i niezdeklarowane przychody poprzez nieruchomości, nowe luksusowe samochody i inny majątek w Irlandii. Jak dotąd dziewięciu członków tej zorganizowanej grupy przestępczej otrzymało wezwania do zapłacenia podatku w wysokości 9 mln EUR, a kolejne wezwania są przygotowywane.

Po tym, jak organy ścigania z UE i spoza UE zgodziły się, że do rozbicia tej grupy niezbędne jest skoordynowane podejście, w 2011 r. w Europolu zorganizowano posiedzenie. Na posiedzeniu tym zwrócono uwagę na fakt, że grupie tej przypisywane są dziesiątki pomniejszych spraw, które miały miejsce w całej UE oraz że w celu zlikwidowania działalności tej grupy stosowane jest wspólne podejście.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- doszło do dziesiątek aresztowań w całej UE, również dzięki wiedzy poszerzonej poprzez sprawozdania analityczne wydane przez Europol.

Operacja „Baia Mare"

Główny obszar przestępczości przestępstwa związane z pojazdami silnikowymi

Kraje uczestniczące Austria Francja Niemcy Węgry Rumunia

Wkład Europolu

- w Europolu zorganizowano posiedzenie operacyjne z Eurojust i zainteresowanymi państwami członkowskimi;
- przedłożono Europolowi kilka pakietów danych wywiadowczych, a powiązana z nimi analiza doprowadziła do identyfikacji głównych podejrzanych i sposobu działania.

Zakres operacji

Wspierani i koordynowani przez Eurojust funkcjonariusze policji, żandarmerii i prokuratorzy w pięciu krajach przeprowadzili operację wymierzoną w kilka wyrafinowanych siatek przestępczych zajmujących się kradzieżą ładunków na autostradach UE. Celem operacji było przede wszystkim rozbicie zorganizowanych grup przestępczych, które atakowały ciężarówki na parkingach, gdy kierowcy spali.

Sprawę tę zainicjowała Francja, która oszacowała, że od 2010 r. do marca 2011 r. na terenie Francji miało miejsce ponad 70 kradzieży, powodując straty w wysokości około 3 mln EUR. Po zainicjowaniu tej sprawy na szczeblu lokalnym bardzo szybko rozszerzyła się ona na poziom krajowy[39], a następnie europejski.

Śledczy odkryli sposób działania siatki przestępczej. Kilka zespołów działało we Francji, kradnąc towary o wysokiej wartości. Austria sporadycznie była krajem tranzytowym. Niemcy były wykorzystywane na potrzeby logistyki i jako miejsce spotkań na potrzeby wymiany ciężarówek. Głównego organizatora, a także miejsce składowania skradzionych towarów, odnaleziono na Węgrzech. Rumunia była krajem pochodzenia większości członków tej organizacji przestępczej.

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- ogółem aresztowano 22 podejrzanych przestępców;
- wydano 13 europejskich nakazów aresztowania;
- w krajach uczestniczących w operacji przeprowadzono około 20 rewizji mieszkań, których skutkiem było znalezienie dużej ilości dowodów i odzyskanie skradzionych towarów.

Operacja „Caucase"

Główny obszar przestępczości kradzieże

Uczestnicy Francja

Wkład Europolu

- analiza i wsparcie wraz z biurem mobilnym na miejscu podczas dni akcji;
- wykryto wiele powiązań z innymi grupami działającymi we Francji, a także z grupami i *worami w zakonie*[36] działającymi w innych państwach członkowskich UE.

[39] Na poziomie Francji sprawa ta jest badana przez francuską żandarmerię narodową (SR Limoges i OCLDI) pod przewodnictwem JIRS z Bordeaux.

Zakres operacji

W 2011 r. w pobliżu Tuluzy, w południowej Francji, rozbito działającą na dużą skalę zorganizowaną siatkę przestępczą złożoną z obywateli gruzińskich i armeńskich.[40]

Członkowie sieci są podejrzani o popełnienie ponad 1 000 przestępstw w regionie Tuluzy - głównie włamań do budynków mieszkalnych i handlowych oraz kradzieży. Skradzione mienie, takie jak: komputery, sprzęt elektroniczny i luksusową odzież, przewożono za granicę w kontenerach i ciężarówkach, natomiast skradzioną biżuterię regularnie wysyłano kilogramami na sprzedaż do Antwerpii, w Belgii. Grupa przestępcza miała kilkupoziomową strukturę hierarchiczną (włamywacze, kierowcy i przywódcy grup), koordynowaną przez przynajmniej jednego bandytę, który przestrzega kodeksu bandyckiego.[36]

W wyniku współpracy międzynarodowej:

- jak dotąd aresztowano 23 podejrzanych;
- odzyskano kilogramy złota i biżuterii;
- ostatni kontener skradzionych towarów zatrzymano przed opuszczeniem portu;
- w przeszukanych mieszkaniach znaleziono dwie osoby pochodzenia gruzińskiego posiadające tatuaże charakterystyczne dla bandytów przestrzegających kodeksu bandyckiego.

Wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy „Balcar”

Główny obszar przestępczości przestępstwa związane z pojazdami

Kraje uczestniczące Estonia Łotwa Litwa

Wkład Europolu

- ten wspólny zespół dochodzeniowo-śledczy jest wspierany przez Europol i Eurojust;
- Europol już zorganizował i finansował kilka posiedzeń operacyjnych;
- Europol uruchomił również swoje biuro mobilne i wydaje okresowe produkty analityczne.

Zakres operacji

Omawiane dochodzenie dotyczy litewskiej zorganizowanej grupy przestępczej podejrzanej o udział w kradzieżach luksusowych pojazdów w Niemczech i państwach bałtyckich. W 2009 r. zaobserwowano falę kradzieży nowych pojazdów w Estonii. Dochodzenie ukazało powiązania prowadzące do Łotwy i Litwy. Później tego samego roku w Estonii aresztowano pierwszą „brygadę”. Europol dołączył do wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego w 2010 r. i wkrótce potem w Estonii doszło do aresztowania kolejnej „brygady”. Przedłużono okres istnienia wspólnego zespołu dochodzeniowo-śledczego. Nadal prowadzone jest dochodzenie wymierzone w najbardziej aktywne zorganizowane grupy przestępcze na Litwie.

W wyniku współpracy międzynarodowej

- jak dotąd zlikwidowano trzy zorganizowane grupy przestępcze;
- spośród nich wyroki wydano już w odniesieniu do członków jednej litewskiej zorganizowanej grupy przestępczej i jednej grupy łotewskiej;

[40] Zlikwidowana przez francuskie centralne biuro żandarmerii narodowej ds. zwalczania przestępczości mobilnej (OCLDI) i żandarmerię z Midi-Pyrénées, przy wsparciu grup interwencyjnych żandarmerii narodowej (GIGN).

- aresztowano część członków jednej litewskiej zorganizowanej grupy przestępczej, gromadzone są dodatkowe dowody, a nowe aresztowania nastąpią w odpowiednim czasie.

3.11 Przestępcze gangi motocyklowe

Większość członków klubów motocyklowych na świecie jest częścią normalnego społeczeństwa, jednak niewielki odsetek nie przestrzega prawa i nie akceptuje zasad narzuconych przez społeczeństwo. Nazywają się „wyjętymi spod prawa" lub „jednym procentem". Często organizują się w przestępcze gangi motocyklowe i noszą na kurtkach specjalną naszywkę, ma której widnieje symbol 1% wpisany w romb.

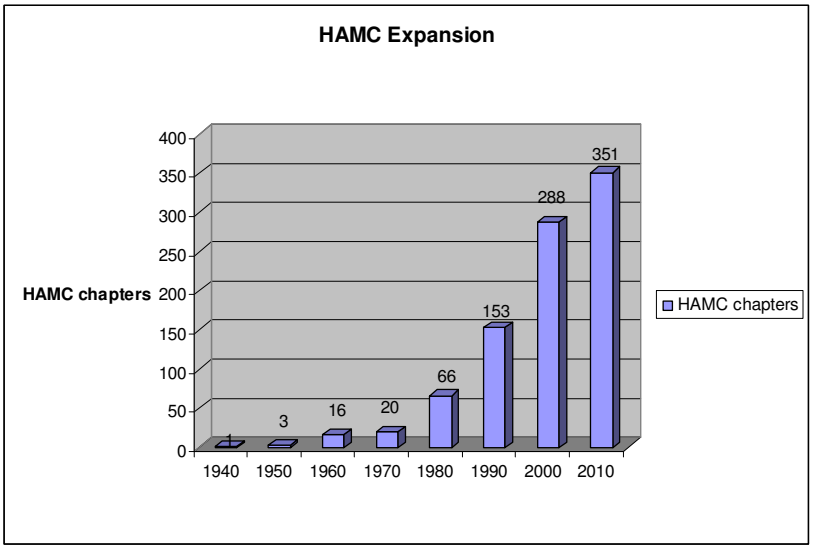
Aby przeciwdziałać temu zagrożeniu, specjalistyczny projekt Europolu „Monitor" pomaga zapobiegać działalności przestępczej takich gangów motocyklowych, jak: Hells Angels Motorcycle Club (HAMC - Klub Motocyklowy „Anioły Piekieł"), Bandidos, Outlaws i wspierających ich klubów motocyklowych, oraz zwalczać tę działalność. W ramach tego projektu stosowane jest podejście interdyscyplinarne i horyzontalne, które polega na skupieniu się na zorganizowanych grupach przestępczych, a nie tylko na zjawiskach przestępczych właściwych dla gangów motocyklowych. Projekt ten obejmuje:

- zidentyfikowanie struktur i członków tych przestępczych gangów motocyklowych;
- ujawnianie znaczenia nowych zjawisk w tej subkulturze i wykrywanie nowych tendencji poprzez analizę strategiczną;
- inicjowanie, wspieranie i koordynowanie nowych działań operacyjnych wraz z analizą operacyjną;
- wspieranie partnerów w działaniach policyjnych związanych z najważniejszymi zdarzeniami motocyklowymi, takimi jak 2011 HAMC World Run (światowy zlot Klubu Motocyklowego „Hells Angels") w Laconii, w Stanach Zjednoczonych, i innych działaniach operacyjnych za pośrednictwem mobilnego biura Europolu;
- organizowanie w całej Europie szkoleń dotyczących przestępczych grup motocyklowych;
- wysoki poziom wsparcia na rzecz organów zarządzania egzekwowaniem prawa, organów sądowych i organów rządowych;
- wspieranie platformy Europolu dla ekspertów ds. gangów, która stanowi wyjątkowe środowisko wymiany strategicznych informacji, najlepszych praktyk i wiedzy specjalistycznej wśród funkcjonariuszy organów ścigania, którzy zajmują się zwalczaniem przestępczych gangów motocyklowych, ulicznych i innych podobnych gangów.

Wyjątkowo brutalne bójki między rywalizującymi klubami i gangami ulicznymi drugiej generacji okazały się stanowić zagrożenie bezpieczeństwa ogółu społeczeństwa, a więc ważne jest monitorowanie ich przez organy ścigania. W większości z 15 krajów, które uczestniczą w tym projekcie, przestępcze gangi motocyklowe są uznawane za zagrożenie dla kraju i krajowy priorytet w działaniach policyjnych. Aby skuteczniej pomagać partnerom Europolu, zidentyfikowano priorytety strategiczne i operacyjne, w tym badanie ekspansji przestępczych gangów motocyklowych na nowe obszary Europy oraz prowadzonej przez nie rekrutacji członków wśród prawicowych chuliganów.

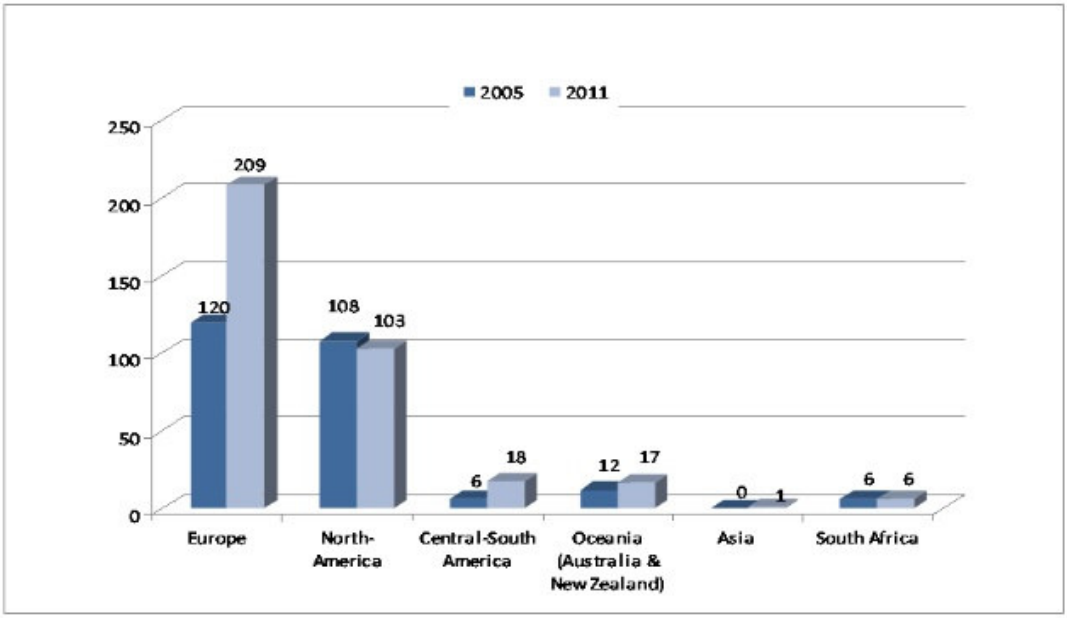
Rozwój Hells Angels Motorcycle Club (HAMC)

Ekspansja HAMC na świecie (lata 1940-2011)

HAMC Expansion	**Ekspansja HAMC**
HAMC chapter	**Grupy HAMC**

Ekspansja HAMC w podziale na regiony (lata 2005-2011)

Europe	Europa
North-America	Ameryka Północna
Central-South America	Ameryka Środkowo-Południowa
Oceania (Australia & New Zealand)	Oceania (Australia i Nowa Zelandia)
Asia	Azja
South Africa	Afryka Południowa

3.12Terroryzm

Ponad 10 lat po atakach z dnia 11 września 2001 r. w Nowym Jorku terroryzm nadal stanowi poważne zagrożenie dla Unii Europejskiej. Ugrupowania ekstremistyczne i terrorystyczne, takie jak Al-Kaida i inne, są aktywne w Unii Europejskiej i wpływają na życie jej obywateli. Z tego względu zwalczanie ekstremizmu i terroryzmu pozostaje priorytetem dla UE i Europolu.

Europol pomaga państwom członkowskim w przeprowadzaniu udanych dochodzeń w tej dziedzinie poprzez zapewnianie następujących produktów i usług:

- analiz i produktów analitycznych, takich jak: sprawozdania, oceny zagrożenia i brakujące powiązania na potrzeby prowadzonych dochodzeń międzynarodowych;
- wymiany informacji oraz dostępu do baz danych Europolu, systemów wymiany i innych platform ekspertów;
- wiedzy eksperckiej za pośrednictwem mobilnego biura Europolu, które umożliwia zapewnienie pomocy na miejscu;
- opracowania przez Europol rocznego sprawozdania dotyczącego sytuacji i tendencji w dziedzinie terroryzmu w UE (TE-SAT), w którym przedstawiane są podstawowe fakty i dane liczbowe dotyczące ataków terrorystycznych i aresztowań w UE, w tym nowe tendencje.

3.12.1 Monitor sposobów działania

Monitor sposobów działania (Modus Operandi Monitor) zapewnia model nadrzędnej działalności, w którym stale ocenia się zdarzenia terrorystyczne i dochodzenia poprzez skupienie się na określonych elementach sposobu działania terrorystów. Dodatkową wartość nadaje temu fakt, że wynik powiązany jest z innymi produktami wywiadowczymi Europolu i ma na celu zapewnienie odpowiednim agencjom państw członkowskich wiedzy specjalistycznej i wsparcia wywiadowczego w czasie rzeczywistym.

3.12.2 Sieć szybkiego reagowania

Sieć szybkiego reagowania zapewnia wsparcie każdemu państwu członkowskiemu stojącemu w obliczu poważnego incydentu terrorystycznego. Wsparcie to udzielane jest poprzez połączenie krajowych ekspertów z międzynarodową platformą ekspertów ds. zwalczania terroryzmu oraz analityków wywiadu, w tym z Europolem. Dzięki tej platformie Europol udostępnia europejskim partnerom będącym organami ścigania swoje unikalne zdolności, w tym:

- międzynarodową bazę danych osób podejrzanych o terroryzm i ekstremizm;
- możliwość śledzenia środków finansowych należących do terrorystów;
- platformę operacyjną na potrzeby koordynacji głównych międzynarodowych kierunków śledztwa.

W takich przypadkach zespół ten będzie korzystał z centrum operacyjnego Europolu w celu zapewnienia efektywnej wymiany informacji ze wszystkimi zaangażowanymi stronami. Oprócz oferowania wsparcia w sytuacjach kryzysowych sieć szybkiego reagowania ma również na celu zapewnienie ekspertom wysokiego szczebla ds. terroryzmu porad strategicznych dostosowanych do rozwijającego się sposobu działania w ramach ataku. Najnowszym przykładem jest bezpośrednie następstwo przerażającego wybuchu samochodu pułapki i

strzelaniny w Norwegii - w lipcu 2011 r. Europol gościł unijną sieć szybkiego reagowania[41], aby udzielić wsparcia w dochodzeniu.

Po warsztatach zorganizowanych w Europolu przez zespół ds. sieci szybkiego reagowania przedstawiono Radzie Ministrów WSiSW sprawozdanie, w którym wyszczególniono trzy główne zalecenia dotyczące przyszłych działań. Zalecenia te zostały zatwierdzone podczas spotkania ekspertów na wysokim szczeblu w październiku 2011 r. i walnie przyczynią się do utworzenia wirtualnej grupy zadaniowej ds. ekstremizmu odwołującego się do przemocy:

- należy utworzyć wirtualną grupę zadaniową ds. ekstremizmu odwołującego się do przemocy, w której skład będą wchodzić odpowiedni eksperci z państw członkowskich UE. Grupie tej powierzone zostanie zadanie prowadzenia badań i składania sprawozdań z wdrożenia ogólnounijnej strategii w oparciu o udany projekt już realizowany w Wielkiej Brytanii (projekt Guillemot);
- należy powielić koncepcję portalu „Check the Web" Europolu, aby zapewnić unijny portal na potrzeby wymiany najlepszych praktyk, analiz i ocen w odniesieniu do korzystania z Internetu przez osoby fizyczne i grupy związane z skrajną prawicą;
- Europol powinien przygotować pełną, ogólnounijną ocenę zagrożenia stwarzanego przez osoby fizyczne lub grupy powiązane z ekstremizmem odwołującym się do przemocy lub ze skrajną prawicą.

3.12.3 Europejska sieć niszczenia amunicji wybuchowej (EEODN)

Sieć ta została utworzona przez ekspertów na potrzeby wymiany wiedzy na temat niszczenia amunicji wybuchowej. Przyczynia się ona do określania najlepszych praktyk; w jej ramach organizowane są także szkolenia we współpracy z państwami członkowskimi UE i osobami trzecimi. Dostarcza ona również jednostkom do spraw niszczenia amunicji wybuchowej aktualnych informacji o najnowszych istotnych zdarzeniach. Jest ona otwarta dla wszystkich jednostek policyjnych, rządowych i wojskowych, które zajmują sie materiałami wybuchowymi. W 2011 r. odbyły się dwie konferencje i dwa szkolenia w zakresie niszczenia amunicji wybuchowej - na Węgrzech i w Polsce. Działania te współfinansowała Komisja Europejska.

W celu zrealizowania jednego z działań w ramach planu działania UE w dziedzinie broni chemicznej, biologicznej, radiologicznej i jądrowej (CBRJ) zmieniono protokół w sprawie EEODN, aby w większym stopniu zaangażować osoby zajmujące się CBRJ[42]. Dlatego EEODN powinna służyć temu samemu początkowemu celowi, ale teraz w odniesieniu zarówno do niszczenia amunicji wybuchowej, jak i CBRJ. Kwestię tę omówiono i zatwierdzono podczas drugiej Konferencji EEODN, która miała miejsce w Polsce.

3.12.4 Unijny system informacji o bombach

Unijny system informacji o bombach stanowi platformę wymiany aktualnych i istotnych informacji i danych wywiadowczych na temat incydentów związanych z materiałami wybuchowymi oraz urządzeniami zapalającymi i wybuchowymi (IED, IID) [43] , a także materiałami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i jądrowymi. System ten obejmuje także bazy danych dotyczących incydentów związanych z materiałami wybuchowymi oraz materiałami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i jądrowymi, a także biblioteki i fora ekspertów. Ten działający od października 2010 r. system jest projektem współfinansowanym przez Komisję Europejską, który ukończono w listopadzie 2011 r. Prawie wszystkie państwa członkowskie UE są już połączone z tym systemem. W 2011 r. nastąpił gwałtowny wzrost liczby nowych użytkowników systemu, aktywności i liczby wprowadzanych informacji.

[41] Która w tym przypadku składała się z przedstawicieli z Danii, Finlandii, Niemiec, Grecji, Norwegii, Polski, Szwecji i Wielkiej Brytanii.
[42] Materiały chemiczne, biologiczne, radiologiczne i jądrowe.
[43] Improwizowany ładunek wybuchowy (IED). Improwizowany ładunek zapalający (IID).

Incydenty w sklepach IKEA

We wrześniu 2011 r. wskutek wybuchów w europejskich sklepach IKEA Europol zaapelował o informacje w imieniu organów belgijskich i holenderskich. Sprawca umieszczał improwizowane ładunki wybuchowe wewnątrz sklepów IKEA, a następnie szybko wychodził. Ładunki następnie eksplodowały, powodując obrażenia ciała i szkody majątkowe.

Europol udzielił wsparcia w sprawach charakteryzujących się tym samym sposobem działania, które miały miejsce w Belgii, Czechach, we Francji, w Niemczech i Holandii. Społeczeństwo poproszono o pomoc w identyfikacji głównego podejrzanego na podstawie nagrania z monitoringu i opisów przedstawionych przez świadków.

W Europolu odbyły się dwa posiedzenia operacyjne, w których uczestniczyła coraz większa liczba państw członkowskich (Belgia, Czechy, Francja, Niemcy, Holandia, Polska, Szwecja i Szwajcaria). Europol odegrał kluczową rolę w tej sprawie. Sprawa ta stanowiła również możliwość zaangażowania się wraz z państwami członkowskimi w dalszą współpracę w zakresie zwalczania terroryzmu.

Unijny system informacji o bombach wykorzystano na potrzeby bezpiecznej i terminowej wymiany informacji dotyczących tej sprawy, co ostatecznie doprowadziło do zidentyfikowania i aresztowania sprawców. Zanim w Czechach doszło do ostatniego incydentu, wszystkie dostępne informacje na temat różnych wykorzystywanych urządzeń były dostępne za pośrednictwem tego systemu.

Ataki w Norwegii

Oprócz wsparcia udzielonego organom norweskim za pośrednictwem sieci szybkiego reagowania w następstwie ataków z lipca 2011 r. Europol dostarczył również państwom członkowskim UE najnowszych informacji oraz wstępnej oceny na temat incydentu bombowego oraz treści manifestu opublikowanego przez sprawcę przed jego atakami.

Po opracowaniu tych informacji – co nastąpiło w ciągu kilku godzin od zamachu bombowego i strzelaniny – natychmiast udostępniono je użytkownikom unijnego systemu informacji o bombach, wykazując potencjał i wartość takiego systemu. Ostatecznie te wydarzenia doprowadziły złożenia przez norweskie organy wniosku o połączenie z tym systemem oraz do otrzymania tego połączenia.

W ciągu tygodni po atakach Europol był obecny podczas rekonstrukcji użytych urządzeń i odwiedził różne miejsca zbrodni.

3.12.5 Piractwo morskie

Odkąd piractwo morskie stało się poważnym problemem, koszty ponoszone przez sektor żeglugi niepowstrzymanie rosły ze względu na wyższe stawki ubezpieczeniowe, koszty ochrony i wyższe koszty operacyjne związane z dłuższymi alternatywnymi szlakami.

Europol - w ścisłej współpracy z Interpolem i przy wsparciu 10 państw członkowskich UE i Eurojust - wymienia dane wywiadowcze dotyczące piractwa morskiego. Zaangażowanie Europolu wiąże się przede wszystkim z identyfikacją najważniejszych sprawców, zasobów logistycznych i przepływów finansowych związanych z tą działalnością przestępczą. Z danych wywiadowczych wynika, że piractwo może wiązać się z innymi obszarami przestępczości zorganizowanej, takimi jak przemyt ludzi, broni i narkotyków.

W rezolucji jednogłośnie przyjętej przez Radę Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych [44] zaapelowano do wszystkich 192 państw będących członkami ONZ o współpracę z Europolem i Interpolem w zwalczaniu siatek przestępczych zajmujących się piractwem morskim u wybrzeża Somalii. Rezolucja ta stanowiła ważny krok naprzód, ponieważ międzynarodowe organy ścigania stanowią decydujące ogniwo między aresztowaniami przeprowadzonymi w drodze interwencji wojskowych a dochodzeniami i wnoszeniem oskarżeń w sprawie piratów morskich i powiązanych siatek przestępczych.

Europol udziela wsparcia w operacji „Atalanta" (EU-NAVFOR)[45] w celu opracowania systemu służącego do śledzenia wszelkich istotnych informacji na temat wszystkich przypadków piractwa morskiego. Pod tym względem Europol utrzymuje kontakt z Interpolem, NCIS[46] i zaangażowanymi państwami członkowskimi.

W 2011 r. Europol gościł dwa wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze państw członkowskich zajmujące się zwalczaniem terroryzmu.

3.12.6 Portal „Check the Web"

Portal Europolu „Check the Web" umożliwia właściwym organom państw członkowskich UE dobrowolną wymianę informacji na temat internetowych działań islamskich terrorystów za pośrednictwem bezpiecznej sieci Europolu i krajowych jednostek Europolu. Jego celem jest stworzenie synergii między państwami członkowskimi w analizie internetowych działań terrorystów islamskich. W 2011 r. portal „Check the Web":

- udzielił wsparcia operacyjnego sześciu państwom członkowskim UE;
- ułatwił trwające prace nad Inspire - anglojęzycznym magazynem internetowym, co do którego istnieją doniesienia, że publikowany jest przez Al-Kaidę na Półwyspie Arabskim (AQAP);
- do projektu i powiązanych plików roboczych do celów analizy przyłączyły się Australia i Szwajcarii.

Do portalu „Check the Web" przyłączonych jest obecnie łącznie 44 punktów kontaktowych z 24 różnych krajów, przy czym 10 państw członkowskich UE aktywnie wnosi wkład do portalu. Od marca 2011 r. ilość danych wprowadzanych do portalu „Check the Web" wzrosła o 21%, z czego 75% pochodzi z państw członkowskich UE.

Policyjna grupa robocza ds. terroryzmu

W 2011 Europol i holenderski Krajowy Korpus Służb Policyjnych byli współgospodarzami policyjnej grupy roboczej ds. terroryzmu (PWGT). Po raz pierwszy w historii PWGT Europol poproszono o przedstawienie przeglądu sytuacji na podstawie wkładu uczestniczących służb. Otrzymane wstępne informacje zwrotne są pozytywne.

Operacja „Munda" z udziałem policji brytyjskiego hrabstwa Greater Manchester

W 2011 r. Europol otrzymał podziękowania i nagrodę od policji hrabstwa Greater Manchester.

Pochwalono pomoc udzieloną przez Europol we wnoszeniu do sądu sprawy, w wyniku ktorej Munira Farooqiego skazano na czterokrotne dożywotnie więzienie za rekrutację związaną z dżihadem. W swoim stoisku z książkami na ulicy handlowej w Manchesterze ten 54-letni były bojownik talibski werbował kandydatów do walki z wojskami brytyjskimi w Afganistanie. W wyniku tajnych działań policji hrabstwa Greater Manchester zabezpieczono około 600 godzin nagrań rozmów, w których talibski rekrutujący wspomniał o atakowaniu brytyjskich żołnierzy

[44] Rezolucja Organizacji Narodów Zjednoczonych z 1950 r. (2010 r.).
[45] Siły morskie dowodzone przez Unię Europejską: www.eunavfor.eu
[46] Kryminalne biuro śledcze marynarki wojennej Stanów Zjednoczonych.

i uwolnieniu więźniów, a także nazwy obozów szkoleniowych. Trudno było jednak ocenić autentyczność takich szczegółów, więc brytyjska policja zwróciła się do Europolu o pomoc.

Podejście Europolu polegało na sprawdzeniu otrzymanych informacji za pomocą dostępnych narzędzi analitycznych w celu porównania szczegółów operacyjnych, w tym tych znajdujących się w bazie danych Europolu dotyczących zdarzeń terrorystycznych. Przeprowadzona analiza umożliwiła potwierdzenie pewnych istotnych faktów, w tym tego, że pewne zdarzenia miały miejsce w określonych miejscach i terminach wskazanych przez Munira Farooqiego. Podsumowanie ustaleń Europolu wykorzystano, aby pomóc sądowi w ocenie wyników tajnych działań policji hrabstwa Greater Manchester.

Ekstremistyczni obrońcy praw zwierząt stosujący przemoc

W celu omówienia kwestii związanych z tą tendencją agencje Europol i Eurojust zorganizowały wazną konferencję, w ktorej udział wzięło 58 ekspertów z organów ścigania i prokuratury oraz przedstawiciele 35 organizacji z sektora prywatnego.

Eskalacja przemocy ze strony ekstremistów pozostaje problemem dla wszystkich uczestników konferencji. Przykładem jest częstsze korzystanie z improwizowanych ładunków wybuchowych (IED) i improwizowanych ładunków zapalających (IID). Po wyraźnie określeniu potrzeby szerszej wymiany informacji w celu dostarczenia organom państw członkowskich jasnego obrazu toczących się działań przestępczych opracowano zalecenia w ramach konferencji.

Dalszy rozwój sytuacji

- Wirtualna grupa zadaniowa ds. ekstremizmu odwołującego się do przemocy
- Portal na temat ekstremizmu odwołującego się do przemocy
- Trwają prace nad następującymi platformami internetowymi dla ekspertów:
    - siecią szybkiego reagowania
    - na temat materiałów chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych w odniesieniu do zagrożeń związanych z tymi materiałami oraz wzmocnionymi (improwizowanymi) materiałami wybuchowymi.
- Wspieranie ważnych wydarzeń sportowych, takich jak Igrzyska Olimpijskie w Londynie w 2012 i UEFA EURO 2012 w Polsce i na Ukrainie.
- Poprawa współpracy z Centrum Sytuacyjnym poprzez opracowanie ukierunkowanej na przyszłość oceny z klauzulą restricted/zastrzeżone. Jak wspomniano w konkluzjach w sprawie wzmocnienia powiązań między wewnętrznymi i zewnętrznymi aspektami zwalczania terroryzmu [47] , *„Centrum Sytuacyjne i Europol powinny współpracować, uzupełniając się wzajemnie, aby w wyczerpujący sposób analizować zagrożenie terrorystyczne dla UE, biorąc pod uwagę prace już podjęte przez te organy w tej dziedzinie oraz fakt, że taki przegląd stanowi ważny krok w zwalczaniu terroryzmu i zapewnianiu skutecznego kształtowania polityki*".

3.12.7 Program śledzenia środków finansowych należących do terrorystów

W wyniku zawarcia między UE a Stanami Zjednoczonymi umowy w sprawie Programu śledzenia środków finansowych należących do terrorystów (TFTP), która weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2010 r., powierzono Europolowi kilka zadań. W celu realizacji tych nowych

[47] 11075/11, Bruksela, 6 czerwca 2011 r. (przyjęte przez Rada ds. WSiSW w dniu 9 czerwca 2011 r.).

zadań Europol utworzył w departamencie operacyjnym specjalną jednostkę do spraw tego programu.

Specjaliści Europolu odgrywają trzy różne role:

1. weryfikują wnioski amerykańskie adresowane do wyznaczonych dostawców usług w zakresie komunikatów finansowych
   (art. 4 umowy w sprawie TFTP);
2. są odbiorcą informacji samorzutnie dostarczanych przez Departament Skarbu Stanów Zjednoczonych
   (art. 9 umowy w sprawie TFTP);
3. jako podmiot składający wnioski dotyczące wyszukiwania w TFTP Europol zapewnia ścisłą współpracę z państwami członkowskimi i zapewnia zintegrowaną reakcję Europolu, państw członkowskich i Eurojust
   (art. 10 umowy w sprawie TFTP).

Europol utworzył pojedynczy punkt kontaktowy dla państw członkowskich UE i agencji Eurojust, aby za pośrednictwem Europolu obsługiwać wnioski dotyczące wyszukiwania w TFTP.

Tropy wywiadowcze otrzymane przez Europol będą zestawiane krzyżowo z informacjami z baz danych Europolu przy ścisłym przestrzeganiu wymogów w zakresie rozpowszechniania. Następnie za zgodą właściciela danych informacje zostaną przekazane do Departamentu Skarbu Stanów Zjednoczonych, gdzie zostaną przeprowadzone kontrole TFTP. Celem tej współpracy między Stanami Zjednoczonymi a UE jest identyfikowanie, śledzenie i ściganie terrorystów i środków finansowych należących do nich. W tym kontekście:

- Europol obsłużył liczne wnioski na mocy art. 10 dotyczące wyszukiwań przeprowadzonych w US TFTP w 2011 r. Wnioski te pochodziły z wielu państw członkowskich, a także były generowane przez sam Europol;
- organy państw członkowskich otrzymały z TFTP informacje dostarczające cennych danych wywiadowczych na potrzeby prowadzonych dochodzeń w sprawie terroryzmu;
- w lipcu 2011 r. Europol zainicjował kilka wniosków na mocy art. 10 TFTP, interweniując w sprawie Norwegii oraz kilku zainteresowanych państw członkowskich UE. Wnioski te wygenerowano w odpowiedzi na zamach bombowy w Oslo, w Norwegii, i późniejszą strzelaninę. Te wnioski na mocy art. 10 zapewniły natychmiastową pomoc organom norweskim oraz doprowadziły do udzielenia informacji zainteresowanym państwom członkowskim UE;
- jednostka Europolu ds. TFTP była w pełni zaangażowana w prace zespołu sieci szybkiego reagowania, zapewniając stały przepływ informacji;
- informacje udzielone przez US TFTP zapewniły szybkie wsparcie operacyjne „w czasie rzeczywistym” wielu państwom należącym do UE i państwom spoza UE.
- Europol przekazał również państwom członkowskim UE informacji samorzutnie dostarczone przez Stany Zjednoczone. Te informacje i odpowiedzi na wnioski na mocy art. 10 dotyczące wyszukiwań w US TFTP okazały się istotne, jeżeli chodzi o poparcie operacyjnych zapytań składanych przez państwa członkowskie, i doprowadziły do wygenerowania nowych operacyjnych kierunków śledztwa dla państw należących do UE i państw spoza UE.

4. Zasięg Europolu

4.1 Organy ścigania państw członkowskich UE

Europol posiada całodobowe połączenie z jednostkami krajowymi Europolu znajdującymi się w 27 państwach członkowskich UE. Ta stała wymiana komunikatów i danych kryminalistycznych możliwa jest dzięki biurom łącznikowym znajdującym się w siedzibie głównej Europolu. Jest to istotny i efektywny sposób utrzymywania kontaktu z około 2 mln funkcjonariuszy organów ścigania w UE i, co najważniejsze, ze wszystkimi śledczymi, których operacje mogą zyskać na wsparciu ze strony Europolu, a także zapewniania im wsparcia.

Europol organizuje regularne wydarzenia zwiększające świadomość, które przeznaczone są dla funkcjonariuszy organów ścigania UE, aby poszerzyć ich wiedzę o usługach Europolu, które mogą pomóc im w sprawach transgranicznych. W 2011 r. w siedmiu tego rodzaju seminariach udział wzięło ponad 750 pracowników organów ścigania. Te działania promocyjne Europolu wzmocniły współpracę oraz poprawiły jakość i zwiększyły ilość wymienianych danych z wywiadu kryminalnego.

Funkcjonariusze ds. wsparcia regionalnego

W 2011 r. wprowadzono nową koncepcję wsparcia regionalnego - wyznaczono trzech funkcjonariuszy ds. wsparcia regionalnego, którzy poprawią dialog z właściwymi organami państw członkowskich i będą prowadzili przegląd zorganizowanej przestępczości na obszarze geograficznym, za który odpowiadają, a mianowicie: w Europie Zachodniej, Europie Północno-Wschodniej i Europie Południowo-Wschodniej.

Pierwsze konstruktywne wyniki, takie jak: identyfikacja nowych pojawiających się zagrożeń w regionach, zapewnienie codziennej pomocy kluczowym partnerom i stała integracja osób trzecich ze środowiskiem Europolu, są dowodami na wartościową rolę, jaką odgrywają funkcjonariusze ds. wsparcia regionalnego.

4.2 Współpraca zewnętrzna Europolu

Współpraca z Europolem ma podstawowe znaczenie dla organów ścigania z państw UE i państw spoza UE, oraz dla innych agencji i instytucji UE będących partnerami Europolu. Obecnie Europol współpracuje z 18 państwami nienależącymi do UE[48], dziewięcioma organami i agencjami UE[49] oraz trzema innymi organizacjami międzynarodowymi[50], w tym z Interpolem, który uczestniczy w wielu aspektach pracy operacyjnej Europolu.

Wymiana informacji z tymi partnerami odbywa się na podstawie porozumień o współpracy. Charakter współpracy określony jest przez dwa rodzaje porozumień. Porozumienia strategiczne umożliwiają obu stronom wymianę wszystkich informacji oprócz danych osobowych, natomiast porozumienia operacyjne umożliwiają również wymianę danych

[48] Albania, Australia, Bośnia i Hercegowina, Kanada, Kolumbia, Chorwacja, była jugosłowiańska republika Macedonii, Islandia, Mołdawia, Monako, Czarnogóra, Norwegia, Serbia, Rosja, Szwajcaria, Turcja, Ukraina, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej.

[49] Eurojust, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), Europejski Bank Centralny, Europejskie Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC), Komisja Europejska, Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA), Wspólne Centrum Sytuacyjne UE (SITCEN), Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL) i Frontex.

[50] Interpol, Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC) i Światowa Organizacja Celna (WCO).

osobowych. W 2011 r. podpisano dwa nowe porozumienia operacyjne – z Monako i z byłą jugosłowiańską republiką Macedonii.

Podobnie jak w latach poprzednich Europol nadal ściśle współpracował z innymi agencjami i organizacjami UE zajmującymi się przestrzenią wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. W 2011 r. Europol współpracował w ramach wielu inicjatyw dwustronnych.

Europejskie Kolegium Policyjne (CEPOL)

- Możliwości e-learningu zostały omówione i opracowane w ścisłej współpracy. Europol jest przedmiotem pierwszego kursu e-learningu prowadzonego przez CEPOL i miał znaczny wkład w jego formę i treść. Trwają prace nad innymi kursami e-learningu - na temat cyberprestępczości i strefy Schengen.
- Trwa współpraca nad projektem normalizacji zarządzania wiedzą.
- Europol i CEPOL współpracowały nad opracowaniem przyszłego kierunku nowego cyklu polityki UE w zakresie poważnej i zorganizowanej przestępczości międzynarodowej.
- Europol koordynował szereg zewnętrznych działań szkoleniowych opracowanych przy wykorzystaniu różnych aplikacji sieci e-Net Europolu i CEPOL-u, takich jak bazy wiedzy policji i system zarządzania szkoleniami.
- W ramach europejskiego programu wymiany Europol i CEPOL wspólnie opracowały tygodniowe studium w Europolu dla pracowników organów ścigania z państw członkowskich. Wskutek ogromnego popytu w 2011 r. przeprowadzono trzy kursy, a dwa kolejne tygodniowe studia zaplanowano na 2012 r.

Eurojust

- W 2011 r. Europol uczestniczył w dwóch trzecich wszystkich posiedzeń koordynacyjnych, które odbyły się w agencji Eurojust. Znaczna część tych posiedzeń dotyczyła utworzenia wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych.
- Europol regularnie kontaktował się z sekretariatem ds. wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych w Eurojust i nadal współorganizuje doroczne posiedzenia ekspertów krajowych ds. wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych.
- Szkolenie związane z wspólnymi zespołami dochodzeniowo-śledczymi jest dziedziną, w której panuje owocna współpraca.
- Na podstawie podpisanych porozumień Europol obecnie wspiera 17 wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych wraz z Eurojust.
- Utworzono wspólną grupę zadaniową do spraw monitorowania i poprawy współpracy pomiędzy obiema tymi agencjami.
- Utworzony został program wymiany pracowników, które będzie dalej rozwijany w 2012 r. (wymiany będą odbywać się co miesiąc).

FRONTEX

Europol wsparł kilka operacji koordynowanych przez FRONTEX. Nowe ramy prawne agencji FRONTEX weszły w życie dnia 12 grudnia 2011 r. i zapewniły tej agencji ograniczone prawa do przetwarzania danych osobowych. Oczekuje się zatem, że liczba wspólnych operacji w przyszłości wzrośnie. Utworzona została grupa ekspertów mająca na celu opracowanie procesów i procedur na potrzeby przyszłej wymiany danych osobowych.

Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)

Omawiane jest utworzenie bezpiecznej linii i zawarcie roboczego porozumienia operacyjnego pomiędzy OLAF i Europolem. Europol wsparł działania zainicjowane przez OLAF, a także międzynarodową konferencję w sprawie ochrony euro, zorganizowaną wspólnie przez Europol, OLAF i Europejski Bank Centralny (EBC) w listopadzie 2011 r., i wniósł w nie wkład.

Europejskie Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA)

EMCDDA czynnie działało z Europolem na kilku różnych obszarach, zwłaszcza w odniesieniu do paktu w sprawie narkotyków syntetycznych polskiej prezydencji Rady UE. Europol i EMCDDA współpracowały nad wspólnymi publikacjami [51], z których trzecia, dotycząca amfetaminy, zostanie opublikowana w 2012 r.

Interpol

Interpol i Europol rozszerzyły ścisłą współpracę nad zwalczaniem międzynarodowej przestępczości zorganizowanej poprzez utworzenie bezpiecznej linii komunikacyjnej pomiędzy tymi organizacjami, a także poprzez zatwierdzenie wspólnego operacyjnego planu działania w kluczowych obszarach bezpieczeństwa. Na podstawie podpisanego protokołu ustaleń linia komunikacyjna połączyła bezpieczne sieci obu agencji. Ułatwi to i uprości wymianę operacyjnych i strategicznych informacji o przestępstwach, w tym wykorzystywanie ich oficerów łącznikowych w Interpolu w Lyonie i w Europolu w Hadze do usprawnienia przepływu danych wywiadowczych pomiędzy agencjami.

4.3 Europejska Konwencja Szefów Policji

W dniach 30 czerwca - 1 lipca 2011 r. Europol przeprowadził w swojej nowej siedzibie pierwszą Europejską Konwencję Szefów Policji.

W wydarzeniu tym udział wzięło prawie 300 szefów policji, wyższych rangą funkcjonariuszy organów ścigania i ekspertów akademickich, którzy debatowali nad zwalczaniem w Europie poważnej przestępczości zorganizowanej i terroryzmu oraz zapobieganiem tym zjawiskom.

Delegaci konwencji uczestniczyli w rozmowach na wysokim szczeblu i w grupach roboczych, aby przeanalizować sposób, w jaki przestępczość zorganizowana ulega zmianie oraz zyskuje na elastyczności i dynamice. Następnie zidentyfikowano wspólne obszary zainteresowania oraz uzgodniono wspólne wnioski i wytyczne na potrzeby przyszłej polityki, po czym przedstawiono je ministrom spraw wewnętrznych UE.

W dniu zakończenia konwencji dyrektor Europolu, Rob Wainwright, wygłosił przemówienie do publiczności, w tym do Cecilii Malmström, europejskiej komisarz do spraw wewnętrznych oraz Ronalda Noble'a, sekretarza generalnego Interpolu. Mówił o pilnej potrzebie poprawy strategicznego zrozumienia wyzwań związanych z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem, a także o konieczności opracowania innowacyjnych i skuteczniejszych sposobów reagowania na nie. Następnie opublikowano wyczerpujące sprawozdanie na temat ustaleń i wniosków z konwencji.[52]

Druga Europejska Konwencja Szefów Policji odbędzie się w maju 2012 r.

[51] Dostępne do pobrania ze strony internetowej Europolu.
[52] Dostępne do pobrania ze strony internetowej Europolu.

5. Dalsze działania

5.1 Strategia i cele

Strategia i cele Europolu, przedstawione w „Przeglądzie Europolu" za rok 2010, nadal stanowią ramy odniesienia dla jego codziennych działań, zapewniając najlepsze wsparcie współpracy w zakresie egzekwowania prawa w UE.

Zgodnie z tą ambitną strategią Europol stawi czoła najważniejszym napotkanym wyzwaniom, ale też wykorzysta wszystkie możliwości w celu osiągnięcia dalszych postępów i uzyskania wymiernych korzyści. Strategia ta kieruje Europol na zaplanowaną ścieżkę realizacji głównych celów poprzez zapewnienie wyjątkowego zestawu usług operacyjnych dla UE w trzech podstawowych obszarach:

funkcjonowania jako główne centrum wsparcia UE dla operacji w zakresie egzekwowania prawa

Podejmowane będą dalsze starania, żeby maksymalnie zwiększyć wartość operacyjną informacji posiadanych przez Europol oraz usprawnić dostarczanie analiz i świadczenie innych usług operacyjnych. Europol przejmuje wiodącą rolę w nawiązywaniu bardziej efektywnej współpracy pomiędzy agencjami i partnerami w dziedzinie egzekwowania prawa, w tym z Eurojustem i Interpolem.

- **stania się ośrodkiem informacji na temat przestępczości w Unii Europejskiej**

  Współpraca pomiędzy państwami członkowskimi w identyfikowaniu wspólnych braków i priorytetów w informacjach w odniesieniu do dochodzeń ma znaczenie kluczowe i będzie wzmacniana. Wyjątkowe zdolności Europolu umożliwiają mu przekształcenie się w centralny ośrodek informacyjny w UE, aby zająć się tymi kwestiami i utworzyć platformę informacyjną pozwalającą na ułatwienie skuteczniejszych odpowiedzi operacyjnych na najważniejsze zagrożenia dla bezpieczeństwa. Dalszy rozwój aplikacji sieci bezpiecznej wymiany informacji (SIENA) zbliży Europol do „linii frontu" organów ścigania.

- **dalszego rozwijania się jako centrum specjalistycznej wiedzy UE w zakresie egzekwowania prawa**

  Europol jest pionierem w dziedzinie nowych technik opartych na innowacyjności i najlepszych praktykach, a także w zapewnianiu wymiany wiedzy i wysokiej jakości szkolenia w specjalistycznych obszarach, takich jak: fałszowanie euro, terroryzm i likwidacja laboratoriów produkujących narkotyki.

  Braki w wiedzy specjalistycznej i doświadczeniu będą likwidowane poprzez opracowywanie i rozpowszechnianie najlepszych praktyk oraz udzielanie państwom członkowskim pomocy poprzez wsparcie, doradztwo i badania w zakresie szkolenia, wsparcia technicznego, zapobiegania przestępczości, metod i analiz technicznych i kryminalistycznych oraz procedur dochodzeniowych.

5.2 Spojrzenie w przyszłość

W ciągu ostatnich kilku lat Europol poprawił swoją pozycję na scenie UE, częściowo dzięki Traktatowi z Lizbony, swojemu nowemu statusowi prawnemu (decyzja Rady w sprawie Europolu), własnej nowej strategii i poprawie zdolności. Osiągnięcia te sprawiają, że Europol jest dla organów ścigania w UE wyjątkowym partnerem do współpracy i wnosi również ważny wkład w proces decyzyjny w UE.

W 2011 r. zarząd Europolu wyraził zgodę na przeprowadzenie jednej oceny wykonania decyzji Rady w sprawie Europolu oraz działań Europolu. Jest ona przeprowadzana zgodnie z art. 37 ust. 11 decyzji Rady w sprawie Europolu[53], aby pomóc Komisji Europejskiej w sporządzeniu oceny skutków przed opracowaniem jej wniosku dotyczącego przyszłego projektu rozporządzenia w sprawie Europolu. Zarząd powołał komitet sterujący złożony z przewodniczącego zarządu i członków zarządu z Belgii, Niemiec, Węgier, Portugalii, Hiszpanii i Komisji Europejskiej. Również dyrektor Europol jest zaangażowany w pracę komitetu jako obserwator.

Po przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia zarząd wybrał podmiot oceniający, RAND Europe, a umowę podpisano w sierpniu 2011 r. Przeprowadzane są wywiady z urzędnikami Europolu i zainteresowanymi stronami. Instytucja RAND Europe przedłożyła pierwsze sprawozdanie wstępne w listopadzie 2011 r., a sprawozdanie końcowe przedłoży w czerwcu 2012 r. Zarząd omówi wyniki oceny, a następnie przedstawi Komisji Europejskiej zalecenia.

Jako wiodący organ ścigania w UE Europol zawsze szuka możliwości usprawnienia walki z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem. Takie nowe możliwości już zidentyfikowano. Obejmują one konieczność:

- umożliwienia prowadzenia bardziej efektywnych dochodzeń w zakresie cyberprzestępczości przy wsparciu w postaci scentralizowanej wiedzy specjalistycznej i zasobów UE;
- dążenia do lepszej współpracy z sektorem prywatnym, aby można było w większym stopniu korzystać z wiedzy specjalistycznej w takich kwestiach, jak: cyberprzestępczość, pranie pieniędzy i przestępstwa przeciwko własności intelektualnej.

Pod koniec 2011 r. posiedzenie pomiędzy Europolem i departamentem bezpieczeństwa wewnętrznego Stanów Zjednoczonych zaowocowało powstaniem wspólnego projektu dotyczącego zwalczania ekstremizmu odwołującego się do przemocy. We współpracy z państwami członkowskimi UE Europol i departament bezpieczeństwa wewnętrznego Stanów Zjednoczonych będą wymieniać informacje dotyczące studiów przypadku, skupiając się na podejrzanych zachowaniach i innych wskaźnikach, oraz opracowywać najlepsze praktyki zwalczania radykalizacji terrorystycznej.

Niezależnie od nowych możliwości politycznych podstawowym celem Europolu pozostaje wspieranie środowiska organów ścigania UE w celu powstrzymywania i likwidowania poważnych zorganizowanych grup przestępczych i terrorystycznych. Cała społeczność organów ścigania musi dalej unowocześniać politykę, narzędzia i taktykę, aby dotrzymywać kroku rozwojowi sytuacji na całym świecie i mieć przewagę nad przestępcami.

Biorąc pod uwagę stale rosnący poziom zaawansowania działalności przestępczej, samodzielne lokalne czy nawet krajowe wysiłki w zakresie zwalczania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i terroryzmu mogą mieć tylko ograniczone powodzenie. Europol – wraz z państwami członkowskimi UE i organizacjami partnerskimi – może jednak odgrywać coraz ważniejszą rolę w chronieniu wewnętrznego bezpieczeństwa UE.

Silniejszy Europol oznacza większą skuteczność dochodzeń i lepszą ochronę obywateli UE przed zagrożeniami ze strony poważnej międzynarodowej przestępczości i terroryzmu.

[53] Artykuł 37 ust. 11 decyzji Rady w sprawie Europolu: W okresie czterech lat od daty rozpoczęcia stosowania niniejszej decyzji, a następnie co cztery lata, zarząd zleca przeprowadzenie niezależnej zewnętrznej oceny wykonania niniejszej decyzji oraz działań Europolu. Zarząd określa szczegółowy zakres oceny. Sprawozdanie z oceny przekazuje się Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Komisji.

Załącznik 1

Ośrodki działalności przestępczej w UE[54]

Ośrodki działalności przestępczej to miejsca koncentracji logistyki przestępczej, które odbierają nielegalne przepływy z wielu źródeł i których wpływ rozciąga się na całą UE. Taka koncentracja ułatwia nie tylko handel nielegalnymi towarami, lecz także tworzenie nowych rynków przestępczych, co zapewnia grupom przestępczym nowe możliwości. W oparciu o bliskość głównych rynków docelowych, infrastrukturę handlową i transportową, występowanie grup przestępczych i możliwości przestępczej migracji zidentyfikowano następujące ośrodki działalności przestępczej:

- **północno-zachodni** – środek ciężkości: Holandia i Belgia
- **północno-wschodni** – środek ciężkości: Litwa, Estonia, Łotwa i Obwód Kaliningradzki (Rosja)
- **południowo-wschodni** – środek ciężkości: Bułgaria, Rumunia i Grecja
- **południowy** – środek ciężkości: południowe Włochy
- **południowo-zachodni** – środek ciężkości: Hiszpania i Portugalia

[54] Należy zwrócić uwagę, że środki ciężkości określone promieniami na mapie przedstawione są w przybliżeniu i nie oznaczają miast ani regionów intensywnej działalności przestępczej.

